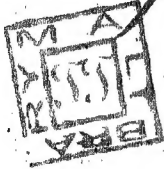


مسور لکھنؤ

أَنَّ الْبَيِّنَاتِ وَأَنَّ الْعَمَلِ وَأَنَّ الشَّعْرَ وَأَنَّ الْبُيُوتِ

تذکرہ شاعر



مؤلف

عالی جناب لانا محمد عبدالغنی خان صاحب غنی مؤرخ آبادی مظلم

مؤلف ارغوان صفی و حوار العرب

ہستام محمد مقتدی خان شہزادی

در مطبع نئی ٹیوٹ گزٹ علی گڑھ چپ کر دید

ارمغانِ صافی

مؤلف صاحب تذکرہ ہذا کی مشہور تالیف موسوم بہ ارمغانِ صافی میں فارسی و اردو یعنی لفظوں کا طریق استعمال مصادر کے ساتھ نہایت واضح طور پر بتایا گیا ہے۔ ہر محاورہ کا ثبوت ان ہاتھ مسلم کے کلام سے دیا گیا ہے جن کا اس کتاب (یعنی تذکرۃ اشعار) میں تذکرہ ہے۔ تقریباً ساٹھ ہزار اشعار (غیر مکرر) شواہد کے سلسلہ میں لکھے گئے ہیں۔ مشکل محاورات کو معنی فٹ نوٹ میں درج ہیں۔ اعلیٰ حضرت حضور نظام انارکلیہ برہانہ کے خزانہ فیض سے پانچ سو روپے اس کتاب کے صلہ میں مرحمت ہوئے تھے۔ جملہ آٹھ حصص کی تعداد صفحات ۱۳۱۷ اور قیمت صرف چار روپے للہم فی محصول علاوہ۔

علمای سلف

ہماری قومی زبان اردو کے مشہور مصنف جناب مولانا مولوی محمد حبیب الرحمن خان صاحب شروانی کی نہایت مقبول تصنیف رجوعی کی مستند ترین تاریخی کتابوں کے تقریباً چھ ہزار صفحات کے عمیق مطالعہ کا نتیجہ ہے، بغرض فروخت موجود ہے۔ اس کتاب ایک نظر میں معلوم ہو سکتا ہے کہ اپنے عروج کے زمانہ میں مسلمان کے اندر علم کا کقدر ذوق تھا۔ اور مسلمان علما کی سبک اور پیرایہ زندگی کی کیا کیفیت تھی۔ مختصر یہ ہے کہ ایسی کتاب دنیا کی کسی زبان میں آج تک نہیں لکھی گئی۔ کتاب کی خوبی صرف دیکھنے سے تعلق رکھتی ہے۔ بیان اور زبان کی پاکیزگی و شگلی کے ساتھ لکھائی چھپائی بھی نہایت دیدہ زیب ہے۔ قیمت بارہ گنے (۱۲/۱) ملنے کا پتہ:- مینجر صاحب انسٹی ٹیوٹ علی گڑھ

انتساب

جب کتاب ہذا کے چھپنے کی رے قرار پائی تو فاضل محترم مولف صاحب مجھ سے اس کے ڈیڈیکیشن کے متعلق مشورہ کیا۔ میرا ذہن معاجناب والا نواب حاجی محمد اسحق خاں صاحب بہادر سی ایس کی جانب منتقل ہوا جو ماشاء اللہ نہ صرف خود بہت بڑے سخن فہم و تکتہ سخن اور اسلامی لٹریچر کے بقا اور اسکی ترقی و اشاعت سے خاص دلچسپی رکھنے والے ہیں بلکہ انیسویں صدی کے فارسی وارد و کے بہت بلند پایہ اور مستند شاعر نواب حاجی محمد مصطفیٰ خاں صاحب شیفتہ و حسرتی مرحوم کے خلف صدق ہونے کی حیثیت سے ”اَلَا لَدُنَّ سِرِّكَامِيْد“ کے پورے طور پر مصداق ہیں۔ جس اتفاق سے یہی نام نامی پیشتر سے خود جناب مولف صاحب کے خیال میں بھی تھا۔ چنانچہ نواب صاحب کی خدمت میں نیا بتہ میں نے درخواست پیش کی جس کو مرحوم نے ازراہ غایت عنایت منظور فرمالیا۔

نہایت افسوس ہے کہ آجکل مولانا بوجہ ضعف پیری و عدالت صاحب فرش ہیں اور دنیا و مافیہا کو فراموش کئے ہوئے ہیں ورنہ اس وقت اُن کو حقیقی مسرت حاصل ہوتی اور وہی نواب صاحب بہادر کا شکریہ بھی ادا کرتے۔ مگر اب اس خدمت کو بھی میں ہی ادا کرتا ہوں اور یقین کرتا ہوں کہ عالی جناب مشائرا الیہ بفجولے ”مَالَا يَدْرُكُ كَلًّا لَا يَتْرُكُ جَلَّةً“ اس بالواسطہ شکریہ کو بھی (جو بہ سبب میرے توسط کے لفظ کے اصلی معنی میں حقیر ہو گیا ہے) اسی فرائضی کے ساتھ قبول فرمائیں گے۔

درپس آئینہ طوطی صفت مشائرا

آپنے استاد ازل گفت بہاں می گویم

محمد مقتدی خاں شہرانی

یکم اکتوبر ۱۹۱۶ء



بسم اللہ الرحمن الرحیم

عرض حال

خلت الدیار فسدت غیر مسود

ومن البلاء تفردی بالسود

حضرت والد ماجد مرحوم و مغفور (مؤلف تذکرہ ہذا) علم کا صحیح ذوق لیکر دنیا میں آئے تھے اور خدا نے انہیں محض تحصیلِ تربیعِ علم کے لئے پیدا کیا تھا چنانچہ سالہا سال کی محنتِ شائستہ کے بعد جس وقت نظر اور جامعیت کے ساتھ آزمغانِ صحتی اور حوارِ العرب کا سلسلہ انہوں نے مکمل کیا وہ اس بیان کا ایک حسی ثبوت ہی۔

آزمغان کے عین دورانِ تالیف میں انہیں اس تذکرہ کی تیاری کا خیال پیدا ہوا تھا۔ لیکن آزمغانِ صحتی کے زمانہ انطباع میں مطابع کی جن صعوبتوں سے دوچار ہونا پڑا اس نے آئندہ تالیفات کے سلسلہ کے جاری رہنے کی طرف سے گو نہ مایوس کر دیا مگر یادِ ش بخیر انسٹی ٹیوٹ پریس کا تجربہ ہونے سے اُمید کی جھلک نظر آئی۔ حوارِ العرب کے پہلے حصے کی تیاری نے اس اُمید کو مُستبدل نہ یقین کر دیا اور قرار پایا کہ قبل اس کے کہ حوارِ العرب کے باقی حصوں

پر نظر ثانی ہو کر انھیں مطیع کے سپرد کیا جائے اول تذکرۃ الشعراء سے فرغت حاصل کر لیجائے لیکن

تجری الراح بہا لا تشقی السفن

جس وقت من کتاب چھپر کل ہوا ہی تو مرحوم مرض الموت میں مبتلا ہو کر دنیا و مافیہا بے غمبہر ہو چکے تھے یہاں تک کہ ہر اکو بر سلسلہ کو آپ نے داعی اجل کو لبیک کہا اور تمام سلی حسرتیں اُن کے ساتھ تہ خاک و ذفن ہو گئیں انا للہ وانا الیہ راجعون۔ رضینا بقضاء اللہ اے با آرزو کہ خاک شدہ

اور اب کہ میں یہ سطرین لکھ رہا ہوں ایک عجیب کیفیت میرے قلب پر طاری ہے جس کا اندازہ کر سکن ناظرین کرام کے لئے یقیناً کچھ دشوار نہ ہوگا۔ ایک طرف باپ (اور ان جیسے باپ) کے شفیق سایہ کے سرے اٹھ جانے کا قلق ہے۔ دوسری جانب وہ شفقت یا آنا اور دل کو پاش پاش کرنا ہی جو مرحوم کو در محض ترویج علم کی خاطر نہ حاشا جلب مال کی غرض سے اپنی تالیفات کی اشاعت و اذاعت کے ساتھ تھا۔ اس کے علاوہ ایک خیال یہ بھی ہے کہ دیباچہ نگاری کی خدمت اُن کے پیچھے ایک ایسے شخص کو انجام دینی پڑی ہے جو محض بے بضاعت ہمارا اور بدنام نسنہ نہ مکنو نامے چند

ششہ ۷۷ میں جب علامہ محمد ابن احمد نے نظامیہ بغداد کی مسندہ درس پر قدم رکھا تو درود کر مند رجب عنوان شعر پڑھا تھا جس کا مطلب یہ ہے کہ جب دنیا بڑوں سے خالی ہو جائے اور چھوٹے صرف تنہا رہ جانے کی وجہ سے بڑے بن جائیں تو درحقیقت یہ بجائے خود ایک بہت بڑی مصیبت اور نصیب ہے علامہ موصوف کا زمانہ وہ زمانہ تھا جس کی قبل اور بعد کی صدیوں نے ابو حنیفہ اور شافعی، مسلم اور بخاری، امام الحرمین اور غزالی، ابن رشد اور فارابی، طوسی و دوانی، خطیب بغدادی و لازمی

خسرو ہلوی و سعدی شیرازی وغیرہم جیسے ہزاروں ذوقون ایسے پیدا کئے تھے جنکے تذکروں سے تاریخ کے اوراق ہمیشہ مزین رہیں گے۔ اور بلاشبہ جن میں سے ہزاروں ہی دوسرے ایسے ہونگے جن کے نام تک خود تاریخ کو یاد نہیں رہے۔

واقعہ یہ ہے کہ علامہ محمد ابن احمد موصوف خود مسلم البتوت امام فن اور فخر الاسلام کے پُر فخر لقب سے لُقب تھے جب ان کا اپنی نسبت یہ خیال تھا تو ظاہر ہے کہ میں جن حامل مولف کی بدرجہٴ مجبوری قائم مقامی کر رہا ہوں اپنی نسبت جو کچھ خیال نہ کروں کم اور بہت ہی کم ہے۔ مگر کیا کیا جائے۔

قضى الله امر احف القلم

مجھے نہیں معلوم کہ مرحوم اس کتاب کا دیباچہ کس طور پر لکھتے اور اس میں کیا لکھتے لیکن میرے لئے سوائے اسکے کوئی اور چارہ کار نہیں ہے کہ میں تالیف کتاب کی نسبت چند واقعات عرض حال کے طور پر پیش کر دوں اور ناظرین سے مرحوم کے لئے (اور اپنے لئے) طلب دعائے خیر کروں۔

جیسا کہ پیشتر عرض کیا جا چکا ہو اس تذکرہ کی تالیف کا خیال ارمغان کی تالیف کے دوران میں پیدا ہوا تھا نہ لہذا میں اس خیال نے عملی صورت اختیار کی اور شعرا کے تخلص اور ناموں کا شکل جدول خاکہ تیار ہوا جس قدر تذکرے شعرا کے اب تک لکھے جا چکے ہیں زیادہ تر ایسے ہیں جن میں تعریفوں کے پُورے بندھے ہوئے ہیں مگر تاریخی حالات دریا میں قطرہ کے برابر بھی نہیں ہیں اس لئے جن قیود کے ساتھ اس تذکرہ کی ترتیب منظور تھی اُن کو پورا کرنے میں بہت سی رکاوٹیں پیش آئیں جن کو دور کرنا آسان امر نہ تھا۔ لہذا میں (جب کہ خود مرحوم کی صحت تقریباً جواب دے چکی تھی) مختلف تذکروں سے مقابلہ کر کے نئی خدمت میرے سپرد ہوئی (تذکرے (علاوہ بعض تاریخوں کے) کتابت کا ماخذ نہیں تھا) یہ ہیں: لب الالباب، مجمع النعماء، کلمات اشعراء، تذکرہ بنیظیر، لطائف الخصال، تلحج الافکار

تذکرہ دولت شاہ سمرقندی، فانوس خیال، تذکرہ حسین دوست آتش کدہ، خزانہ عامرہ، ریاض الشعر
 پھر بھی بہت سے شعرا کے حالات غیر مکمل رہ گئے جن شاعروں کا ہندوستان آنا ثابت
 ہوا ہے ان کے سامنے عہد حکومت کے خانہ میں اسی بادشاہ کا نام لکھا گیا ہے جو اس وقت ہندوستان
 میں حکمران تھا کسی واقعہ کے متعلق اختلاف کی صورت میں اس پہلو کو ترجیح دی گئی جس پر کتب
 مدار علیہ کا اتفاق یا کثرت آرا پایا گیا ہے۔ اسی میں اس کی تالیف و مقابلہ سے فراغت حاصل ہو گئی اور
 قصہ تو یہ تھا کہ آرمینان کی اشاعت کے بعد ہی اس تذکرہ کو بھی چھپوا دیا جائے مگر والد قبلہ کی
 تمام تر توجہ بحال حواری العرب میں مصروف تھی اور اس کے چھپنے کی نوبت غالباً اب بھی نہ چھٹی تھی بلکہ بعض
 جوہر شناس کرم فرماؤں کا مخلصانہ اصرار غالب نہ آتا۔ بہر حال اب کتاب ناظرین کے سامنے ہے
 اور اس کے حسن و قبح کا اندازہ کرنا ان کے اختیار میں۔ اپنی جانب سے

من انجہ شرط ادب بود با قومی گویم تو خواہ معذرت از من پذیر یا مپذیر

خاکسار

عبد الحمید خاں

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مُحَمَّدٌ وَآلِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ

باب الف

تخلص	نام	شہادت	وطن	ملک	عہد
آذر	حاجی لطیف بیگ	۱۲۰۰ھ	صفہان	عراق عجم	نادر شاہ قہرمان ایران
آذری	شیخ نورالدین حلال	۸۹۶ھ	اسفراین	خراسان	شاہخ مرزا والی ہرات

۱۔ حاجی لطیف بیگ، اول والد و بعدہ گنت تخلص می کرد، و آخر بہ آذر قرار گرفت، با تقضای زمان قدسے شوخ طبع و لاپرواہ واقع شدہ، در ۱۲۰۰ھ تذکرہ موسوم بہ آتشکدہ، تالیف کرد، ۱۲۰

۲۔ شیخ نورالدین حلال حمزہ، از فضلاء عصر و بلغای دہر بود، مرید شیخ محمد الدین طو و مصاحب شاہ نورالدین کرمانی ست، کتاب جوامع الاسرار، و عجائب الدنیا و سعی الصفا و بہمن نامہ از ویادگار ست، در زمان احمد شاہ بہمنی بند آمد، بعد چندے مراجعت بسوی خراسان نمودہ، وقتے احمد شاہ صد ہزار درم با و انعام کرد، شیخ از کمال بنے نیازی قبول نفرمود، دیوانش سی ہزار بیت بہر ہشتاد و دو سال در خراسان فوت کرد، ۱۲۰

تخلص	نام	نسبتات	وطن	ملک	عمد
آرزو	سراج الدین علیخان	۱۱۶۹	اکبرآباد	هندستان	محمد شاه والی هند
آزاد	میر غلام علی	۱۲۰۰	بلگرام	"	"
آشنا	میرزا محمد طاهر	۱۰۸۱	ترت	خراسان	شاه جهان والی هند
آشوب	ملاحسین	۱۰۹۹	مازندران	طبرستان	"
آصف	محمد قلی		قم	عراق عجم	"

سراج الدین علیخان، جامع اصناف فضائل بود، تصانیف عیدیه مثل سراج اللغات، مجمع الفلاس، چراغ هدایت، تنبیه الغافلین، شش سکنر نامه، موهبت عظمی، عطیة کبری، غرائب اللغات، خیابان گلستان، مصطلحات الشعراء، نوادر الانفا، جواب اعتراضات میرزا شیخ تصادق، شرح مختصر العالی، شرح گل کشتی میرنجات، ازوبیادگارست، بابشخ خزین، نظم جاجانان، آزاد بلگرامی معاصر بود، بهار دهلوی، مؤلف بهار عجم از شگردان و ست، از دیوان شیخ خزین قریب پانصد بیت نامربوط و محل ایراد برآورد، دیوانش سی هزار بیت است ۱۳

میر غلام علی، ولادت او در دست پنجم صفر ۱۱۶۹ در قصبه بلگرام از توابع اودم بوده است، اشتغال علوم از میر عبدالحلیم بلگرامی، میر سید محمد بلگرامی و میر طفیل احمد بلگرامی غیر هم نموده، سرآمد روزگار گردید، در شهر عربی فارسی دیوانی داشت، علاوه دیوان فارسی دیوان عربی سه هزار بیت دارد، تصانیف الازویا و کاسه، میرزا محمد طاهر لقب غایت خان خلف الصدق طغر خان حسن، جامع کمالات بوده ۱۴
 ملا حسین، هندوستان آمده در تنابا ظفر خان حسن لبری برد ۱۲
 محمد قلی، هندوستان آمده بود ۱۳

تخلص	نام	وفات	وطن	ملک	عهد
اصفی	خواجه صفی	۵۹۲۸	شیراز	فارس	شاه طهماسب ماضی صفوی والی ایران
آفرین	شیخ فقیر الله	۱۱۵۲	لاهور	هندستان	محمّد شاه والی هند
آگهی	مولانا جلال الدین	—	یزد	عراق عجم	سلطان حسین مرزا والی هرات
آبی	سلطان قلی بیگ	۵۹۲۴	ترشیز	خراسان	"
ابدال	مولانا ابدال	—	صفهان	عراق عجم	سام مرزا صفوی والی ایران
ابراهیم	میرزا ابراهیم	—	"	"	شاه اسماعیل صفوی والی ایران
ابن حاتم	شمس الدین محمد	۸۴۵	برجند	خراسان	سلطان حسین مرزا والی هرات

۱- خواجه صفی، خلف خواجه مقیم از صفای همد بود، دیوانش تا حال در عصر روزگار باقی است ۱۲

۲- شیخ فقیر الله، شاعر خوش خیال، صاحب دیوان است، و مصنف میر و راجها ۱۲

۳- مولانا جلال الدین، مداحی خاندان نبوت میکرد ۱۲

۴- سلطان قلی بیگ، از امرای لوس خجاست، شاعر عاشق پیشه بود، در تبریز درگذشت

صاحب دیوان است در نهایت شرمی و نزاکت ۱۲

۵- مولانا ابدال، مداح شاهزاده سام مرزا صفوی است، در جنگ قندبار بدرجه شهادت رسید ۱۲

۶- میرزا ابراهیم، جامع اکثر کمالات بوده، فرهنگ و دلفت فارسی مشهور است،

در آخر عهد شاه طهماسب درگذشت ۱۲

۷- شمس الدین محمد، پسر جمال الدین ابن حاتم است، خاورنامه در سیر خجاست، بکمال فصاحت

نوشته از فضیله عالمیقدار بود ۱۲

تخلص	نام	سنة فوت	وطن	ملک	عبد
ابن جرجی	مولانا ابن جرجی	۰	اصفهان	عراق عجم	سلطان ابوسعید خاوری فارسی
ابن جلال	ابن جلال	۰	عراق	"	"
ابن نصوح	ابن نصوح	۰	شیراز	فارس	سلطان ابوسعید خاوری فارسی
ابن یسین	فخرالدین امیر محمود	۴۳۵	فریوند	خراسان	سلطان محمد خدابنده الی هرات
ابو البرکة	خواجه ابو البرکة	—	سمرقند	"	سلطان حسین نراوالی هرات
ابو الحسن	ابو الحسن	—	بخارا	"	"
ابو الحسن	مولانا ابو الحسن	—	مهنه	"	شاه اسماعیل صفوی والی ایران

۱۰ ابن جرجی، پسر بدرالدین جرجی است، در مرثیه سلطان ابوسعید خاوری اصفهان قصیده

گفته است، ۱۲

۱۱ ابن جلال، از ارباب کمال است، ۱۲

۱۳ ابن نصوح، مداح سلطان ابوسعید شیخ اویس بود، معاصر خواجه سلمان ساوجی است، ده نامه

بنام خواجه غیاث الدین ابن خواجه رشید وزیر در نظم نوشته است، ۱۲

۱۴ ابن یسین، خلف ملک الفضل، امیر یسین الدین است از عارفان کمال است، در نظم قدتیه کمال

داشت، دیوانش در جنگ سرداران در ۳۳۵ از دست رفت ۱۲

۱۵ خواجه ابو البرکة، غرضجو بهر سندی بود، و ابو ایوب ابو البرکة خلف صدق اوست،

معاصر شیخ عین القضاة همدانی است، ۱۲

۱۶ مولانا ابو الحسن، ابن مولانا احمد بهمنه است در کاشانی می بود در صغر سن فضلاء عالمه

را در سبک گفت، خواجه فضل ترک از تلامذه اوست، ۱۲

تخلص	نام	شبهات	وطن	ملک	عهد
ابو الحسن ^۱	ابو الحسن ^۲	۵۴۲۵	خرقان	آذربایجان	علاءالدوله دیلمی و الی دلمیم
ابو البقا ^۳	میر ابو البقا	.	تفرش	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
ابو العباس	خواجه ابو العباس	۵۲۰۰	مرو	خراسان	مامون الرشید و الی بغداد و خراسان
ابو العلاء ^۴	نظام الدین	۵۵۵۲	گنجه	آذربایجان	منوچهر شروانشاه و الی شروان
ابو الفتح ^۵	نظام الدین	۵۴۳۰	بست	خراسان	امیر ناصر الدین سبکتگین الی غزنی
ابو الفتح ^۶	حکیم ابو الفتح	۵۹۹۹	گیلان	طبرستان	جلال الدین اکبر الی هند
ابو الفرج ^۷	ابو الفرج بن مسعود	۵۴۸۲	روند	خراسان	سلطان ابراهیم بن مسعود الی غزنی

۱ ابو الحسن علی بن جعفر، از کتل اولیاست، تکمیل کمالات معنوی از روح شیخ یازید سبطی قدس سره
 نموده، شیخ ابوالی بن سینا در خدمتش سیده هست از فیض صحبتش سر از فلسفه به طریقت کشیده ۱۲

۲ میر ابو البقا، از فرقه علمای جگره شعر هست، تذکره شعرا در پیشاشته توفیق اتمام نیافته ۱۲

۳ نظام الدین ابو العلاء، استاد فکلی شروانی، و اعز الدین شروانی، و خاقانی شروانی است ۱۲

۴ نظام الدین ابو الفتح، از اهل بقاء است، وزیر محمود غزنوی بوده ۱۲

۵ حکیم ابو الفتح، ابن عبدلرزاق گیلانی هست، عربی شیرازی مداحی و بسیار کرده، هر دو در یک سال (۵۹۹۹) رحلت کردند ۱۲

۶ ابو الفرج بن مسعود، اصلش از قصبه روند است، (از مضامین دشت خاوران) در خدمت سلطان طاهر الدین ابراهیم بن مسعود، و محمود بن ابراهیم غزنوی راه نمادست یافته، استاد شعر است
 بغزنی و لاهور افتاده، مداح ابوالی بن خورشید است، مسعود سلطان سبب غنا و وی مجوس گردید و دیوشهر
 قریب دو هزار بیت متداول است باقی تلف گردیده ۱۲

تخلص	نام	شرفات	وطن	ملک	عهد
ابو الفضل	شیخ ابو الفضل	۱۰۱۰ هـ	اکبر آباد	هندستان	جلال الدین اکبر و الی همد
ابو الفضل	شیخ ابو الفضل	.	منه	خراسان	.
ابو القاسم	شیخ ابو القاسم	.	گازرو	فارس	شاه عباس ماضی الی ایران
ابو القاسم	میرزا ابو القاسم	.	استرآباد	طبرستان	"
ابو القاسم	ابو القاسم بشریین	.	منه	خراسان	سلطان مسعود غزنوی الی غزنی
ابو القاسم	خواجه ابو القاسم	.	خواف	"	شاه طهماسب ماضی صفوی الی ایران
ابو المعالی	میر ابو المعالی	.	صفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران

۱۰۱۰ هـ شیخ ابو الفضل، از اولاد شیخ ابوسعید ابوالخیر است، در کمالی پر پر میر گاری و زر گار بر می بود
 ۱۰۱۰ هـ شیخ ابو القاسم، از افضل عصر بود، معاصر تقی اوحدی صفوی مازندرانی است، ۱۲۰
 ۱۰۱۰ هـ میرزا ابو القاسم، در جمیع علوم قدرت کامل داشت، خصوص در حکمت و جفر و آداب کیمیا،
 و در سخوری و دستگاه عالی داشت، ۱۲۰

۱۰۱۰ هـ ابو القاسم بشریین، از مشاییر علما و مشایخ عصر است، مولدش منه، شیخ ابوسعید ابوالخیر
 از مستفیدان دست، ۱۲۰

۱۰۱۰ هـ خواجه ابو القاسم، پسر خواجه شهاب خانی است، بصلاح می زیست و تعلیق را خوب می نوشت
 ۱۰۱۰ هـ میر ابو المعالی، در سخن سنجی طبع عالی داشت، از ارباب ستم و مشرف و صلیب شاه عباس

ماضی بوده ۱۲۰

۱۱۔ مستحقین کے لئے جو رقمیں جمع ہوئی ہیں ان میں سے

9

[illegible][illegible]

۱۱۰ و است که در این کتاب
 در این کتاب که در این کتاب
 در این کتاب که در این کتاب

۱۲۰۰

کتابخانه عمومی آستان قدس
کتابخانه عمومی آستان قدس

[illegible]

تخلص	نام	صفات	وطن	ملک	عمد
اشیر ^{له}	اشیرالدین	۵۵۶۲	خیبک	فرغانه	آتابک قزل ارسلان الی شیراز
اشیر ^{له}	اشیرالدین عبداللہ	۵۷۵۶	ادیماں	عراق عجم	بلا کو خاں والی خوارزم
اجری ^{له}	میراجری جفری	.	یزد	"	.
احسان ^{له}	ملا مقیم فرہش	.	مشہد	خراسان	شاہ سلیمان صفوی الی ایران
حسن ^{له}	میرزا احسن اللہ	۵۷۵۸	ترت	"	شاہجہاں الی ہند
حسنی ^{له}	میرزا حسنی	.	خوانسار	عراق عجم	.
احمد ^{له}	سید احمد

۱۔ اشیرالدین، معاصر مجیر سلیقانی و خاقانی شروانی ست، حریف و مقابل او، مرید شیخ
بہم الدین کبریٰ بوده، در دیار خجالت فوت کرد، ۱۲

۲۔ اشیرالدین عبداللہ، معاصر کمال اصفہانی و شاگرد نصیر طوسی ست، دیوانش
مشتمل بر اشعار فارسی عربی ست، ۱۲

۳۔ میراجری جفری، در نہایت لیاقت و دانست طبع بوده، ۱۲
۴۔ ملا مقیم، از شعرا و مشہد مقدس ست، بلطف طبع و شیرین بانی مشہور ست و در زمان
شاہ سلیمان صفوی باصفہاں بوده، ۱۲

۵۔ میرزا احسن اللہ ظفر خان، با صائب و کلیم و قدسی و سلیم و دانش و صیدی طہرانی
بہم صحبت بوده، در زمان شاہجہاں صوبہ دار کشمر بوده، مدح صاحب است، ۱۲

۶۔ میرزا حسنی، بہ پیشہ خیاطی و جوہر معاشش اندوختہ، ۱۲

۷۔ سید احمد، مشہور بہ آقا احمد کاسہ گر است، ۱۲

تخلص	نام	توفات	وطن	ملک	عمد
احمد	فریدالدین احمد کانی	.	.	.	سلطان غیاث الدین بن سام و ناصر الدین الله والی بغداد
احمد	ابونصر شیخ احمد	۵۳۶	جام	خراسان	سلطان نجیر سلجوقی والی خوارزم
احمد	امام احمد غزالی	۵۲۴	قزوین	عراق عجم	"
احمد	احمد بیگ	۵۲۲	صفهان	"	شاه جهان الی هند
احمدی	خان احمد خان	۹۲۰	گیلان	طبرستان	شاه اسماعیل صفوی والی ایران
انقری	مولانا انقری	.	یزد	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
<p>۱- شیخ الاسلام ابونصر احمد زنده پیل ای بود در بشت دوسالگی توفیق توبه یافته بیشتر ده سال در کوه شست مقتدای زمان گردید در معرفت توحید و حکمت تصانیف کامله دارد از آن جمله کتاب سراج السائرین است احمد جامی قدس سره ماده سال فوت او است ۱۲</p> <p>۲- امام احمد، برادر حجه الاسلام امام محمد غزالی است شیخ عراقی در لغات تبیع طرزدی کرده است و فاش در سنه پانصد و شصت هفت بوده و صاحب مجمع النسخ و فوات و در سن پانصد و هفده نوشته تصانیف تألیفات بسیار دارد، ۱۲</p> <p>۳- احمد بیگ لنگ از وطن هند آمده و بدولت صاحبقرانانی کارش کجای رسید و بدیوانی پنه سر بلند شده و شش از سست سیاق را خوب میدانست، ۱۱</p> <p>۴- خان احمد خان برادر زاده قاسم خان فشار است حاکم گیلان و در نظم صاحب نگاه است ۱۲</p> <p>۵- مولانا انقری هندستان آمده در خدمت میر علمه نهرستانی می بود بعد از فوت میر بایران فرست به زمر اجت فرمود، ۱۲</p>					

تخلص	نام	نسبت و وطن	ملک	عهد
ادانی	میر محمد مومن	۱۰۳۰ هجری یزد	عراق عجم	جهانگیر شاه دالی هند
ادیم	میرزا ادیم	بغداد	عراق عجم	سلطان سلیمان الی ترکی
ادیم	میرزا ابراهیم	۱۰۶۰ هجری اربکان	عراق عجم	شاه جهان الی هند
ادیم	میرزا ابراهیم	۹۶۹ هجری کاشان	"	"
ادیب	شهاب الدین صابر	۵۵۴۶ هجری ترمذ	خراسان	سلطان نجر سلجوقی والی خوارزم
ارسلان	محمد قاسم	۵۹۹۵ هجری مشهد	"	جلال الدین اکبر والی هند
ارشدی	استاد ابو محمد	سمقند	"	مغزلین ملک شاه الی خوارزم

۱۰ میر محمد مومن، ستم با محاکمه شده به هند رسیده در آمد و در نهایت مدح بسمی برد، پیوسته مالم بود و افطار بقدر نان جوین می نمود، در دکن مرد، ۱۲

۱۱ میرزا ابراهیم، خلف عزرا رضی ارحم است در هنر مندی کمال از نوادر مهور بود در زمان شاه جهان بهند آمده احترام یافت، ۱۲

۱۲ میرزا ابراهیم، اکثر در تبریز بسر کرده، ۱۳

۱۳ شهاب الدین صابر، پیش از بخار است معاصر رشید طواط و حکیم انوری است در فنون شعر استادان مسلم است عبدالواسع حبلی داتوری سوزنی سمرقندی و رابا تادی دیگران سلطان التزوالی خوارزم او را در چگون غرق کرده، ۱۴

۱۴ محمد قاسم، در عهد اکبر شاه بهند آمده در احمد آباد در گذشت، ۱۲

۱۵ استاد ابو محمد، معاصر عمیق بخاری و سعید سلیمان میر مغزی است قصه مهر و وفا از منظره مات است در سیرت فوت کرده، ۱۲

شخص	نام	شرفات	وطن	ملک	عهد
ازله	میرزا محمد امین	.	صفهان	عراق عجم	
ازرقی	حکیم فضل الدین	۵۵۲۶	هرات	خراسان	سلطان سنجر سلجوقی الی خوارزم
اسحق	حکیم اسحق	.	شیراز	فارس	.
اسحق	میرزا اسحق	.	یزد	عراق عجم	.
اسد	میرزا اسد بیگ	۱۰۲۸	قزوین	"	.
اسدی	حکیم ابونصر	۶۲۵	طوس	خراسان	.
اسمعیل	میرزا اسمعیل	۱۱۳۶	طهران	عراق عجم	سلطان حسین صفوی الی ایران
اسمعیل	حاجی اسمعیل	.	قزوین	"	شاه طهماسب صفوی الی ایران
<p>۱۰ میرزا محمد امین در سخن بنی قدرت تمام داشت، برادر میرزا مهدی مستوفی موقوفاتش در محاصره صفهان فوت شد ۱۲</p> <p>۱۱ حکیم فضل الدین معاصر احمد بی و نسبی نظامی عروضی و عبدالله قرشی ست، مداح طغانشاه سلجوقی ابن مؤید ست، ۱۲</p> <p>۱۳ میرزا اسد بیگ در بیهوشی بود، ۱۲</p> <p>۱۴ حکیم ابونصر استاد فردوسی طوسی ست، بعد فردوسی فوت کرد تا گنج ثواب نامه از وی یادگار ست، در زمان سلطان محمود غزنوی علم سحر یابی برافروخت، ۱۲</p> <p>۱۵ میرزا اسمعیل، از بهر طر حان شیخ شیرازی ست، ۱۲</p> <p>۱۶ حاجی اسمعیل، از سخن سنجان قزوین ست، ۱۲</p>					

تخلص	نام	صفات	وطن	ملک	عهد
اسیر	میراجلال الدین	سنه ۸۴۵	شهرستان	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی والی ایران
اسیری	امیر قاضی	سنه ۹۸۲	قزوین	"	جلال الدین اکبر والی مهند
اسیری	شیخ محمد نور بخشی	"	لاهیجان	طبرستان	"
اسیری	میر قاسم	سنه ۱۰۱۵	قائن	خراسان	شاه عباس ماضی صفوی والی ایران
اسیری	فتحاریگ	"	مهنهان	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
اسیری	ملا اسیری	"	شیراز	فارس	شاه عباس ماضی صفوی والی ایران
اسیری	ملا اسیری	"	مشهد	خراسان	"

۱۵ میراجلال الدین بمصاحبت شاه عباس ماضی ممتاز بود، در انشاء شعر نهایت اکت و شغری بکار برده است از سستی باده بعضی اشعارش بمعنی بوده ۱۲

۱۶ امیر قاضی، پسر قاضی مسعود سیفی (قاضی طبران) است سی سال قاضی بے بوده و رفن بلاغت فصاحت مشهور است دستورالانث از دست ۱۲

۱۷ شیخ محمد نور بخشی، از کبار صوفیه صافیست بر مثنوی گلشن از محمود شبستری شرح موسوم به مفاتیح الاعجاز نوشته که احسن شرح است، خوابگاهش خاک پاک شیراز است شیخ زاده فدائی تخلص خلف الصدق اوست ۱۲

۱۸ فتحاریگ، در زمان شاه سلیمان صفوی فوت شد ۱۲

۱۹ ملا اسیری، پسر صفی شیرازی است ۱۲

۲۰ ملا اسیری، از شعرای عهد شاه عباس ماضی بوده ۱۲

تخلص	نام	صفات	وطن	ملک	عمر
اشتیاق ^{له}	شاه ولی الله	سلسله ۱۱۵۰	دهلی	هندستان	فرخ سیر بادشاه هند
اشراق ^{له}	میر محمد باقر داماد	سلسله ۹۲۰	صفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
اشراقی ^{له}	میر حسین
اشرف ^{له}	محمد سعید	سلسله ۱۱۱۶	مازندران	طبرستان	اوزنگ زیب عالمگیر الی هند
اشرفی ^{له}	معین الدین حسن	سلسله ۵۹۵	سمرقند	خراسان	ملک پغوشاه والی هرات

له شاه ولی الله قدس العزیز اذا خاض شیخ مجدالتانی شیخ احمد سرسندی حقه الله است
در شعرش گرد میرزا عبدلنقی قبول بود و در علوم عقلیه و نقلیه بهره کامل داشت تفسیر فتح القرآن و دیگر
تصانیف کثیره از وی یادگار است ۱۲

له میر محمد باقر داماد پسر میر شمس الدین داماد میر عبد العالی عالمی است داماد شاه عباس
صفوی بوده، در انشا شعر کمال قدرت داشته، تصانیف عالیه اشش از علیه فضلکامد است
شعری مشرق الانوار از دست ۱۳

له محمد سعید پسر محمد صالح مازندرانی است در شعر طرازی دست تمام داشته
استاد زیب النساء حبیب عالمگیر و معاصر صاحب وحید بود، در نوکیروفات یافت یک دیوان
و چند مثنوی گذشت ۱۴

له معین الدین حسن اعلم علماء صاحب کمالات انسانی بوده دیوانش اول است
در سمرقند فوت مشر ۱۵

تخلص	نام	نسبت	وطن	ملک	عهد
اشکی	میر شکی	۹۶۲ هـ	قم	عراق عجم	جلال الدین کبروالی هند
اشهری	حکیم جمال الدین	.	نیشاپور	خراسان	اتابک ذوالسلطان الی شیراز
اصدق	ملا محمد اصدق	۹۶۲ هـ	همدان	عراق عجم	شاه اسماعیل صفوی الی ایران
اعجاز	ملا محمد سعید	۱۱۱۶ هـ	دهلی	هندوستان	اوزنگ نیب عالمگیر الی هند
اعجازی	ملا اعجازی	.	مازندران	طبرستان	
اعظم	علی قلی خاں	.	هرات	عراق عجم	

۱۰ میر شکی، برادر حضوری قمی و معاصر غزالی مشهیدی است، در حین وفات دیوانه در
 بهر جراتی داد که اشارشش امر بوط سازد، وی آنچه بکاری آمد بنام خودی کرد و باقی را باب
 شست، چنانچه غزالی در بحویر جراتی مذکور این طعنه کرده است ۱۲

۱۱ حکیم جمال الدین، در علوم متقول و منقول و نظم و نثر و طبع فارسی است، در
 تریز فوت شد و در مقبره اشعرا سرخاب دفن شد ۱۲

۱۲ ملا محمد اصدق، خلف اصدق شاه اسماعیل صفوی است، ۱۲۰

۱۳ ملا محمد سعید، معاصر بیدل و نظرت و سرخوش است، بجمع کمالات بوده، اعجاز و نفوذ
 رفت

۱۴ ده سال فوت او است ۱۲۰

۱۵ ملا اعجازی، از معاصرین سلاجقه است ۱۲۰

۱۶ علی قلی خاں، خلف حسن خان شاملوست، دیوانش قریب به هزار بیت است، ۱۲۰

تخلص	نام	صفات	وطن	ملک	عبد
افسری	میرزا محمد علی	.	کاشان	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاه الی هند
افسر	ملا افسر	.	صفهان	"	فتح میر ابن عظیم الشان الی هند
افسری	ملا افسری	.	مشهد	خراسان	سلطان بابر میرزا والی هند
افضل	جلال الدین	.	صفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
افضل	خواجہ فضل الدین ترک	۱۰۹۰	"	"	شاه اسماعیل ثانی صفوی الی ایران
افضل	فضل الدین	.	"	"	شاه طهماسب صفوی الی ایران
افضل	بابا فضل الدین	.	کاشان	"	بلال کوخاں والی خوارزم
افضل	خواجہ فضل الدین	.	کرمان	خراسان	سلطان حسین میرزا والی سمرقند
افسری	ملا محمد آقا حسن	۱۰۹۰	مشهد	"	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران

۱. میرزا محمد علی ولد میر سحر ابن میر حیدر معالی است ۱۲

۲. ملا افسری، از شعرا و مشہور عہد سلطان بابر میرزا است ۱۲

۳. جلال الدین، معاصر تقی اودھی است ۱۲

۴. خواجہ فضل الدین ترک، فاضل عالی مقدار بودہ، جنی نور الدین صفہانی و علمای علی

از شاگردان اویند تقی اودھی گوید میں اور در صغیر میں دیدہ ام ۱۲

۵. بابا فضل الدین، اور رسائل بسیار است مملو از نکات حکمت و معرفت و دشواریان پایی

بے نظیر بودہ، خواجہ نصیر طوسی با کمال خلاص دشت او خال خواجہ است ۱۲

۶. خواجہ فضل الدین ابن ضیاء الدین کرمانی است از وزراء سلطان حسین زیبا بقرا بودہ ۱۲

۷. ملا محمد آقا حسن بی نهایت ہزل شوخ طبع بودہ در قزوین در گذشت ۱۲

تخلص	نام	مقامات	وطن	ملک	عهد
آق‌قسی	میرضی‌الدین	.	شوشتر	فارس	محمّدشاه والی هند
اکبر	میرزا محمد اکبر	.	دولت آباد	هندستان	.
اکبر	میرزا محمد اکبر	.	قزوین	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
اکبر	جلال‌الدین کبیر	۱۲۰۰	آگره	هندستان	خودبادشاه هند
اکبر	استاد علی اکبر	.	صفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی والی ایران
اکسیر	میر نورالدین	.	قم	"	.
الشریف	سلطان علاء‌الدین	.	خوارزم	"	خودبادشاه خوارزم
الهام	میرزا شریف	.	صفهان	"	جهاگیرشاه والی هند
الله‌قوی	خواجه احمد قلی	.	"	"	شاه طهماسب ماضی صفوی والی ایران

۱. میرضی، علم‌مقoul و منقول از پدر بزرگوار خود از بر ساخت بهند آمد بملازمت نواب
شجاع‌الدوله ناظم جنگاله بسر برد و یک چند بانواب آصف جاه نظام الملک بود ۱۲

۲. میرزا محمد اکبر، از اکابر شهر قزوین است ۱۲

۳. استاد علی اکبر، مسجد جامع جدید عباسی بمعماری اتمام یافت ۱۲

۴. میر نورالدین، از کهنه شاعران بوده در فتنه افغانه فوت کرد ۱۲

۵. سلطان علاء‌الدین، بادشاه عادل و فہیم بود، رشید و طوا و تلمیذ فارابی و
ادیب صابر از مداحان ویند ۱۲

۶. میرزا شریف، از اقوام میر صبری صفهانی است، بهند و تستان آمده در سنه یکین از
دست دشش مجری باز مراجعت با صفهان نمود ۱۲

تخلص	نام	وفیات	وطن	ملک	عهد
الفی ^۱	میر حسین	.	یزد	عراق عجم	همایون شاهه الی هند
الی ^۲	سید الدین محمد	.	-	-	-
الی ^۳	میر عماد الدین محمد	۶۱۰۹۲ سنه	همدان	عراق عجم	جهانگیر شاهه والی هند
الی ^۴	حکیم صدر الدین	۶۱۰۳۳ سنه	قم	"	"
امام ^۵	میرزا امام قلی	.	شیراز	فارس	-
امامی ^۶	ابو عبد الله	۶۱۰۷۷ سنه	هرات	خراسان	ابا قباخان بن بلاکو خان الی خراسان

۱^{میر حسین} مردیکو خصال خجسته افعال بود، در عهد همایون شاه بهند آمده ۱۲
 ۲^{سید الدین محمد} گاهی الی و گاهی سید تخلص میکرد، صاحب دیوان ست
 ۳^{میر عماد الدین محمد} و شمس از هند باد من توابع همدان ست، بیشتر اوقات در هند
 ۴^{حکیم صدر الدین} معاصر شفا فی وقدسی ست و باقی اوصی به صحبت بوده ۱۲
 ۵^{میرزا امام قلی} برادر عالیه خلیل خان بختیار ست ۱۲
 ۶^{ابو عبد الله} از اعراد علمای نامدار خراسان ست، در کرمان نشو و نما
 یافته در علوم عربیه روش سخن کمال مهارت داشت، صاحب دیوان ست
 مداح اتابکان فارس معاصر سعدی شیرازی و عماد کرمانی ست، در اصفهان
 فوت شد ۱۲

تخلص	نام	توفات	وطن	ملک	عهد
امانی	.	.	دهلی	هندستان	جلال الدین اکبر شاه والی هند
امانی	میرزا امان الله	۱۰۴۳	کابل	خراسان	جہانگیر شاه والی هند
میت	میرزا محمد رضا	۱۱۵۹	همدان	عراق عجم	شاه عالم بادشاه والی هند
امیدی	خواجہ ارجاسپ	۹۲۵	رے	"	شاه جمیل صفوی الی ایران
امیر	خواجہ امیر بیگ	.	نطنز	"	شاه طهماسب صفی صفوی الی ایران
امیری	میرزا قاسم	۹۹۹	شیراز	فارس	"

له امانی، از مثلخ ہندست، اشعار سادہ و بے تکلف می گفت ۱۲
 ۱۱۵۹ میرزا امان الله، مخاطب خان زمان صوبہ دار بنگالہ در سخن سنجی گمانہ دہر بود
 طبع عالی داشت، صاحب دیوان ست ۱۲

۱۱۵۹ میرزا محمد رضا، شاگرد میرزا طاهر وحیدست، و معاصر میرنجات و قائلش آہری
 از صفیان ہند آمدہ بالذاب آصف جاہ در دکن بسر بردہ ہمراہ او بہ شاہجہاں آباد رفت،
 و ہماںجا فوت کرد ۱۲

۱۱۵۹ خواجہ ارجاسپ، شاگرد ملا جلال و اتی ست مداح نجم ثانی طہرانی وزیر شاہ جمیل صفی
 صفوی ست بہر کثرت قاسم نور بخشی در رے شہید شد، شاہ نعمت اللہ شاہ قاسم نور بخشی و را بقتل رسانید ۱۲
 ۱۱۵۹ خواجہ امیر بیگ، از شرا و شیخ غیاث الدین تبریزی ست در نطنز من تواب صفیان
 متولد شد، صاحب کمال نبایت فہیم بود، ۱۲

۱۱۵۹ میرزا قاسم، در علوم اعداد و اسرار نقطہ بے نظیر بود، اہل عصر و را متمم باحاد
 کردانہ بکرم بادشاہ در ۹۹۹ و چشمش میل کشیدند و در ۹۹۹ در شیراز شہیدش کردند ۱۲

تخلص	نام	وفیات	وطن	ملک	عهد
ایمن	خواجه امین الدین	۵۴۲ هـ	صنهان	عراق عجم	شاه شجاع والی شیراز
ایمن	.	.	یزد	"	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
ایمن	خواجه امین	.	نخج	خراسان	.
ایمن	میر محمد امین	.	سبزوار	"	.
ایمن	امیر ابراهیم	۹۴۱ هـ	بلخ	"	سلطان حسین زاولی هرات
ایمن	محمد شاه	.	قندهار	"	همایون شاه والی هند
ایمن	سمیع بیگ	۱۰۲۶ هـ	.	.	جلال الدین اکبر شاه الی هند
ایمن	قطب الدین	۸۲۵ هـ	جناز	خراسان	سلطان حسین زاولی هرات
ایمن	حسن بیگ القدر	.	صنهان	عراق عجم	جهاگیر شاه والی هند

۱۲ له خواجه امین الدین معاصر خواجه حافظ شیرازی است

۱۲ له خواجه امین پسر طاهر محمود کلید دارستانه شاه اولیا است

۱۲ له امیر ابراهیم از اعیان هرات است بغایت فہیم و شیرین با لب و در کتاب دہلوی
سام میرزا و جنگ از یک شهید شد

۱۲ له سمیع بیگ در خدمت خانان عمر خود را بسر کرده در عین جوانی درگذشت
۱۲ له قطب الدین تخلص میرد قصائد میر حاج و در غزلیات آنی بود در طرز تنویر بدیگری
اکمال قدرت داشته و قتی پهل غزل امیر خسرو را در یک مجلس جواب گفته امیر علی شیر خدشت
آمده صلہ گزارانند مقبول نشد

۱۲ له حسن بیگ القدر در ایران دلیری تخلص میکرد و در ہند آنی قرار داد

تخلص	نام	سنة و قافا	وطن	ملک	عبد
انوری ^{۱۰}	اوحداالدین	۵۸۰هـ	ایبورد	خراسان	سلطان بنجر سلجوقی والی خوارزم
انصاف ^{۱۱}	میرزا ابراهیم	۱۱۰۲هـ	لاهور	هندوستان	اوزنگ نایب عالمگیر والی هند
انیسی ^{۱۲}	حسن بنجر	.	مشهد	خراسان	.
انیسی ^{۱۳}	بلقی بیگ	۱۰۱۳هـ	مهمان	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاه والی هند
اوجی ^{۱۴}	ملا اوجی	۱۰۳۲هـ	کشمیر	هندستان	جهانگیر شاه والی هند
اوجی ^{۱۵}	ملا اوجی	.	نطنز	عراق عجم	شاه عباسی اضی صنوی الی ایران
اوحدی ^{۱۶}	خواجہ فخرالدین مستوفی	۸۶۸هـ	سبزوار	خراسان	.

۱۰ اوحداالدین اول خادمی تخلص میکرد، قبل از شاعری مدت در مدینه منوره کسب علوم عقلی نقلی نموده در شریعت و حکایات خصوصاً ریاضیات سرآمد روزگار گردید او اول پیشه و سر شاعری نبود چون راده شاعری نمود از بنگیان گوی ربود، در پنج وفات یافته ۱۲

۱۱ میرزا ابراهیم، از تازه خیالان بود ۱۲

۱۲ تقی اوحدی در تذکره خویش ذکر کرده است ۱۲

۱۳ بلقی بیگ از اعیان طائفه شادوست هند آمد در خدمت خانخانان ابرید،

مثنوی محمود ایازدی مشهور است ۱۲

۱۴ ملا اوجی از شعرای زبردست بوده دیوانش بده هزار بیت می رسد ۱۲

۱۵ خواجہ فخرالدین مستوفی از فضیلتی کامل است در اکثر علوم خصوصاً ریاضی و

شعر و انشا یگانه آفاق است مجلس دے مجمع فضلا بود، در شیراز رحلت کرد ۱۲

تخلص	نام	سنة و قبا	وطن	ملک	عمد
اوحدی	ابو حامد اوحد الدین	۵۶۳۵	کرمان	خراسان	ہلاکو خان والی خراسان
اوحدی	شیخ اوحدی مرغی	۵۶۳۸	صفہان	عراق عجم	سلطان ابوسعید خاہد والی فارس
ابلی	مولانا ابلی	۵۶۳۹	ترشیز	خراسان	سلطان حسین میرزا والی ہرات
ابلی	مولانا ابلی	۵۶۷۲	شیراز	فارس	شاہ اسماعیل صفوی والی ایران
ایاز	ایاز منجم		صفہان	عراق عجم	شاہ عباس ماضی والی ایران
ایجاد	میر محمد حسن	۱۱۳۳	سامانہ	خراسان	شاہ عالم بادشاہ والی ہند

۱۔ ابو حامد اوحد الدین، مرید خواجہ معین الدین چشتی رحمۃ اللہ علیہ است، معاصر بن عربی (تاریخ فرشتہ) از مریدان شیخ شہاب الدین مہروردی است، با شیخ عراقی و حیدر سیفی ہم صحبت ہم چلہ بود۔

۲۔ شیخ محی الدین بن عربی را دریافتہ است ۱۲

۳۔ شیخ اوحدی مرغی، مرید شیخ اوحد الدین کرمانی است، مشنوی جامع جم از دنیا گذار است

۴۔ اکثر صفایان بسری کرد، ظهورش در زمان ارغون خان است، در صفہان فوت شدہ ۱۲

۵۔ مولانا ابلی، ترشیزی مشہور بخراسانی از علمای مشہور و مذاہم سلطان حسین مرزا بودہ، در عالم سخنوری اگرچہ باہلی شیرازی میرسد اما از استادان است ۱۲

۶۔ مشنوی ذوق بحرین موسوم بسحر حلال اردوست ۱۲

۷۔ ایاز منجم، غلام زینت بیگم (عمدہ شاہ عباس ماضی) است، بہ تیغ قرآن بادشاہ ہلاک شدہ ۱۲

۸۔ میر محمد احسن، چندے با آصف جاہ نظام الملک بسرزد، وزیر پشکاہ شاہ عالم بہ منصبش صدی متنازعہ کردید، و در عہد فرخ سیر بہ تحریر کتابنامہ مہرورد شد و تا آخر عہد بہ انجام رسانید، مرزا نعمت خان عالی اورا بسیاری ستود، مرقدش در آگرہ است ۱۲

تخلص	نام	سنه و قبا	وطن	ملک	عهد
ایزدی ^{۱۱}	محمد شریف	۱۱۳۰	قزوین	عراق عجم	جهانگیر شاه والی هند
ایما ^{۱۲}	میرزا لادی	۱۱۳۰	مهمان	"	"
ایما ^{۱۳}	میرزا اسمعیل	۱۱۳۲	"	"	سلطان حسین صفوی الی ایران

باب بار موحدہ

بابر ^{۱۴}	ظہیر الدین بابر شاہ	۱۱۳۸	ہرات	خراسان	خود بادشاہ بود
بازل ^{۱۵}	میرزا رفیع خان	۱۱۲۳	مشہد	"	اوزنگ نیب والی ہند
باقر ^{۱۶}	میر یاق	۱۱۳۰	کاشان	عراق عجم	ابراہیم عادل شاہ والی بجا پور

۱۱ محمد شریف از شعراي عهد جهانگیری است، در شصتی گوئی هجرت دہشت ۱۲
 ۱۲ میرزا لادی از شہد باصفہا آمدہ مشغول افادہ بود، در اوائل ساختہ انقلاب ایران
 فوت شد ۱۲

۱۳ میرزا اسمعیل، بہتہا با میرنجات و شفیعا و غیرہا مطہ بود ۱۲
 ۱۴ ظہیر الدین بابر شاہ از سلاطین عالیجاہ بود، کمال فہم و فرہت دہشت قامت بتیش
 بمالات ظاہری آراستہ بود، در کابل بسرے جاوید رفت و ہما بخامد فون شد ۱۲
 ۱۵ میرزا رفیع خان بہرہ را محمود شہدی است کتاب حلاجیری از زومت در ملک زمان عالمگیر بکومت
 سرکار بارس بی متا ز بود، باغالی خود محمد ظاہر شہدی معروف بوزیر خان از شہد وارد ہندوستان شد ۱۲
 ۱۶ میرزا یاق، ہلش از کاشان است، از انجا ہندوستان فتہ، در شہر خود کارخانہ بانفدگی
 داشتہ، انچہ ہم میرزا بدر شاعر و ارباب کمال صرف می نمود ۱۲

مخلص	نام	سنه و قبا	وطن	ملک	عهد
باقی	میرزا باقر وزیر	سنه ۱۰۳۸	نطنز	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی الی ایران
باقی	باقر خورده فروش	سنه ۱۰۳۸	کاشان	"	ابراهیم عادل شاه والی دکن
باقی	عبدالباقی	.	نائن	"	جهانگیر شاه والی هند
باقی	میرزا عبدالباقی صدیر	.	کاشان	عراق عجم	شاه اسماعیل صفوی والی ایران
باقی	عبدالباقی	سنه ۱۰۵۰	قزوین	"	شاه اسماعیل ثانی صفوی والی ایران
باقی	عبدالباقی	.	گونا باد	خراسان	

۱۰ میرزا باقر در زمان شاه سلیمان صفوی در ملک قزوین فرماندهی بود بعد از آن وزارت توپخانه
 سرافراز گردید، سپس از سادات نطنز است و در اصفهان نشو و نما یافته ۱۲
 ۱۱ باقر خورده فروش از ایران بدکن آمده در بیجاپور اقامت داشته ۱۲
 ۱۲ عبدالباقی در زمان شاه عباس ثانی هند آمده مدتها در بنارس توپخانه اختیار نمود، بعد
 در بیجاپور صاحب توپخانه شد و با شاهی رسانید بفرمان خاقان شهر پرو را در آنجا رسید و مبلغ هشتاد
 که پنجاه هزار روپیه بود باو دادند، در زمان شاه سلیمان صفوی با گذشته در صفیان ساکن گردید ۱۲
 ۱۳ میرزا عبدالباقی از اولاد شاه نعمت الله ولی قدس سره الغریب است در عهد شاه اسماعیل صفی
 بصدارت ایران اختصاص داشت و دیوان شعر نیز ترتیب داده است در انشا مهارت تمام داشت ۱۲
 ۱۴ این قاضی جهان است ۱۲
 ۱۵ عبدالباقی از سخنوران زمان مصاحبان سلطان ابراهیم میرزا جایی بود ۱۲

تخلص	نام	سنه و قافا	وطن	ملک	عهد
بدر	بدرالدین	۹۹۰ هـ	جایرم	خراسان	سلطان ارغوان خان والی خراسان
بدر	بدرالدین	.	کرمان	"	سلطان جلال الدین ازرم شاه والی خوارزم
بدر	بدرالدین فخر الزمان	۱۲۵۵ هـ	چابچ	"	محمد شاه بن تغلق شاه والی هند
بدر	مولانا علی بدر	.	سرات	"	امیر تیمور گورگان والی سمرقند
بدیع	میرزا بدیع الزمان	۱۱۶۱ هـ	نصیر آباد	عراق عجم	سلطان حسین راضوی والی ایران
بدیع	میرزا بدیع	.	سبزوار	خراسان	شاه سلیمان صفوی والی ایران
<p>۱۰ بدرالدین شاکر و مجدالدین بگوست اکثر در صفهان می بود مداح خواجه بهارالدین صبادیوان بود از خواجه شمس الدین صاحب دیوان ابن خواجه بهارالدین صاحب دیوان مرحمت داده است ۱۲</p> <p>۱۱ بدرالدین معاصر خواجه شمس الدین صاحب دیوان است ۱۲</p> <p>۱۲ بدرالدین فخر الزمان از زاده امان سلطان محمد تغلق و از شعرائی مشهور است بخطاب فخر الزمان ممتاز بود، چابچ و دانش مشهور باشد قد از قولی فرغانه خراسان است ۱۲</p> <p>۱۳ مولانا علی بدر معاصر صاحب تاریخ لبالب است از جمله افاضل عهد بود ۱۲</p> <p>۱۴ میرزا بدیع الزمان خلف محمد طاهر صاحب تذکره مشهور است، سلطان حسین صفوی و در ملک الشعرائی امتیاز بخشیده در تمام عمارت چهل ستون دولت خانه مبارکه صفهان قصیده گفته که از صدفیت متجاوز بود و هر مصرع تاریخ بود، مصرع اول تاریخ آغاز عمارت و مصرع دوم تاریخ اتمام، مولود و مکش قریه نصیر آباد متصل به صفهان است ۱۲</p> <p>۱۵ میرزا بدیع، از سادات سبزوار است در زمان شاه سلیمان صفوی فوت شد ۱۲</p>					

تخلص	نام	سند و قضا	وطن	ملک	عهد
بی بی علی	میرزا بی بی علی	۰	صفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی
بی بی علی	میرزا بی بی علی الزمان	۰	همدان	"	"
بی بی علی	بی بی الدین آتابک	۰	انجیران	"	سلطان خورشید پاشا والی خوارزم
بی بی علی	ملا محمد یوسف	۸۹۰ هـ	خراسان	خراسان	سلطان حسین میرزا والی هرات
برهان	آقا صالح	۱۱۵۰ هـ	مازندران	طبرستان	محمد شاه والی همدان
برهان	میر برهان	۰	ابرقوه	فارس	"
برندق	ملا برندق	۰	سمرقند	خراسان	شاه فرخ میرزا والی هرات
برنی	خواجہ غیاث الدین	۹۵۰ هـ	استرآباد	طبرستان	شاه طهماسب ماضی صفوی والی ایران

۱۰ هـ میرزا بی بی علی، ابن قاضی شمس الدین اردستانی است، در صفهان می بود ۱۲
 ۱۱ هـ میرزا بی بی علی الزمان، استاد منطق رازی است، قبل از کبر بوده ۱۲
 ۱۲ هـ بی بی الدین آتابک، از دوزای نامدار و سخوران روزگار بود، صاحب تصانیف است
 رشید و طو اطر از غضب سلطان سنجار در همدان ۱۲
 ۱۳ هـ ملا محمد یوسف، امیر علی شیر در مجالس احوال او ذکر کرده است، در
 معمار سال نوشته ۱۲
 ۱۴ هـ آقا صالح، از مهابندستان متوکلانه نشسته اوقات بسر می برد، در روز قتل عام
 شاه جهان آباد از دست لشکریان دلباش زخم خورد و بهمان جراحت مرد ۱۲
 ۱۵ هـ میر برهان، از فرزندان قاضی اسد موم بود، در سخوری کمال قدرت داشته ۱۲

تخلص	نام	سنه و قات	وطن	ملک	عهد
بنرمی	عبد الشکور	۰	همدان		صاحبقرانی شاهجهان الی هند
بساطی	ملّا باطی	۰	سمرقند	خراسان	امیر تیمور صاحبقران الی سمرقند
بسل	حاجی محمد تقی	۰	تبریز	عراق عجم	۰
بشاق	جمال الدین	۸۲۷	شیراز	فارس	امیر تیمور صاحبقران الی سمرقند
بقائی	میر ابو البقا	۹۲۸	ابر قوه	فارس	سلطان حسین میراد الی هرات
ببل	ملّا بلبل	۰	یزد	عراق عجم	۰
بندار	خواجه کمال الدین	۱۰۸۷	۷	۷	سلطان مجد الدوله والی دیلم
بهار	بهار الدین	۰	خوارزم	۷	سلطان تکش خوارزم شاه الی خوارزم

۱۰ عبد الشکور اکثر در اردوی شاه عباس ماضی می بود، بطبابت شهنشاه دشت مشغول
فرهاد و شیرین در سلک نظم کشیده ۱۲

۱۱ ملّا باطی اول حصیری تخلص میکرد، آخر فرموده خواجه عصمت تجاری بساطی تخلص نمود، بایشخ
کمال خجندی مباحثات دشت، سلطان خلیل امین میرانشاه او را بر یک بیت هزار دینار صلّه داد ۱۲
۱۳ جمال الدین بساق اطعمه مدّعی فضل کامل و معاصر شاه نعمت الله کرمانی است، بیشتر
مصایرغ خواجه حافظ و گاهی مصارع شاه نعمت الله در تعریف اطعمه تضمین کرده است ۱۲

۱۴ میر ابو البقا از فضلا و دانشمندان روزگار و از معاصرین سلطان میرزا باقر است ۱۲
۱۵ خواجه کمال الدین ملّاح صاحب بن عباد و معاصر او بود، و ملّاح مجد الدوله دیلمی است
از اجله روزگار بود، به لغت عربی و فارسی دیلمی اشعار دارد ۱۲

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عبد
بہا	بہار الدین محمد	۵۲۶ھ	مرفیانی	خراسان	قطب الدین ازرم شاہ الی خوازم
بہا	شیخ بہار الدین کریا	۵۶۱ھ	ملتان	ہندوستان	سلطان علاء الدین بلبن الی ہند
بہائی	شیخ بہار الدین	۵۳۰ھ	آمل	طبرستان	شاہ طہاسب صفوی الی ایران
بہائی	بہار الدین	.	یزد	عراق عجم	.
بہائی	میرزا جان	.	صفہان	"	شاہ عباس ماضی الی ایران
بہجتی	مولانا بہجتی
بہرام	حاجی بہرام	۱۰۹۹ھ	بخارا	خراسان	شاہ سلیمان صفوی الی ایران
بہرامی	استاد ابو الحسن علی	۵۵۰ھ	سرخس	"	امیر ناصر الدین سبکتگین الی غزنی

۱۰ بہار الدین محمد اوشتی، از فضلاء روزگار و شعرائی نامدار بود ۱۲
 ۱۱ شیخ بہار الدین کریا، معاصر شیخ عراقی و مرید شیخ شہاب الدین سہروردی
 ۱۲ شیخ بہار الدین، معاصر بابر و داد و شاگرد عبد اللہ یزدی است، رسالہ صراط لاب و
 تریخ الافلاک و خلاصۃ الحساب و اربعین و مشرق الشمس و مفتاح الفلاح، و کنگول و مثنوی
 نان علوا، و مثنوی شیر شکر و غیرہ از تصنیفات شریفہ است، ملا محمد تقی مجلسی مرید و شاگرد او بود ۱۲

۱۳ از مستعدان زمان خویش بوده ۱۲

۱۴ برادر میرزا و اہلب صفائی است، در کوہی از طوس مدفون شد ۱۲

۱۵ بہجتی، در ہند سیاحت نموده ۱۲

۱۶ حاجی بہرام، از افاضل بخارا بود ۱۲

۱۷ ابو الحسن علی، مدفون سخن کمال نہارت قدرت داشت، ہانا ناصر الدین سبکتگین

معاصر بودہ و مدح وے میکرد ۱۲

تخلص	نام	سنه و قضا	وطن	ملک	عبد
بهشتی	ملا محمود	سنه ۶۰	گیلان	طبرستان	شاهجهان الی هند
بیان	میرزا مهدی	سنه ۹۵	همدان	عراق عجم	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
بنائی	بنائی قلندر	سنه ۹۲۸	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا والی هرات
بیانی	خواجه شهاب الدین	سنه ۹۲۲	کرمان	"	"
بیخود	ملا نادر جامی	سنه ۸۲۲	جام	"	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
بخودی	ملا بخودی	.	سمنان	"	شاه عباس ماضی والی ایران
بیدل	میرزا عبدالقادر	سنه ۱۱۳۳	غیلم آباد	هندستان	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند

له ملا محمود و در فن مخموری مهارت داشته در اول صلبوس شاهجهان هند آمده در ملک طراز شاهی
به تعلیم شاهزاده مراد بخش نامور گردید، وفاتش در شهر آگره واقع شد ۱۲
سنه میرزا مهدی همیشه زاده ابو طالب حکیم است در زمان عالمگیر بادشاه هند آمده در و کفایت شد ۱۲
سنه بنائی قلندر، بهین تربیت بابر میرزا در ماوراءالنهر مرتبه صدارت رسیده ۱۲
سنه خواجه شهاب الدین عبدالقادر وارید در فن انشا زبان غامه معجزان یدریضا خوانده
مثنوی بولس الاحباب و خسر و شیرین از دوست، قریب دو هزار بیت از غزلیات قصائد و رباعیات
و قطعات دارد، در هرات وفات یافته ۱۲
سنه سرخوش دهلوی تلخیص وفات او گفته حاجی از جام محمد بخود شد ۱۲
سنه میرزا عبدالقادر از عارفان محقق بوده، کلیاتش از صد هزار بیت متجاوز است هر چند
اکثر اشعارش بوافی محاوره فصیحی عجم نیست اما شعرهای بلند دارد - میرزا بیدل از عالم رفت،
ماده تلخیص فوت او است ۱۲

تخلص	نام	سند و قات	وطن	ملک	عهد
بیدی	ملا بیدی	.	مهمان	عراق عجم	شاه اسماعیل ماضی صفوی والی ایران
بیکسی	ملا بیکسی	۹۶۳ هـ	غزنی	خراسان	جلال الدین کبک الی هند
بیگان	میرزا ابوالحسن کلانتر	.	نیشاپور	"	شاه جهان الی هند
بنیش	میر بیگ	.	مشهد	"	"
بنیش	ملا محمد جعفر بیگ	۱۱۰۰ هـ	کشمیر	هندستان	اوزنگ نیب عالمگیر الی هند
بینوا	شاه خلیل الله	.	دهلی	"	محمد شاه دالی هند
پور	پور بهار جامی	.	جام	خراسان	ابا قاضی والی فارس

له ملا بیدی، معاصر محمد درویش پهلوان مولوی جامی است، شاعر خندان بوده ۱۲
 ۱۱ هـ ملا بیکسی، از ملازمان محمد حکیم میرزا بوده است ۱۲
 ۱۳ هـ میرزا ابوالحسن، از خوشان میرزا ابوالعالی نیشاپوری در زمان شاه سلیمان صفوی فوت شده ۱۲
 ۱۴ هـ ملا محمد جعفر بیگ، در زمان اوزنگ نیب در هندوستان بوده دیوان شعر ترتیب داده،
 ابیات خوب از وی به نظر رسید ۱۲
 ۱۵ هـ شاه خلیل الله، خلف الصدوق خلیفه ابراهیم است، مطالب عالی تصوف را در بابیات
 موزون کرده است ۱۲

۱۶ هـ پور بهار، از معاصرین بدرالدین جاجرمی بدرالدین کرمانی است، تا که میرزا کن الدین قبا
 جنبازی است از خواجہ شمس الدین صاحب دیوان نواز شهادیده، در مجرای قوت تمام داشت ۱۲

تخلص	نام	سنه و قافا	وطن	ملک	عهد
پیامی	شیخ عبد السلام	.	لار	فارس	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران

باب تا فوقانی

تأثیر	میرزا حسن	.	صفهان	عراق عجم	سلطان حسین صفوی الی ایران
تلج	رئیس تاج الدین	.	سرخس	خراسان	.
تاج	میرزا تلج	.	تبریز	عراق عجم	.
تجلی	ملا علی رضا	سنه ۸۵۰	یزد	شاهجهان والی هند	.
تجلی	محمد حسن	.	صفهان	عراق عجم	.

له شیخ عبد السلام از شاگردان علامه والی بوده مدتها وزارت شاه علار الملک ابن نورالدین لاری کرده عاقبت معزول شد و از وطن بدکن شتافته بخدمت نظام شاه درجه بارت یافت
 له میرزا محسن شاعر شیرین مقال است دیوانش به هزار بیت است مدتی وزارت یزد باد مفوض بود مقدارن فتنه صفهان فوت کرد ۱۲

له تلج الدین رئیس سرخس بوده در نظم و شعر صاحب قدرت است ۱۲
 له ملا علی رضا در فضیلت کمالات یگانه دوران بود از تلامذه آغا حسین خوانساری است اکثر در صفهان با فاعده مشغول می بود در اواخر شباب بهند آمده در گجرات با ملا نظیری رفقت داشت ۱۲

له محمد حسن اعیان مادر زاد بود در علم و فن نظیر نداشت و در شعر شناسی منفرد زمان بود ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عمد
تحفیر	شریف خاں
تراش	میرزا ابوتراب	۱۱۴۳ هـ	اصفهان	عراق عجم	فرخ سیربادشاه والی هند
ترابی	ملا ترابی	.	بلخ	خراسان	امام قلی خاں الی بلخ
ششلی	حاجی محمد ابراهیم	.	شیراز	فارس	جلال الدین اکبر والی هند
تشبیه	میر علی اکبر	.	کاشان	عراق عجم	"
تضییع	حاجی محمد طالب	.	اصفهان	"	شاه سلیمان صفوی الی ایران
تغییم	ملا محمد تقی	سنه ۱۱۴۴ هـ	مازندران	طبرستان	اورنگ زیب عالمگیر والی هند
تغییم	شا تغظیم	.	قم	عراق عجم	.

له ابن محمد طاهر است ۱۲

۱۱ ملا ترابی شاه سنجیده بود، امام قلی خاں الی بلخ دیر ابر کشید ۱۲

۱۲ حاجی محمد ابراهیم، هندوستان آمده بیسج الزمان الهی می بود، مرید مولانا قاسم کاهی و

شاگرد فنی ست، بابا افضل محبت سادات ۱۲

۱۳ میر علی اکبر چهل سال در مملکت هند بسر کرده، صاحب دیوان ست، بابا افضل محبت بود ۱۲

۱۴ حاجی محمد طالب، بهت دآن ۱۲

۱۵ ملا محمد تقی، در غزلای طریک شریک موزون می بود، در هیئت نجوم خالی از

هارت نبود ۱۲

۱۶ شاگرد میرزا صاحب ست، و هند آمده ۱۲

تخلص	نام	سنه وقت	وطن	ملک	عهد
تقی ^{۱۰}	میر تقی اوحدی	۱۰۵۰	صفهان	عراق عجم	شاه جهان والی هند
تقی ^{۱۱}	حکیم تقی الدین	.	قم	"	.
تقی ^{۱۲}	ملا تقی	.	نیشاپور	خراسان	جلال الدین اکبر والی هند
تقی ^{۱۳}	آقا تقی معروف	.	صفهان	عراق عجم	جهانگیر شاه والی هند
تمکین ^{۱۴}	سید رضا خان	.	کرمان	خراسان	محمد شاه والی هند
تمنا ^{۱۵}	میرزا محمد علی	۱۱۰۰	کابل	خراسان	فرخ سیراد شاه والی هند

۱۰ میر تقی اوحدی از اولاد تقی اوحدی بلخی است در اصفهان مدت دراز و سالیان شاه عباس صفی

صفوی ملازم رکاب بوده، هند هم آمد. تذکره سببی به عرفات که فرخ فرات بسیار دارد تالیف نموده مشتمل بر شش

هزار بیت و باز از آن انتخاب کرده است و آن را کعبه عرفان نام نهاده ۱۲

۱۱ حکیم تقی الدین از مشایخ عراق است ۱۲

۱۲ ملا تقی از اقوام ملا نظیری است در هند نیز همراه ابوسعید میگرد ۱۲

۱۳ آقا تقی معروف در عهد جهانگیر بادشاه هندوستان آمد مدت ملازمت شاهزاده کرده

خطا شکسته خوب درست می نوشت، معاصر مرشد یزدی است ۱۲

۱۴ سید رضا خان از اولاد شاه نعمت الله دلی کرمانی است، مطالب عالیه تصوف را در کمال

تنتیج و تحقیق غنیده است، امراد سلاطین هند غرض احترام او مرعی داشته اند بادشاه عالم پناه محمد شاه

اکمال توجه در حق او مبذول میفرمود ۱۲

۱۵ میرزا محمد علی در کابل متولد شده، نسبت به با علی مردان خان مرحوم داشت ۱۲

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عهد
تنها ^{۱۱}	میرزا عبداللطیف ^{۱۲}	۱۱۱۶	شهرستان	عراق عجم	اوزنگ نایب عالمگیر والی هند
تنها ^{۱۲}	میرزا محمد سعید	.	قم	"	شاه عباس ثانی والی ایران

باب ثانی

ثانی ^{۱۱}	میر محمد فضل	۱۱۵۱	آباد	هندستان	محمد شاه والی هند
ثانی ^{۱۲}	ملا محمد حسن	۱۰۶۴	مشهد	خراسان	صاحبقرانی شاه جهان والی هند
ثانی ^{۱۳}	خواجه حسین	۹۹۶	مشهد	"	جلال الدین اکبر شاه والی هند

۱۱ میرزا عبداللطیف خان شاه کامل خواهرزاده میرزا جلال اسیرست ۱۲
 ۱۲ میرزا محمد سعید خلف حکیم باقر از اطباء شاه عباس ثانی بوده دیوانش متداول ست قریب به هزار
 بیت دارد، گاهی سعید هم تخلص میکرد، ابن عم میرزا جلال اسیرست ۱۲
 ۱۳ میر محمد فضل بنشانی اصل است مولدش در آله آباد بود، بنیره سلامت خان متخلص آله آباد در زمان
 نواب بهمت خان است که در عهد عالمگیری بمنصب امیر الامرای می پرداخت امرای دارالخلافه اکثرشان
 ی کردند و مخوران شهر در جمیع فنون شعر مسلش میدانستند، و اغستانی گوید که تولدش در دارالخلافه دلی واقع
 شده، دیوانش تقریباً پنج هزار بیت بوده باشد ۱۲

۱۴ ملا محمد حسن اسیرستانی مشهور است در عین جوانی فوت کرده، بهند آید بود ۱۲
 ۱۵ خواجه حسین در غفوان جوانی در مشهد مقدس بحضرت سلطان ابراهیم جایی صفوی بود،
 قبل از آمدن بهند بولی دشت بیاضی مشاعرات و هاجات دشت در هندوستان باغوال فیضی معنی هم صحبت
 عذوبتی که در کلام شیخ فیضی است از فیض صحبت خواجه حسین است مرقدش در لاهور است ۱۲

باب حیم

تخلص	نام	سنه و قات	وطن	ملک	عهد
جابر	ملا ابوجابر	۰	غزنی	خراسان	سلطان حسین میرزا والی بهرت
جامی	مولانا عبدالرحمن	۹۹۰هـ	جام	"	
جامی	ملا جامی	۰	نهادند	عراق عجم	
جاوید	ملا علی	۱۰۰۰هـ	مازندران	طبرستان	
جای تہ	ابراہیم میرزا	۹۸۵هـ	صفهان	عراق عجم	شاه اسماعیل ثانی صفوی والی ایران
جلی	سید عبدالواسع	۱۰۵۵هـ	غزنیان	خراسان	سلطان شجر سلجوقی والی خوارزم

۱- مولانا عبدالرحمن صاحب تصانیف عالیہ است کہ عدد آنها موافق عدد اشع بنجہ چہاری شود
 در فن مخوری قدرت بکمال دارد امیر علی شیر تارخ و فاش گفته کہ کاشف سرالہی بود بیشک زان سبب
 گشت تارخ و فاش کاشف سرالہ ۱۲

۲- ملا علی در فضیلت کمالات مشہور ماں بود در اول دانش و آخر جاوید تخلص می کرد
 در اصفہان فوت کرد ۱۲

۳- ابراہیم میرزا از شاهزادہای والا گوہر صفویہ است جامع جمیع حسنات صوریہ
 و معنویہ بود روزیک شنبہ چہار دہم ذیحجہ در ۹۸۵هـ برادرش شاہ اسماعیل ثانی شہید کرد ۱۲

۴- سید عبدالواسع در فن خویش گایہ دوران است تا حال کہ از اشعارشیدہ
 مخوری او دست نداده مداحی سلطان شجر سلجوقی می کرد دیونش قریب بہ ہشت ہزار
 بیت است ۱۲

تخلص	نام	سنه وقت	وطن	ملک	عمد
جذلی	میراجذلی	۰	خوانسار	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاه والی هند
جرات	میر موسوی خاں	۱۱۵۰ هـ	اورنگ آباد	هندستان	محمد شاه والی هند
جسمی	ملا جسمی	۰	همدان	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند
جعفر	جعفر بیگ	۰	"	"	"
جعفر	ابوالحسن جلال الدین	۰	ذابان	"	شاه عباس ماضی والی ایران
جعفر	میر جعفر	۰	کاشان	"	"
جعفر	قوام الدین	۱۰۲۱ هـ	قزوین	"	جلال الدین اکبر شاه والی هند
جعفری	میر محمد جعفر	۰	تبریز	"	شاه طهماسب ماضی والی ایران

له میراجذلی از کائنات زاد های خوانسار است ۱۲

له میر موسوی خاں گیلانی اصل است پدرش محمد شیخ در اورنگ آبادی بود، خودش

بانتظام الملک آصف جاه بصری برد، صاحب استعداد و در تشرنوبی ممتاز بود ۱۲

له ملا جسمی جسم سخن ارجان است در عهد اکبر شاه و جهانگیر شاه هند آمدن ۱۲

له ابوالحسن جلال الدین از افاضل عالی مقدار و شعرای فصاحت شعار بود، شعرش

بر قصاید انوری مشهور است و اعتبانی تخلص می ابوالحسن نوشته ۱۲

له میر جعفر مکتب دار از خوش بنیان کاشان است، در عهد شاه عباس ماضی بوده ۱۲

له میرزا قوام الدین آصف خاں خلف میر ابدیع الزمان است، در اول حال

هند آمدن ترقیت کرد، از شاه سلیمان خان هند اکبر شاه آصف خاں لقب یافته ۱۲

تخلص	نام	سنة و قبا	وطن	ملک	عهد
جعفری	میر خود	.	ساده	عراق عجم	شاه عباس ماضی دالی ایران
جلال	خواجہ جلال الدین	.	شروان	آذربایجان	شاه شجاع دالی فارس
جلال	جلال الدین	.	زواره	عراق عجم	صاحبقران ثانی شاه جهان دالی ہند
جلال	ملک جلال الدین	.	سیتان	خراسان	شاه عباس ماضی دالی ایران
جلال	سید جلال الدین	.	یزد	عراق عجم	سلطان مظفر دالی فارس
جلال	خواجہ جلال الدین	.	اردستان		
جلالی	میرزا قمر الدین خان	.	بیجاپور	ہندستان	
جمال	جمال الدین عبدالرزاق	.	اصفہان	عراق عجم	جلال الدین خوارزم شاہ دالی خوارزم

۱۰ خواجہ جلال الدین، از شعراے کامل الملباے حاذق بود، در خدمت شاه محمود و

شاه شجاع کمال تقرب داشت ۱۲

۱۱ ملک جلال الدین، از ملازمان شاه عباس ماضی بود ۱۲

۱۲ سید جلال الدین، بغایت دانشمند و فہم بود، وزارت سلطان محمد مظفر دالی

شیرازی کرد ۱۲

۱۳ جمال الدین عبدالرزاق، پدر خلاق المعانی کمال الدین اصفہانی ست، از

اساطین شعر بود، بیشتر اشعارش در مدح صاعدیہ اصفہان ست، کلیاتش قریب بہ ہزار

بیت میرسد، معاصر تاج رشید و طوطا و طیر فاریابی و جبر ہنگ و رکن الدین دعیدار قمی و اشہری

و تحمیر بلیقانی ست ۱۲

تخلص	نام	سنه و قبا	وطن	ملک	عهد
جمال	میر جمال الدین	۰	نخند	خراسان	جلال الدین خوارزم شاه والی خوارزم
جمال	میر جمال الدین	۰	همدان	عراق عجم	
جمالی	شیخ فضل الله	۹۴۲ هـ	دهلی	هندستان	بابر شاه والی هند
جانب	میرزا ابوطالب	۱۱۳۵ هـ	کشمیر	"	صاحبقرانی شاه جهان الی هند
جناش	میرزا فتح الله	۱۱۳۸ هـ	صفهان	عراق عجم	فرخ سیر والی هند
جنتی	شیخ زین الدین	۰	"	"	"

۱۰ میر جمال الدین از استادان سخن بوده، مع جمال الدین عبدالرزاق بسیار کرده،

معاصر طبر فاریابی است، ظمیر بجا آورده ۱۲

۱۱ میر جمال الدین از اجله اسد آباد (از توابع همدان) است از علوم رسمی بهره یاب بود ۱۲

۱۳ شیخ فضل الله از معرفت بهره وانی داشت با مولوی جامی به صحبت بوده

دانش در دهلی است ۱۲

۱۴ میرزا ابوطالب در فن انشا و حسن خطیگانه آفاق بود دیوانه مشتمل بر دوسه هزار

بیت دارد، در صفهان فوت و هاجما دفون شد ۱۲

۱۵ میرزا فتح الله ولد میرزا مهدی در ترتیب نظم طبعی بنایت قادر داشت همه طور سخن شناس

بود، با خصوص بطرز قدس یا میل میکرد، دیوانش چهار هزار بیت میرسد ۱۲

۱۶ شیخ زین الدین از جمله درویشان صفهان است، کلیتش قریب بشت هزار

بیت

تخلص	نام	سنة و قات	وطن	ملک	عهد
جودت	میرزا یوب بیگ	۱۱۲۵ هـ	دهلی	هندستان	اوزنگ نیب عالمگیر والی هند
جوشی	حسین بیگ
جویا	میرزا ارباب بیگ	۱۱۱۵ هـ	کشمیر	هندستان	صاحبقرانانی شاهجهان الی هند

باب حاء

حاتم	حاتم بیگ عطار	.	همدان	عراق عجم	.
حاتم	خواجه حاتم بیگ	۱۱۲۵ هـ	اردو و باد	آذربایجان	شاه عباس ماضی الی ایران
حاتم	مولانا حاتم	۱۱۴۴ هـ	کاشان	عراق عجم	"
حاجی	ملا محمد	.	گیلان	طبرستان	شاه سلیمان صفوی والی ایران
حاجی	ملا محمد حاجی	.	طهران	عراق عجم	.

۱- میرزا ارباب بیگ هشتاد و نه سال از ایران است تولدش در کشمیر بوده بصفت میرزا ابوطالب
 کلیم و میرزا صاحب در آنجا رسیده در زمان عالمگیر فوت شد ۱۲
 ۲- خواجه حاتم بیگ از اولاد خواجه نصیرالدین طوسی است در کرمان وزیر بکاش خان
 بعد از آن بوزارت شاه عباس ماضی مقرر شد ۱۲
 ۳- مولانا حاتم، از شعرای مقرر زمان شاه عباس ماضی است در سخفوری صاحب تبحر بود،
 بهشتی و خوشی و فنی و شجاع، و مظهر مشاعرات و مباحثات در میان داشت ۱۲
 ۴- ملا محمد، از افاضل زمان بوده ۱۲
 ۵- ملا محمد حاجی، مرد خوش حالتی بوده ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عمد
حافظ	خواجہ شمس الدین	۸۹۱ھ	شیراز	فارس	شاه شجاع والی فارس
جمل	شاه باقر	۸۸۰ھ	تبریز	عراق عجم	جہانگیر شاہ والی ہند
حارثی	شیخ الاسلام حارثی	.	بلخ	خراسان	.
حافظ	حکیم کمال الدین	۸۶۷ھ	گیلان	طبرستان	صاحبقران ثانی شاہجہاں الی ہند

۱۔ حکیم کمال الدین، خلف حکیم ہمام ابن مولانا عبدالرزاق ست کمال قابلیت داشت
اشعار خوب گفته، در خدمت صاحبقران ثانی شاہجہاں می بود ۱۲

۲۔ شیخ الاسلام حارثی، قدوہ ارباب طریقت است، محمد عوفی گوید در عالم سخن تہ بلند
داشت من از خدمت وی استفادہ نموده ام، در مع اہل بیت سالت زبان تازی قصائدش مشہور است^{۱۲}
۳۔ خواجہ شمس الدین، خرد فکر و معانی دیوسف مصرخندانی است، تک کلامش شور انگیزانجمنہا است
و سوز سینه اش آتش زن خرمہا، در ابتدائی حال دامن سعی با کتب علوم برزودہ بیاید علای فضیلت
ارتقا نمود، کتب علوم تصوف از شیخ عطار نیشاپوری کہ از مشائخ آن زمان بود، نمود -

از شعرای صوفیہ صافیہ است، کلامش از غایت صفا آں لال است از نہایت آبداری سبک آں،
از چاشنی درو و مشرب لذتے دارد، حقائق و معارف الہیہ پرده نشین استعارات مجاز کردہ و
معانی خاص عبارت خط و خال بر آورده تا نظر ہر نا محرمے بر زخارہ حالات ایشان نیفتد و جمال
حال از چشم نا فہم محفوظ ماند، چون در سخن او اثر تکلف نیست فال دیوانش از غیب خبر میدہد،
سان الغیب لقب یافتہ، در ۸۹۰ھ و بقول بعض در ۸۹۲ھ از عالم فانی رفت در خاک مصلائی
مردون گشت، خاک مصلائی مادہ تیاج دوست ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عهد
حاکم	حکیم بیگ جان	۱۱۸۴ هـ	لاهور	هندستان	محمد شاه والی هند
حاجتی	قاسم بیگ افشار	سنه	طهران	عراق عجم	شاه طهماسب ماضی والی ایران
حالی	سید عبداللہ	.	اصفهان	"	شاه عباس ماضی والی ایران
حالی	شمس الدین	.	یزد	"	"
حالی	میرزا حالی	.	بخارا	خراسان	"
حالی	جمال الدین میر علی	۹۳۴ هـ	ہرات	"	سلطان حسین میرزا والی ہرات
حامدی	میرزا حامد	.	قم	عراق عجم	طهماسب ماضی والی ایران
حامدی	ملا حامدی	.	شوشتر	فارس	شاه عباس ماضی والی ایران
حائری	ملا حائری	.	یزد	عراق عجم	.
جیب	میرزا جیب	.	شوشتر	فارس	.

۱۱ قاسم بیگ افشار از مشاییر شرای شاه طهماسب صفوی است از علوم صاحب بود

اشعار خوب بسیار دارد ۱۲

۱۲ سید عبداللہ متبع اوضاع میرزا صائب است تخلص نیز از ایشان یافته، دیوان قصیدہ

و غزلش تخمیناًست ہزار بیت باشد ۱۳

۱۳ شمس الدین از جمله افاضل زمان شاه عباس ماضی بوده ۱۲

۱۴ میرزا حامد از شرای زمان شاه طهماسب ماضی است ۱۲

۱۵ ملا حامدی از افاضل در شاعری کامل بود ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
حبیب	خواجه حبیب الله	.	اصفهان	عراق عجم	
حبیب	میرزا حبیب الله		شیراز	فارس	شاه سلیمان صفوی والی ایران
حجت	میرزا مهدی	.	مشهد	خراسان	
حرفی	ملاحرفی	۹۷۰	اصفهان	عراق عجم	شاه طهماسب صفوی والی ایران
حزین	شیخ محمد علی	۱۱۸۰	"	"	سلطان حسین صفوی والی ایران محمد شاه والی هند
حزنی	تقی الدین	۹۷۷	"	"	شاه طهماسب صفوی والی ایران
حسابی	میرزا سلیمان	.	نطنز	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران

۱۰ خواجه حبیب الله، از فضلا ترک اصفهان و فضل مالیشان بود ۱۲
 ۱۱ میرزا حبیب الله برادر میرزا حبیب الله عشق و علم میرزا او دست در زمان شاه سلیمان صفوی و شیراز و حجت الی است
 ۱۲ ملاحرفی، خواهرزاده ملاکیسی است ۱۲
 ۱۳ شیخ محمد علی اصلش از لاهجان است و در اصفهان نشو و نما یافته، در بعضی علوم مهارت داشت
 و جامع الفوائد طرز سخن در عهد خود بود، در او اسطوره بند و ستمان سید، در بنارس درگذشت در ترکیه
 پنجم شاه مدفون گشت ۱۲
 ۱۴ تقی الدین قدوه فضلا و کعبه بلقا و شعر بود از شعرای زمان شاه طهماسب ماضی شاه عباس ماضی
 بود، اشعار خوب بسیار دارد ۱۲
 ۱۵ میرزا سلیمان در فضیلت موسیقی صاحب دستگاه بود و در طرز سخوری گمانه عصر ۳

تخلص	نام	سنوات	وطن	ملک	عمد
حضرت	ملا سید محمد	.	مشهد	خراسان	محمد شاه والی هند
حسن	مولانا حسن	.	کاشان	عراق عجم	
حسن	سید شرف الدین	۵۹۵	غزنی	خراسان	بهرام شاه والی غزنی
حسن	خواجہ نجم الدین	۶۳۸	دہلی	ہندستان	علاء الدین خلجی و تغلق شاہ والی ہند
حسن	ملا حسن متکلم	.	نیشاپور	خراسان	ملک مغز الدین کرکٹالی ہرات
حسن	حسن علی	.	اصفہان	عراق عجم	شاہ سلیمان صفوی والی ایران

۱۱ ملا سید محمد شاہ شہسوار زادات موسویہ شہید مقدس بود، پدرش میرزا صدق اہلبند
 آہن تولد سید مذکور در آن بلاد اتفاق افتاد، در صغیر سن بہر اہی پدر خود بوطن معادست نمود، در فن
 سخنوری از میرزا احمدی عالی شہدی تربیت یافتہ، داغستانی گوید اگرچہ شعر او کمتر است اما غزل
 و سلاست بسیار دارد ۱۲

۱۳ سید اشرف الدین حسن، ابن ناصر علوی از اہل سلوک زہد و صلاح بود، محمد عوفی گوید
 ” روزی و غطی گفت ہفتاد ہزار کس در پای ممبر او حاضر بودند و می گریستند، در برج بہرام شاہ
 غزنوی قصائد غزل دارد ۱۴

۱۵ خواجہ نجم الدین حسین، از خریدان قدوہ السالکین حضرت خواجہ نظام الدین اولیاء دہلوی
 قدس سرہ، فضائل و کمالاتش از غایت شہرت محتاج بیان نیست صاحب خبائہ عامرہ فاش در ۳۸۸ نوشتہ ۱۶

۱۷ ملا حسن، مشہور بہ تکلم از ندیمان سلطان غیاث الدین کرت و معاصر مظفر مریدی است ۱۸
 ۱۹ حسن علی، از اجلہ اصفہان است، ۱۹

شخص	نام	سند و قبا	وطن	ملک	عهد
حسن ۱	حسن علی	.	شوش	فارس	.
حسن ۲	قاضی حسن	.	قزوین	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند
حسن ۳	میرزا حسن خان	.	مشهد	"	شاه سلیمان صفوی والی ایران
حسن ۴	آقا حسن خان شالو	سنه ۱۰۸۰	هرات	خراسان	عباس شاه ماضی والی ایران
حسن ۵	حسن علی	.	یزد	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند
حسن ۶	تاج الدین حسن	.	رے	"	شاه طهماسب ماضی والی ایران
حسین ۱	حسین معانی	سنه ۱۰۸۰	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
حسین ۲	حسین خلفه	.	صفهان	عراق عجم	.
<p>۱. ملا حسن علی، خلف ملا عبداللہ شوشی است در فضل و کمال برود مشهور زمانه ۱۲</p> <p>۲. قاضی حسن، کمال فضائل معروف بود، در خدمت اکبر شاه و براتب عالیہ رسیدہ، مدتها صوبہ داری گجرات نمود ۱۲</p> <p>۳. میرزا حسن خان، در اوائل حال در زمان شاه سلیمان صفوی بہمت دیوانی مشغول بود، آفر در مشهد مقدس بعبادت پرداختہ در گذشت ۱۲</p> <p>۴. آقا حسن خان شالو، ولد حسین خان بعد از پدر ب حکومت ہرات سرفراز گردید، میرزا ملک شتر دی میرزا فیضی ہروی و ملا ادجی از صاحبان دی بودہ، دیوانش قریب بہ ہزار بیت است ۱۲</p> <p>۵. حسن علی، بہندان، باز بایران رفت، خوش صحبت بود ۱۲</p> <p>۶. تاج الدین حسن، شاگرد مولانا میرزا جان شیرازی است ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عبد
حسین ^{۱۴}	خواجه حسین	۵۹۴۹	مرو	خراسان	جلال الدین اکبر شاه الی هند
حسین ^{۱۵}	آقا حسین	سنه	خوانسار	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
حسین ^{۱۶}	تاج الدین حسین	.	اصفهان	"	.
حسین ^{۱۷}	سلطان حسین میرزا	۵۹۱۱	هرات	خراسان	.
حسین ^{۱۸}	میر حسینی سادات	۵۹۱۵	"	"	هلاکو خاں والی خراسان
حسین	مولانا حسین	.	اردیل	.	شاه طهماسب صفوی والی ایران

۱۴ خواجه حسین حکم اکبر شاه ترجمه سنگاسن شیبی در نظم نموده ۱۲

۱۵ آقا حسین، اعلم علمای زمان بود، تلمیذ خلیفه سلطان است، تصانیف عالیه دارد،

اکثر علمای ایران شاگرد اویند ۱۲

۱۶ امیر تاج الدین، از اکابر اصفهان است، بزرگ و صلاح و تقوی گوشه نشین بوده ۱۲

۱۷ سلطان حسین میرزا، ابن منصور میرزا ابن بایقرا ابن عمر شیخ مرزا ابن امیر تیمور

صاحبقران است، در ۵۳۸ هجری بمقتل شد، کتاب مجالس العشاق از تصنیفات اوست، دیوان هم

در ترکی و فارسی دارد، اشعارش در کمال غرور و جاشنی است ۱۲

۱۸ میر حسینی، قدوة اربابین صاحب کمالات است، تصنیفات عالیه از بیا دیگار مانده

خرقه از شیخ شهاب الدین سهروردی قدس سره گرفته، بایشخ عراقی و شیخ اوجدی هم صحبت بوده،

کنز الرموز و زاد المسافین، و نزهة الارواح، و سوالات گلشن را از جمله تصانیف مشهور است

در هرات فوت شد ۱۲

تخلص	نام	سند و مقام	وطن	ملک	عبد
حشری	ملا حشری	۰	تبریز	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
حشمتی	امام قلی	۱۲۰۰ هـ	صفهان	"	محمد شاه والی هند
حشمتی	میرحشمت علی	۱۱۶۲ هـ	دهلی	هندوستان	"
حصوری	میر غریز الله	سنه	قم	عراق عجم	شاه طما صفوی والی ایران
حفیظ	میر حفیظ الله	۱۱۶۰ هـ	صفهان	"	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
حقیری	شهاب الدین احمد	۰	تبریز	"	سلطان حسین میرزا والی خراسان
حکاک	میرزا منعم	۰	شیراز فارس	"	"
حکیم	فضل الله	۰	اردستان	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
حیثم	میرزا جانی	۰	سند هندستان	"	"

۱۰ امام قلی در غنوت کلام از انشال گوی سبقت ربود ۱۲
 ۱۱ میرحشمت علی مل دی ز بدخشان است دیوانش قریب بهفت هزار بیت
 بسیار خوش بلیقه و شیرین زبان آفر شده ۱۲
 ۱۲ میر غریز الله برادر کوچک اشکی قوی است ۱۲
 ۱۳ شهاب الدین احمد پربینر گارے بود معروف معاصر شاه طما صفوی است
 در فن شعر و معما معروف بود و در نظم قصیده و غزل مهارت کامل داشت ۱۲
 ۱۴ میرزا جانی از شاهزاده های سند است در نظم بلیقه کامل داشت ۱۲

تخلص	نام	سنه و قات	وطن	ملک	عمر
حمید ^{۱۰}	حمیدالدین	۵۶۰	بخارا	خراسان	سلطان بنجر سلجوقی والی خوارزم
حمید ^{۱۱}	شیخ حمیدالدین	۵۴۳۳	ناگور	هندستان	شهاب الدین غوری الی هند
خطله ^{۱۲}	حکیم خطله	۵۲۱۹	بادعیش	خراسان	یعقوب بن لیث الی خراسان
حیات ^{۱۳}	مولانا حیاتی	۵۱۱۰	کاشان	عراق عجم	جلال الدین کبر شاه والی هند
حیات ^{۱۴}	ملاحیاتی	۵۱۰۵	گیلان	طبرستان	...
حیدر ^{۱۵}	میر حیدر کلچہ	۵۹۴۸	ہرات	خراسان	شاه طہاسپ یاضی والی ایران
حیدری ^{۱۶}	میر حیدر	سنه	تبریز	عراق عجم	جلال الدین کبر شاه والی هند
<p>۱۰ حمیدالدین ابن استاد و معنی بخاری است بغایت شوخ طبع وزیر کبیر الی حکیم سوسی ابوکرده</p> <p>۱۱ شیخ حمیدالدین از کبار طبقه علمیه صوفیہ است مولودہ فنش ناگور است بخند میت شیخ شہا الدین</p> <p>سہروردی رسیدہ و خرقہ از خواجہ مصیبن الدین حشمتی یافتہ ۱۲</p> <p>۱۲ حکیم خطله از استادان قدیم است گویند از دی پیشتر کمتر شعری گفته اند از شعری الی لیث بود</p> <p>۱۳ مولانا حیاتی از شعری زمان شاه طہاسپ صفوی بودہ بقی اوہری نوشتہ کہ من اورا</p> <p>دیدم در ہندوفات یافتہ ۱۴</p> <p>۱۴ ملاحیاتی در زمان کبرشاه ہند آں یکبار جہانگیر بادشاہ اورا بزرکشیدہ بتقلیدش شاہ جہاں</p> <p>ماضی حیاتی کاشانی را بزرکشید ۱۵</p> <p>۱۵ میر حیدر کلچہ با آنکہ اُمّی بود در میدان فصاحت گوی از بگلان می رلود ۱۶</p> <p>۱۶ میر حیدر از شاگردان مولانا لسانی است باوشتی مباحثات داشت در برابر سہو اللسان بفت</p> <p>تبریزی اشعار مولانا لسانی را تفسیمہای خوب کردہ ہست ۱۷</p>					

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عهد
حیرتی	ملاحیرت	۵۹۶	تون	خراسان	شاه طهماسب ماضی والی ایران

باب خاء

خاری	ملاخاری	.	بهریز	عراق عجم	شاه طهماسب ماضی والی ایران
خازین	میر اشرف	.	"	"	شاه سلیمان صفوی والی ایران
خاقانی	حسان العجم فی الاک	۵۸۶	شردان	آذربایجان	سلطان محمد سلجوقی والی ایران
خاکی	میراجانی	.	شیراز	فارس	شاه طهماسب ماضی والی ایران
خاقل	سید حسین	۱۱۲۶	اصفهان	عراق عجم	اوزنگ نایب عالمگیر والی هند

له ملاحیرت مهلتش از ماوراءالنهرست پیوسته به جواهر اهل تسنن قصائد میگفت گفتمی توان دید، در کاشان از بام کاروانسرای افتاد و بمرد، در زمان شاه طهماسب ماضی از وطن گریخته به ایران آمد و بملازمت شاه شرف ماند ۱۲

له ملاخاری، از غزیزان عهد اکبری بوده است ۱۲

له میر اشرف از تبارده صفهان است وزیر یوسف خان بخاری بود ۱۲

له فضل الدین در میان عجم با اتفاق خردمندان و سخوران محکوم گوی شاعر به پیداشده است او در راه عدیل خود نمیدانست مگر حکیم مرحوم سنائی غزنوی را، در اوایل حال تقاضای تخلص میکرد، بالاخر از خاقان کبیر شروانشان پارس را بسلامت سجده خاقانی لقب یافته، و در تبریز فوت کرده و در سرخاب فوش ۱۲

له میراجانی، از اعظم زمان شاه طهماسب ماضی است ۱۲

له سید حسین در زمان عالمگیر هند آمده بخطاب امتیاز خان تارگ دید و او انش به هزار بیت ۱۳

تخلص	نام	سده و قبا	وطن	ملک	عهد
خالص	فخرالدین	.	هرات	خراسان	
خاله	فخرالدین	.	مرو	"	سلطان سنجر سلجوقی و والی خوارزم
خروش	حسین بیگ	.	تبریز	عراق عجم	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
نفسه	امیر ابو الحسن	۱۰۲۵ هـ	دهلی	هندوستان	سلطان غیاث الدین بلبن و تغلق شاه و الی هند
خصالی	مولانا حیدر	.	تون	خراسان	نورالدین جهانگیر شاه و الی هند
خضری	ملا خضر	.	تبریز	عراق عجم	
خضری	ملا خضر	۱۰۳۰ هـ	لار	فارس	شاه عباس صفوی و الی ایران

۱۰ فخرالدین از افضل دانشمندان بود با حکیم انوری دوستی بسیار دهشت ۱۲
 ۱۱ حسین بیگ در عهد شاه عباس ماضی بمرتبه بارت رسید و کمال قابلیت داشت ۱۲
 ۱۳ امیر ابو الحسن امیر شروان خسر و بلغارستان بعضی از افکار بلاغت اشعارش خوانده شده
 که هر یک با صد هزار بیت برابری می کند، اصل امیر خسرو از اترک است هشتاد و چهار سال عمر داشت
 خیالات امیر خسرو از مشنوی و دیوان قصاید و غزلیات از چهار صد هزار بیت بیشتر بود، طوطی شکرتقال
 ماده تاریخ فوت او است ۱۲

۱۴ مولانا حیدر هندوستان آمد بلازمیت مهابت خاں لهری برد ۱۲
 ۱۵ ملا خضر، معاصر جامی است ۱۲

تخلص	نام	سنه و قیام	وطن	ملک	عهد
خطاط	فخرالدین	.	هرات	خراسان	.
خطای	شاه خلیل صفوی	۳۹۳	صفهان	عراق عجم	.
خلقی	ملا خلقی	.	شوش	فارس	جلال الدین اکبر شاه والی هند
خلقی	میر محمد یوسف	.	بخارا	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
خلیل	سلطان خلیل میرزا	۸۱۰	موقد	"	
خلیل	میرزا باقر	.	کاشان	عراق	شاه سلیمان صفوی والی ایران
خواجو	ابوالعطاء محمود	۵۳۳	کرمان	خراسان	سلطان ابوسعید خاں والی فارس
<p>شاه شاه خلیل صفوی از شهریار ایران ابن سلطان حیدر حسینی صفوی است در فارسی و ترکی صاحب دیوان است ۱۲</p> <p>۲ ملا خلقی از شاعران مان اکبر شاه بود، آخر بشیر از مرعیت کرد ۱۲</p> <p>۳ میر محمد یوسف به تجارت معیشت می کرد ۱۲</p> <p>۴ سلطان خلیل ابن میران شاه ابن امیر تیمور صاحب قرآن است بعد از امیر تیمور بر سریر سلطنت سرفراز جلوس فرمود، در نظم کمال قدرت داشته ۱۲</p> <p>۵ میرزا باقر در مشهد مقدس ساکن بود و به نجافت شد دیوانش چهارده هزار بیت است ۱۲</p> <p>۶ ابوالعطاء محمود، مرید شیخ علارالدین سمنانی و تلامذ سلطان ابوسعید خاں بوده، معاصر شیخ سعدی است صاحب دیوان است مثنوی روضه الانوار در جواب مخزن اسرار گفته و مثنوی بهایون بهامی در بغداد گفته، خوابگاهش قلعه اکبر بشیر از است ۱۲</p>					

تخلص	نام	سند و وقت	وطن	ملک	عهد
خواججه	.	.	هرات	.	.
خیال	میرزا غیاث		شیراز	فارس	شاه عباس ماضی والی ایران

باب ۵

داعی	ملا داعی	.	انجمن	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
داعی	شاه داعی الی الله	۳۸۴۵	شیراز	فارس	شاه شجاع دالی فارس
دانش	میرضی	۳۱۰۴۵	مشهد	خراسان	صاحبقرانی شاه جهان لی هند

له داغستانی در تذکره خود ذکر او کرده ۱۲

۳۰ میرزا غیاث، خلف الصدق میرزا صدر او نواده میرزا قوام دست، بهر طریقی آشنا بود، در نظم کمال قدرت داشت و در فضل عرفان نمونه جد خود بود ۱۲

۳۱ ملا داعی، مرد صوفی منش برادر ملک طیفور است، بیشتر در کاشان بسر میکرد ۱۲

۳۲ شاه داعی الی الله، مولود دانش شیراز است از کاملان محقق و اصفهان حق بود، معاصر شاه نعمت الله دلی و حافظ شیرازی است، علم حدیث از ابن حجر و گرفته، دیوانش پنجاه هزار بیت بوده باشد، تشنه شبنوی میی به سینه منکوم است، در شبنوی مولانا روم شرح نگاشته است،

مرقدش در خارج شیراز زیارتگاه اهل راز است ۱۲

۳۳ میرضی، از باب دانش کمال بود، بهند آموخ در خدمت شاه جهان نوازش یافت،

و آخر بطن باز گردید ۱۲

تخلص	نام	سنه و قافا	وطن	ملک	عمر
داود	میرزا داود	۱۳۳۰ هـ	مشهد	خراسان	شاه سیلمان صفوی الی ایران
درکی	ملا درکی	.	قم	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
در فیش	غزیر الله	.	قزوین	"	سلطان حسین میرزا والی خراسان
دستور	میرزا رفیع	.	.	.	جلال الدین اکبر شاه والی هند
دقیقه	استاد ابو منصور	۱۳۴۱ هـ	نخ	خراسان	سلطان محمود غزنوی الی غنی
دوست	دوست علی	.	سنوار	"	سلطان حسین مرزا والی خراسان
دولت	دولت شاه	۱۳۹۰ هـ	سمرقند	"	"

۱. میرزا داود، خلف المصدق میرزا عبداللہ عشق است در وفو فضل و کمال گجانه زمان خود بوده،

اشعار آیدار از و بیاوگا است مدتی قبولیت مشهد مقدس سرزاد بود ۱۲

۲. ملا درکی، از شعرا و مقرر زمان معاصر شاه عباس است ۱۳

۳. غزیر الله، در فن غزوری کمال داشت از ندای مجلس سلطان یعقوب، هفت هشت هزار

بیت دارد، معاصر مولوی جامی است و منکر کمال شاعری اوست ۱۴

۴. میرزا رفیع، در حکمت صاحب تنگاه بود، همراه شیخ محمد خاں بنده آمد و از آصف خان

نوازش یافته ۱۵

۵. استاد ابو منصور، ملک الشعرا و حمد سلطان محمود غزنوی است کتاب گزاشاپ به

از دوست ۱۶

تخلص	نام	سنه و ق	وطن	ملک	عہد
دوانی	علامہ جلال الدین	۳۹۰۸ھ	دوان	گازرون	ابوسعید سلطان در حال الی فارس

باب ذ

ذریہ	میرزا عبداللہ	۱۱۳۷ھ	صفہان	عراق عجم	سلطان حسین صفوی الی ایران
ذکی	لطیف الدین مرغی	.	تبریز	"	"
ذکی	ملا ذکی	۱۱۳۷ھ	ہمدان	"	شاہ عباس ماضی الی ایران
ذوقی	علی شاہ	.	اردستان	"	"
ذوقی	محمد امین ترکان	۱۱۴۹ھ	کاشان	"	شاہ طہماسپ ماضی الی ایران

۱۔ علامہ جلال الدین معاصر صدر شیرازی ست کہ در ۱۱۳۷ھ فوت شد علامہ دوانی را بتخلف
تخلص خود کرده ست، دوان از قلوب کا ذوق ست سالہا در شیراز تحصیل علوم کردہ مسلم عہد شد،

صاحب تصانیف عالیہ ست ۱۲

۲۔ میرزا عبداللہ ذریہ ملا محمد باقر مجلسی ست، طبعی در کمال سخن شناسی دشت در بلدہ خرم آباد

فوت شد، مادر رمضان مادہ یارخ فوت او ست ۱۲

۳۔ ملا ذکی، معاصر شکوہ ہمدانی و شاگرد ابراہیم ہمدانی ست ۱۲

۴۔ علی شاہ، اگرچہ از کتب علوم بے بہرہ بود، اما در سخوری مرتبہ عالی دشت و قی حکیم شہانی

از وی رنجیدہ شد صدر باعی در حجب او گشتہ، ذوقی اصفہانی و از روستانی یکے ست ۱۲

۵۔ محمد امین، با کمال فضیلت پرینکاری در عالم سخوری چو آفتاب عالم بے مثل بود، از شاگردان

میرزا جان شیرازی ست، چندی در خراسان فارس و عراق سیاحت کردہ در قصبہ لایجان فوت شد ۱۲

تخلص	نام	سنة وقت	وطن	ملک	عم
ذوالفقار	سید قاسم الدین حسینی	۷۷۹	شروان	آذربایجان	سلطان محمد بن کنش والی عراق و فارس
ذہبی	میر حیدر	.	صفهان	عراق عجم	ابراہیم عادل شاه والی بجاپور

باب ر

رابعه	رابعه	.	بنخ	خراسان	امیر نصیر بن احمد سمنانی والی خراسان
رازی	میر عسکری عاقل خان	۱۱۰۵	خواف	"	اوزنگ زیب عالمگیر والی ہند
رازی	مولانا رازی	.	شیراز	فارس	سام مرز صفوی والی ایران
رازی	زمانای نقاش	.	صفهان	عراق عجم	.

سید قاسم الدین حسین، معاصر قاتانی، فکلی شروانی و جمال اصفہانی ست، مدفنش در مقبرۃ الشعرا سرخاب است ۱۲

۷۷۹ میر حیدر در خدمت عادل شاه می بود ۱۲

۷۷۹ رابعه، زین الغرب بنت کعب صاحب مذاق ہر دوزبان تازی دری بود، در ہر دو لغت شعر آباد بسیار گفته است، آخر زمان سامانیہ دریافت و معاصر آل بابویہ و رودکی بود ۱۲

۷۷۹ میر عسکری عاقل خان در خدمت عالمگیر بادشاہ کمال اقتدار داشت، قصہ پرمات از ہندی بفارسی نقل نموده است، دہرہ شنوی دیگر ہم گفته، اما شعرش چندان نہایت ارد، اصلش از خواوہ است اما دہرہ نتولد شدہ، ناصر علی سرہندی مادہ تیغ فوت او ناظم عادل بود، گفته ۱۲

۷۷۹ مولانا رازی، سام میرزا صفوی در تذکرہ خود موسوم بہ تحفۃ السامی ذکر او کردہ است ۱۲

۷۷۹ زمانای نقاش، در اول حال انور تخلص میکرد ۱۲

تخلص	نام	سنة و قبا	وطن	ملک	عمد
راستخ	میر محمد زمان	۱۱۸۵	سرسند	هندوستان	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
رضی	فصاحت خان	.	.	.	(از بهار عجم)
رافعی	ابوسعید بابویه	.	قزوین	عراق عجم	سلطان منوچهر سجوقی والی سروا
رافعی	عزالدین	.	نیشاپور	خراسان	سلطان محمود غزنوی والی غزنی
راقم	میرزا سیدالین	۱۱۸۵	مشهد	"	شاه سلیمان صفوی والی ایران و شاه جهان والی هند
راهب	میرزا جعفر	۱۱۶۶	اصفهان	عراق عجم	سلطان حسین صفوی والی ایران و اوزنگ زیب عالمگیر والی هند

۱. میر محمد زمان از مردم سرسند بوده در آخر عمده عالمگیر بادشاه در سر هند فوت گردید ماده تاریخ از سر خوش به خود گفت بادل که راسخ برد ۱۲

۲. ابوسعید بابویه خاقانی مدح و ستوده کرده است ۱۲

۳. عزالدین مولدش اسفرائین است اما بعضی از سنوارش گفته اند محمد عوفی گوید که از روستا نرس است ۱۳

۴. میرزا سیدالدین خلف نواجه غنایت است باید خود بهند آمد و آخر در زمان شاه سلیمان صفوی به منصب وزارت سرفراز گردید مدوح عظیمائے نیشاپوری و شوکت و قیامی مشهدی است ۱۲

۵. میرزا جعفر طباطبائی، تولد دے در اصفهان است نواده فاضل مرحوم میرزا رفیع

نائی است، در اقامت شعر و آواز زمان است، میرزا امام قلی برادر اوست که با آزاد بگرامی در سفر لاهور رفیق طریق بود ۱۲

تخلص	نام	سنه و ق	وطن	ملک	عمر
راج	میر محمد علی	۱۱۵۰	سیالکوٹ	ہندوستان	محمد شاہ والی ہند
رباعی	شیخ رباعی	.	مشہد	خراسان	شاہ طہماسپ باضی الی ایران
ربیع	ملار بیع	.	اہر	عراق عجم	
رباعی	خواجہ سیف الدین مجموع	۹۶۲ھ	صفہان	"	شاہ طہماسپ باضی الی ایران
رباعی	زین العابدین	.	تون	خراسان	
رباعی	عبدالرحیم خاں	.	آگرہ	ہندوستان	جلال الدین اکبر شاہ والی ہند
رباعی	رسمی قلندر	.	یزد	عراق عجم	
رباعی	ملار رشدی	.	قلم	"	شاہ طہماسپ باضی صفوی الی ایران
رباعی	محمد محسن بیگ	.	ہمدان	"	"

۱۔ میر محمد علی از سادات سیالکوٹ بود، مرد قلندر مشرب بوده و در شهر خود بسیری برد،

۲۔ رفت راج بعالم باقی، تیغ فوت دوست ۱۲

۳۔ خواجہ سیف الدین مجموع، در سخوری بے نظیر بود ۱۲

۴۔ زین العابدین، از سادات حسینی بود ۱۲

۵۔ عبدالرحیم خاں خانخاناں، در انشای نظم و شرب لغات ثلاثہ ہندی و ترکی و فارسی

کمال مہارت داشتہ ۱۲

۶۔ محمد محسن بیگ در میدان سخوری گوی از دیگران برده در عهد شاہ طہماسپ باضی صفوی

در تبریز عسکری گشتہ و ہم در آن جاکشتہ شد ۱۲

تخلص	نام	سند و مقام	وطن	ملک	عهد
رشید	رشید الدین طوطا	۷۵۵ هـ	بلخ	خراسان	جلال الدین منجم سلجوقی و الخوارزم
رشید	خواجہ رشید الدین	.	ہمدان	عراق عجم	سلطان محمد خدابندہ الی ایران
رشیدی	استاد ابو محمد	.	سمرقند	خراسان	سلطان ابراہیم بن مسعود الی غزنی
رضا	میر محمد رضا	.	خوانسار	عراق عجم	.
رضا	رضابیگ	.	ہمدان	.	شاہ سلیمان صفوی و الی ایران
رضا	آقا رضا	.	گیلان	طبرستان	.
رضا	میرزا محمد رضا	.	صفهان	عراق عجم	.
<p>۱۱ رشید الدین طوطا، جامع اکثرے از فضائل و ہنر بود، اندک شعر بصفات و بلاغت استاد و ادب اعتراف دارند، معاصر ادیب صابر و النوری و حکیم سوزنی است ۱۲</p> <p>۱۲ خواجہ رشید الدین از وزرای جلیل القدر است، جامع رشیدی از مصنفات اوست، بغایت فہم و دانشمند و نیک اندیش بود مدتہا در وزارت ارغون خان سلطان محمد خدابندہ بسر بردہ ۱۳</p> <p>۱۳ استاد ابو محمد معاصر مسعود سلطان و عمیق بخاری و لولائی و کلامی و پنجہی و سپہری و جویہی و سعدی و علی شطرنجی و علی تائیدی و یحیی فرغانی است، مثنوی مہر و دفا از دست ۱۴</p> <p>۱۴ آقا رضا، بہ اکثر مراتب علمیہ مربوط و سلیقہ ستیقم و فطرت عالی داشت، در ایام ہشتاد و افغانہ بر جہت ایرادی در پیوست ۱۵</p> <p>۱۵ میرزا محمد رضا، خلف از خود با و مجلسی است در فقہ و حدیث و تفسیر سہرہ وافی داشت، بہ شعر و انشا بسیار اونس بود، انشای مسمی بعراب لہف در کمال متانت از دست، در ایام ہشتاد و افغانہ در صفہان در گذشت ۱۶</p>					

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عمد
رضا ^{۱۱}	آقا رضا پاشا	۰	صنهان	عراق عجم	۰
رضا	میر محمد رضا	۰	قم	۰	شاه سلیمان صفوی والی ایران
رضائی	۰	۰	صنهان	۰	۰
رضی ^{۱۲}	میر رضی	۰	ارتیمان	۰	شاه عباس ماضی والی ایران
رضی ^{۱۳}	رضی الدین	۰	نیشاپور	خراسان	سلطان اسطوخوتمی والی خوارزم
رضی ^{۱۴}	شیخ رضی الدین علی ^{۱۵}	۴۷۳ھ	اسفراین	۰	سلطان محمد خوارزم شاه والی خوارزم
رضی	رضی الدین بابا	۰	قزوین	۰	ابا قاضی بن ملا کوخاں والی خراسان
رضی ^{۱۶}	قاضی حسن	۵۲۴ھ	صنهان	۰	جلال الدین اکبر شاه والی سنند
<p>۱۱ آقا رضا پاشا، صلح تارزه عباس آباد صنهان ست بهم تخلص میکرد و نیز اطا پسر نصیر آبادی شاعر از نقل کرده، بولایت روم رفته چندی پاشای مصر گردید، آخر العمر در حرم کعبه مجاور شد ۱۲</p> <p>۱۲ میر رضی، پدر مرزا ابراهیم ادهم اریتمانی ست که در عهد شاه جهان بوده، اشعارش در نهایت غنویت و ششگی واقع شده ۱۳</p> <p>۱۳ رضی الدین، داغستانی گوید که صیت دانش استادی و از مشرق تا مغرب سین ۱۴</p> <p>۱۴ شیخ رضی الدین علی^{۱۵} لا، از مریدان شیخ نجم الدین کبری ست، گویند از یک صد و شصت و چهار شیخ فرقه گرفته و در سنند صحبت بابا رتن جوگی را دریافته، ابن عم حکیم سنائی غزنوی ست، در صنهان فوت کرد و بهما بخا مدفون شد ۱۶</p> <p>۱۶ قاضی حسن، در حدت ذهن و دقت فہم عجیب روزگار بود و هر فقره که از نظم و شعر بر وی خواندند بے بے تامل گفتے که چند حرف ست ۱۷</p>					

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عمر
رفیع ۱۰	رفیع الدین	۰	کرمان	خراسان	
رفیع ۱۱	رفیع الدین	۰	ابهر	عراق عجم	سلطان محمود غازان خاں الی صفهان
رفیع ۱۲	میرزا حسن بیگ	سنه ۱۰۰۰	مشهد	خراسان	شاه جهان والی هند
رفیع ۱۳	عبدالعزیز	۰	لنجان	عراق عجم	جلال الدین خوارزم شاه الی خوارزم
رفیع ۱۴	ملا رفیع	۰	شهرستان	"	شاه عباس ماضی الی ایران
رفیع ۱۵	میرزا رفیع	۰	ناین	"	شاه سیماں صفوی الی ایران
رفیع ۱۶	میرحیدر معالی	سنه ۱۰۲۵	کاشان	"	جلال الدین اکبر شاه والی هند
<p>۱۰ رفیع الدین از دارستان بود، گویند طبع دقیق یابس از حقیقت انبیا را گاهی داشته ۱۲</p> <p>۱۱ رفیع الدین معاصر کمال صفهانی و اشیرادمانی است ۱۲</p> <p>۱۲ میرزا حسن بیگ، صلش از قزوین است، مدت باقامت مشهد مقدس فی خیرات اندوخت، لهذا به مشهدی علم گردید ۱۲</p> <p>۱۳ عبد الغفری، معاصر کمال صفهانی و از اقران دست اشیرادمانی توصیف مخوری استاد او بسیار نموده در صفهان فوت شد، ۱۲</p> <p>۱۴ ملا رفیع، در زمان شاه عباس ماضی منصب احتساب مالک سرخراز بود ۱۲</p> <p>۱۵ میرحیدر معالی، معاصر ششم کاشی و ششی یزدی غیرتی فنی قاشی کاشی است، در فنیخ و معا سرآمد روزگار خود بود، نزد سلطان ایران هند محترم بود، در کاشان فات یافت، میراثش منجر خلف او است ۱۲</p> <p>عنه از توالع صفهان است ۱۲ عنه قریب است از مضافات صفهان ۱۲۰</p>					

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عهد
رکن ۱۰	رکن الدین علارالدوله	۳۳۰	سمنان	خراسان	سلطان ابوسعید خاندانی فارس
رکن ۱۱	رکن الدین مسعود	.	کاشان	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاه والی هند
روح ۱۲	میرزا امین	.	شهرستان	"	.
روحانی ۱۳	حکیم ابوبکر	۴۲۲	سمرقند	خراسان	شمس الدین لکنوی والی هند و بهرام شاه ابن مسعود والی غزنی
روحی ۱۴	ملاروحی	.	همدان	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
روحی ۱۵	سید جعفر	۱۱۵۳	زیرپور	هندستان	شاه عالم والی هند
روحی ۱۶	ملارونقی	.	همدان	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
روحی ۱۷	محمد بن ابونصر	۴۰۴	شیراز	فارس	سلطان سنجر سلجوقی والی خوارزم

۱۰ رکن الدین علارالدوله معاصر شیخ نجم الدین کیری و مرشد خواجوی کرمانی است ۱۲

۱۱ میرزا امین، مخاطب به میرجله در گوینده مربی میرزا حکیم بود ۱۲

۱۲ حکیم ابوبکر، شاگرد رشیدی سمرقندی است، معاصر ابی صابر و رشید و طوطا بود ۱۲

۱۳ ملاروحی، بسیار خوش طبع و نهال بود ۱۲

۱۴ سید جعفر، سید پاک زاد بود، همواره تنوکل از و امیکند زانیه، اکثر مطالب صوفیه را در رباعیات ادا می کرد ۱۲

۱۵ ملارونقی، بهند آمده باز بایران بازگشت ۱۲

محمد بن ابونصر بقی، مولدش فساد و طغیانش از زیست از جمله اولیای عصر بود

در جمیع علوم و فنون کامل بود، تصانیف عالیه در اکثر علوم دارد، در شیراز مدفون شد ۱۲

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عمد
رووی	فیدالدین عابد	۳۳۰	سمرقند	خراسان	امیر نصیر بن احمد سامانی والی بخارا
رہی	سلطان علی بیگ	.	تبریز	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
ریحنی	ملایریاضی	.	سمرقند	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان

باب ز

زاری	زاری کمانچہ
زاری	خاتون زاری
زاهد	میرزا قاسم	.	تبریز	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
زحری	ملا زحری	.	.	.	شاه طہاسب صفوی والی ایران
زلالی	ملا زلالی	۳۳۰	خوانسار	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران

لے فیدالدین عابد از قہدای طبقہ علیہ بلغا و فصاحت جمیع شعرای زمانہ نرہ خوان بجا
 اویند زبان طبع عرب از عجم کتہ کردہ و عرب بلفصاحت عجم متعرف ساخت، اکثرے از شعرا عالمیقد
 مدح وے کردہ اند ۱۲

لے تقی اوحدی نوشتہ کہ بسیار با وصحت دہشتہ ام ۱۲
 ۱۲
 ۳۰۰ خاتون زاری از پردہ نشینان ایران است او در معنی گوی بلاغت بچکان لفظ سخن از دیدن دان
 ۳۰۰ ملا زلالی شاگرد جلال اسیر و معاصر میرزا قدا و اما دود تلح اوست ہفت مثنوی دارد۔
 محمودایاز، آذر و سمندر، شعلہ دیدار، میخانہ ذرہ و خورشید، حسن گلوسوز، سلیمان نامہ، قصائد نیز
 دارد، شیخ عبدالحسین مکرم در سہند دیوانش را ترتیب و طغرای مشہدی بر آن بیاضہ نوشتہ ۱۲

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عمد
زمانی	علامه محمد زمان	۱۰۲۳	یزد	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
زمانا	میرشاهی نقاش	.	اردستان	"	.
زمانا	میر محمد زمان	.	هرات	خراسان	.
زین	حکیم زین الدین محمود	.	صفهان	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاه والی هند
زیتتی	سید حسن	.	نطنز	"	شاه سیلمان صفوی والی ایران

باب س

سابق	حاجی فیروز بیگ	.	.	.	شاه سیلمان صفوی والی ایران
ساغی	جلال الدین اکبر شاه والی هند
سامری	.	.	تبریز	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
شاهک	محمد ابراهیم بیگ	.	قزوین	"	صاحبقرانی شاه جهان الی هند

۱۰ علامه محمد زمان گویند دیوان خواجه حافظ را بتامی جواب گفته و بنظر بادشاه عصر رساید که دیوان خواجه را
جواب گفته ام، شاه فرمود خدا را چه جواب خواهی گفت ۱۲

۱۱ از خوش طبعان زمانه بود ۱۲

۱۳ سید حسن با کمال صلاح در نهایت فقر و تنگدستی بسری و صاحب تشکله زینتی راضفانی نوشته ۱۱

۱۴ سامری و له جیدر تبریزی است ۱۲

۱۵ محمد ابراهیم بیگ از رفقای کلیم بهمانی است چند بار در عهد شاه جهان بهمنده مراجعت کرد
مدتی در صفهان سکونت داشت در قزوین فوت شد ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عمد
ساکت	ملا ساکک	.	یزد	عراق عجم	عبدالله قطب شاہ الی دکن
ساکت	میر محمد علی	.	کاشان	"	"
ساکت	میرزا امین	.	تبریز	"	شاهجهان والی ہند
سالم	حاجی محمد اسلم	۱۱۱۹ھ	کشمیر	ہندستان	اورنگ زیب عالمگیر والی ہند
سامع	بہرام بیگ	.	ہمدان	عراق عجم	"
سامی	لطف علی بیگ	.	صفہان	"	شاه سلیمان صفوی والی ایران
سجانی	.	.	شوشتر فارس	"	"
سجانی	مولانا کمال الدین	۱۱۲۱ھ	استرآباد	طبرستان	شاه عباس ناصی صفوی والی ایران
سخا	میرزا ہد علی	۱۱۲۶ھ	لار	فارس	محمد شاہ والی ہند

۱ ملا ساکک متی د شیراز بود آخر دکن آمد و در خدمت عبداللہ خان قطب بہر میکرد و ہما نجافوت شد

۲ میر محمد علی در شاعری و دستگاه عالی داشت ۱۲

۳ میرزا امین شاگرد میرزا صاحب است ۱۲

۴ حاجی محمد اسلم از بہمنان کشمیر بود، آخر شرف اسلام مشرف شد و بہ زیارت بیت اللہ رسید

۵ طبعش در شعر فارسی درستی تمام داشت، معاصر مرزا بیدل و محمد بخش فانی است ۱۲

۶ لطف علی بیگ در ادب و اہل نجیب تخلص میکرد من بعد بامی قرار گرفت ۱۲

۷ مولانا کمال الدین چهل سال در نجف سکونت داشت علاوہ بر غزلیات شش ہزار رباعیات ارد

۸ میرزا ہد علی خلیفہ میرزا سعد الدین لاری است از بیم نادر شاہ ضبط بناورد و ایالت لار را ترک نمود

بہند آمد در دار الخلافہ شاہجهان آباد فوت شد و در مقبرہ بہان الملک مدفون گردید ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عهد
سنخی	ملا محمد سنخی	.	کرمان	خراسان	شاه عباس ماضی الی ایران
سید	سید الدین محمد
سراج	سراج الدین	.	سکند	خراسان	ناصرالدین بن مجوسنگیس الی غزنه
سرخوش	میر محمد فضل	۱۲۶۴	دهلی	هندستان	اورنگ زیب عالمگیر والی هند
سرودی	عالم بیگ	.	کابل	خراسان	نورالدین جهانگیر شاه والی هند
سرفری	ملا محمد قاسم	.	کاشان	عراق عجم	اورنگ زیب عالمگیر والی هند
سردشتی	ملا سرودی	.	.	خراسان	.
سرفری	اشرف	.	.	.	شاه عباس ماضی صفوی الی ایران
سرفری	مترقی قلی بیگ	.	صفهان	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران

له سید الدین محمد اعور معاصر اثر الدین خستکی بود ۱۲

له سراج الدین از استادان زبردست فن نخوری هست ۱۲

له میر محمد فضل شاگرد میرزا محمد علی مایر و موسوی خان فطرت هست صحبت بسیار

از شعرا اهل کمال دریا فقه تذکره او موسوم به کلمات الشعرا است ۱۲

له ملا محمد قاسم هاشم از صفهان است در آخر گذرش بهندوستان افتاد،
فرهنگش در لغت درس مشهور است ۱۲

له ملا سرودی از خوش آهنگان خراسان هست معاصر جلای بود ۱۲

له مترقی قلی بیگ در سلک غلامان شاه سلیمان صفوی بود ۱۲

تخلص	نام	سنة و ق	وطن	ملک	عبد
سعدی ^{۱۰}	شیخ مصلح الدین	۴۹۱ هـ	نیشابور	فارس	اتابک ابوبکر والی شیراز
سعد ^{۱۱}	سعد الدین جموی	۴۲۹ هـ	هرات	خراسان	چنگیز خان الی خوارزم خراسان
سعید ^{۱۲}	حکیم سعید خان	.	قم	عراق عجم	شاه عباس ثانی والی ایران
سعید	محمد سعید	.	"	"	.
سقای ^{۱۳}	درویش سقایی	.	بخارا	خراسان	همایون شاه والی هند
سلطان ^{۱۴}	خدیجه سلطان	.	صفهان	عراق عجم	نادر شاه قهرمان ایران
سلطان ^{۱۵}	سلطان محمد	.	تربت	خراسان	.

شیخ مصلح الدین از اکابر مشایخ و شاگرد شیخ ابوالفرح بن جوزی است، تصانیفش مشهور
 آفاق است از جمله کتاب گستاخ که فی تحقیق طلسمی است که بر سر بنجه مثل او کشف کرده و گویند حضرت شیخ
 یکصد و بیست سال عمر یافت، چهل سال در خدمت درویشان بسر کرد و چهل سال دیگر ریاست نموده اکثر بزرگان
 را دیده و بطن مراجعت کرد و چهل سال دیگر با فاعده تربیت خلق اشتغال فرمود در شیراز رحمت یزدی پیوست
 و در مکانیکه خود ساخته بود مدفون گردید و خضر فخر غزل شیخ است، لفظ خاص ماده تاریخ فوت او است ۱۲
 شاه سعد الدین جموی از اصحاب شیخ نجم الدین کبری است بدو زبان عربی و فارسی شعر میفرمود،
 در تصوف اسما و حروف تصانیف عالیله دارد از آن جمله سجده الارواح است، در بهر آباد مدفون شد ۱۲
 حکیم سعید خان به اکثر مراتب حکیمیه خصوص حکمت نظری مربوط بود مدتی در خدمت شاه
 عباس ثانی در ملک اطباء مشغول بود، صاحب دیوان است، در قم فوت گردید ۱۲
 خدیجه سلطان حبیه امیری است از امرای عظیم الشان ایران با نشانی نظم میل میفرمود ۱۲
 سلطان محمد در صفهان تجارت می کرد ۱۲

تخلص	نام	سنة و قبا	وطن	ملک	عهد
سلطان	سلطان سويدق
سلطان	سلطان محمد	.	قم	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
سلطان	خواجه جمال الدين	۵۷۹ هـ	ساوه	"	سلطان اويس ملبر و الی ازبکيان
سليم	ميرزا محمد قلی شالمو	۵۸۰ هـ	طران	"	صاحبقران ثانی شاهجهان والی هند
سنائی	حکیم محمدالدين	۵۸۳ هـ	غزنی	خراسان	سلطان ابراهيم بن محمود والی غزنوی

له سلطان سويدق، از کبار افاضل عهد خویش بود، در سخوری کمال قدرت داشت،
بسیار شیرین زبان و خوش بای بود ۱۲

له سلطان محمد، پسر شهابالدين معالی قمی ست ۱۲
له خواجه جمال الدين، در معرکه سخوری پهلوان زمان بود، دیوانش از تحالف و درگاز
طرز کلاش با طرز خواجه حافظ بسیار ماناست، معاصر حافظ شیرازی و ناصر قلندر بخاری ملحق
و معاصر شیخ حسن و مهد علیا دشت و خاتون ست، شیخ علاءالدوله سمنانی گفته که مانند شعر سلیمان
و انار سمنان در همه عالم ندریده ام، بساط دار قرار داده تیغ دوست ۱۲

له میرزا محمد قلی شالمو، صاحب دیوان ست، ۱۲
له حکیم محمدالدين، هوش از غزنی ست در علوم متداوله درجه فضیلت داشت.
مصنفات و منظوماتش چهره شاهد هاشم آئینه است روشن، شاگرد حکیم فتاری
غزنی ست، ۱۲

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عهد
سبحر	میر محمد ہاشم	۱۰۲۱ھ	کاشان	خراسان	جلال الدین اکبر والی ہند
سبحری	زین الدین	.	.	"	سلطان سنجر سلجوقی والی خوارزم
سبحری	حکیم شمس الدین	.	سمرقند	"	.
سوزی	ملاحسن علی	۱۰۲۲ھ	سادہ	عراق عجم	.
سوائی	بابا سودائی	.	ابہورو	خراسان	شاہ رخ مرزا والی خراسان
سوزنی	حکیم شمس الدین	۵۹۹ھ	سمرقند	"	سلطان سنجر سلجوقی والی خوارزم
سوسنی	مولانا سوسنی

۱۰ میر محمد ہاشم، پسر میر حیدر معانی و از امرای اکبری است، آخر نزد ابرہیم عادل شاہ والی بجا پوریت و قصید طولانی انشا کردہ گزرا نید عادل شاہ خلعت بلوس خاص انگلشی زمرد بیش با صلہ مرحمت فرمود، شاہ عباس ماضی با خلعت فاخرہ اور از بیجا پور بایران طلبید، اما پیش از وصول فرمان فوت کرد ۱۲

۱۱ زین الدین، از اعظم شعرا و افاضل قدامت، معاصر انوری است ۱۲
 ۱۲ حکیم شمس الدین، مولدش قریہ کلکاش از مضافات سمرقند است، در عالم نظم و نثرانی است کہ ابواب جهان بلاغت بر روی خلق کشادہ است، از قدما ی حکما است، چارہ ہزار بیت در سجدہ نثر دارد
 ۱۳ ملاحسن علی، در اول حال جفاکش تخلص میکرد، آخر بعد سفر خراسان سوزی تخلص کرد
 در اصفہان وفات یافت ۱۲

۱۴ بابا سودائی، در شاعری نہایت روانی طبع داشت، نخت خاوری تخلص میکرد، در
 ۱۵ میرزا حسن، قصائد غزلیہ نظم در آورده ۱۲
 ۱۶ حکیم شمس الدین، سخن از معارف و نصائح میفرمود و درین باب قصاید بسیار قریب چارہ ہزار
 بیت دارد، در سمرقند فوت کرد، ردی سمرقندی از شگردان دست ۱۲

تخلص	نام	سنه و قبا	وطن	ملک	عبد
سپهبد	میر نظام الدین احمد	۹۰۶	.	خراسان	سلطان حسین مرزا والی خراسان
سید	سید عبداللہ	.	کاشان	عراق عجم	.
سید	سید علی	.	سبزوار	خراسان	.
سیادت	میر حلال سادات	.	لاہور	ہندستان	صاحبقران فی شاہجہاں والی
سید	میر سید علی	۱۲۰۰	فقیور	"	.
سیری	میرزا حسن	.	جربادقان	عراق عجم	شاہ عباس ماضی الی ایران
سیری	میر سیری	.	مشہد	خراسان	سلطان ابرہیم والی شیراز
سیری	محمد حسین غفاری	.	قزوین	عراق عجم	جلال الدین کبر شاہ الی ہند
سیف	سیف الدین اعرج	۹۵۲	اسفہنگ	خراسان	سلطان محمد گلش الی خوارزم

۱۔ مولانا سہیلی، از مردم معین خراسان ست گاہی سہیل و گاہی سہیلی تخلص میکرد، شیخ آذری
 این تخلص ہی دادہ، دو دیوان در ترکی و فارسی تمام کردہ، و مثنوی لیلیہ مجنون گفتہ ۱۲

۲۔ سید عبداللہ، نوادہ خلیفہ سلطان ست ۱۲

۳۔ میر حلال، معاصر شیخ محمد سعید قریشی ست ۱۲

۴۔ میر سید علی، معاصر میر معتمد طرست ۱۲

۵۔ میرزا حسن، طرست عالی دہشت، معاصر فیض ہرودی ست ۱۲

۶۔ سیف الدین اعرج، از استادان سخن دانشوران این فن ست، از دست شیخ
 نجم الدین کبری غرقہ خلافت یافت ۱۲

تخلص	نام	سند و مقام	وطن	ملک	عهد
سیفی	طاسیفی عروضی	.	بخارا	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
سیفی	.	.	هرات	.	.
سیفی	شمس الدین	.	مرو	.	.
سیفی	مولانا سیفی	.	نیشاپور	.	میرزا انصاری بیگ الی سمرقند

باب ش

شاپور	آقا ارجاسپ	سند	طهران	عراق عجم	نورالدین جهانگیر شاه والی هند
شادمان	شادمان کمر
شاکر	انخود شاکر	.	طهران	عراق عجم	.

۱۱ ملا سیفی عروضی در فن عروض قافیه استاد کامل است معاصر ملا جامی است با وی معاشرت نمود

۱۲ مولانا سیفی در هنر مندی و اکثر فضائل منفرد زمان بود

۱۳ آقا ارجاسپ عم اعتماد الدوله جهانگیری از اولاد امیر طهرانی است شاعر غزل سر بود، اول قریب تخلص میکرد، بعد از مراجعت از هند شاپور تخلص میکرد، صاحب دیوان است اشعار خوب دارد در عهد جهانگیر در سبک فوت شد ۱۲

۱۴ شادمان کمر از قوم رؤسای کمر بود، کمر طائفه است که مابین ولایت پنجاب و سنابل سکونت دارد، درین طائفه غیر از شادمان شاعر بهیچ نرسیده ۱۲

۱۵ انخود شاکر از کهنه شاعران سخن شناس بود، در معانی و بیان عروض قافی مهارت تمام داشت در سبک طلبه علوم مسلک با شعر اجم طبع بود، در صفهان فوت شد، اشعارش اگر چه اندک است اما لطیف ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
شاشی	ملاشانی تکهو	۱۰۲۲	مشهد	خراسان	شاه عباس ماضی الی ایران
شاکه	شاک میزرا
شاه	شاه نصیر الدین	.	کبود جابه	خراسان	سلطان کنش خوارزم شاه والی خراسان
شاه	شاه رکن الدین محمود	۵۹۹	سنجان	"	.
شاهی	آقا ملک	۵۵۴	سبزوار	"	شاه رخ میرزا والی هرات
شجاع	شاه شجاع الدین	۵۸۳	صفهان	عراق عجم	شاه طهماسب الی ایران
شجاع	میر شجاع الدین محمود	.	"	"	.
شجاع	مولانا شجاع	.	کاشان	"	ابراهیم خان حاکم کاشان

۱- ملاشانی معاصر شیخی و ملک حتی و دوقی است، شاه عباس ماضی در صدد این بیت ۵
 اگر دشمن کش ساغر و گردوست ۵۵ بطن ابروی مستانه دوست - در قزوین اورا بزرگشید ۱۲
 ۲- شاک میزرا، در خدمت محمد خان شیبانی بسر میکرد ۱۲
 ۳- شاه نصیر الدین در سخن بنی و تربیت اهل سمریکانه آفاق بود ۱۲
 ۴- رکن الدین محمود، از حضرت مودودی پیشی که در شهادت شاه سنجان تقیایه، اشعار و کتب را بی است
 ۵- آقا ملک در شاعری مهارت تمام داشت استاد مولوی جامی است جناب لوی هزار بیت
 از دیوانش انتخاب نموده، متداول است ۱۲
 ۶- میر شجاع الدین محمود، در فضیلت و دانش مشهور زمان بود ۱۲
 ۷- مولانا شجاع، در میدان بخوری داد شجاعت داده، قبل از کبرشاه بوده ۱۲

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عبد
شجاعی	سیف الحکماء	۰	دماوند	خراسان	جلال الدین الکبشاه الی هند
شرر	میرزا هادی قلندر	۱۰۷۰	شیراز	فارس	۰
شرر	میر کاظم	۰	قم	عراق عجم	۰
شرف	شیخ شرف الدین بکچی	۱۰۷۲	منیر	هندستان	فیروز شاه والی هند
شرف	شرف الدین کتکاب	۰	غزنی	خراسان	۰
شرف	شرف الدین	۰	طوس	"	۰
شرف	میرزا اشرف جهان	۱۰۷۳	ردین	عراق عجم	شاه طهماسب الی ایران
شرف	بوعلی شاه قلندر	۱۰۷۴	۰	"	غلام الدین خلجی والی هند

۱۰ میرزا هادی قلندر، معتد الملک حکیم علوی خاں خلف صدق دوست ۱۲
 ۱۱ میر کاظم، بحدوت طبع و صفائی ذهن در اقران خویش ممتاز بود ۱۲
 ۱۲ شیخ شرف الدین بکچی، از کاملان بود، مکتوباتش مشهور است که بمردان خود نوشته
 دینش قصبه بهار است از مضامین بنگاله ۱۲
 ۱۳ شرف الدین کتکاب، فاضل و محاسب خوشنویس و شاعر بے نظیر بود ۱۲
 ۱۴ از قدهای شعرا و حکماست ۱۲
 ۱۵ میرزا اشرف جهان، خلف تافنی جهان مست، در علوم عقلیه ناگزیر غیاث الدین منصور
 دشمنی است، در خدمت شاه طهماسب صفوی کمال اعتبار یافته ۱۲
 ۱۶ بوعلی شاه قلندر از زمره اولیای کرام است از عراق که موله را دست بهنده آورده در قصبه پانی پت
 ساکن گردید و بهال جانوت شد، معاصر حضرت سلطان نظام الدین نظام الاولیا و امیر خسرو و شمس تبریزی
 بود، با حضرت شمس تبریز کمال اتحاد و خصوصیت داشت ۱۲

تخلص	نام	سنة و قفا	وطن	ملک	عهد
شرف	شرف الدین علی	۸۳۲ هـ	یزد	عراق عجم	شاهخ میرزا والی هرات
شرف	شرف الدین مقبل
شرف	شرف الدین	۹۱۲ هـ	باقق	عراق عجم	شاه طهماسب صفوی الی ایران
شرف	شرف الدین معبود	.	بخارا	خراسان	.
شرف	شرف الدین سفوده	.	سفوده	عراق عجم	آتابک قزل ارسلان الی شیراز
شرف	شرف الدین فضل الله	.	مشیرز	فارس	ناصر الدین آتابک الی شیراز

۱۰ شرف الدین علی رفعت شانش از تصانیف عالی شاه پیدمست اگر چه تاریخ نگاری و دیوانه
 ابنا بر مبالغه شاهخ میرزا والی خراسان تاریخ طغرنامه که در سلاست و جنگی و غنویت و ششنگی الفاظ و قوت
 تحریر و صفاتی تقریر و صدق مقال تاریخ جمیع کتب تاریخ است ریختن کلبا دست مدفش در یزد دست ۱۲
 ۱۱ شرف الدین مقبل شانش مقبول طابع و مشتمل بر صنایع و بدایع است ۱۲
 ۱۳ شرف الدین مشهور بشفرت جهان از اهل قصبة باق (از توابع کرمان) است به صفت کمالات
 مشهور جهان بود، وزیر شاه طهماسب صفوی بوده، در قرین فوت شد ۱۲

۱۴ شرف الدین معبود، از احاطم علماء و اکابر فضلا بود، نظامی عرفی گوید که اندک حال آن امر است ۱۲
 ۱۵ شرف الدین متوطن سفوده (از توابع مهنان) است از قران جمال الدین عبدالرزاق و
 شرح الدین ابابکر است بنایت دانشمند و فاضل بوده رساله اطواق الذهب در برابر اطواق الذهب علماء
 در شرح مشتمل بر چند کلمه پند و عظمت و شرح حالات اصناف خلایق نوشته در زمان آتابک شیرگیر الشیرازی
 بود، میان او و میر تقی ایچی رکیک اتفاق افتاد ۱۲
 ۱۶ شرف الدین فضل الله از دانشمندان در کار و فضیلتی بنده افتاد بود ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
شرفیه	مولانا شریف	۹۵۴ هـ	تبریز	عراق عجم	شاه طهماسب صفوی الی ایران
شرفیه	ملا شریف	.	سبزوار	خراسان	.
شرفیه	سید شریف	۸۱۶ هـ	جرجان	طبرستان	جلال الدین اکبر الی هند
شرفیه	میر شریف	۱۱۰۵ هـ	آمل	"	امیر تیمور گورکان الی سمرقند
شرفیه	ملا شریفی	.	بلخ	خراسان	.
شطحی	ابو علی	.	سمرقند	"	.
شعله	میر سید محمد	۱۱۵۵ هـ	اصفهان	عراق عجم	نادر شاه قجران ایران
شعیب	ملا شعیب	۱۱۵۶ هـ	خوانسار	"	.

۱- مولانا شریف از سخوران عالی قدر بود، شاگرد لسانی شیرازی است، بعضی ابیات منشوین
 لسانی از دیوان بر آورده نسخه ساخت آنرا سهواً اللسان نام گذشت، لسانی بخجده زبان بفرین کشاد ۱۲
 ۲- سید شریف مشهور به علامه شیرازی، در فضائل و کمالات مشهور آفاق است، تصانیف عالیله
 دارد، قبرش در شیراز است، صاحب اغتانی سنة وفاتش بمقصود و نود و هفت نوشته است ۱۳
 ۳- ملا شریفی، از افضل عصر بود، تدریجی شایان بخشاں کرده ۱۴
 ۴- میر سید محمد، در سخن شناسی مسلم جمهور بود، و در ترتیب نظم طبع مستقیم داشت، بتبع اطوآ
 قدما نموده همه شیوه گفتگوی نمود، اگر چه کم فکر بود اما اشعار خوش و پندیده دارد، به اصفهان پیشو
 طبابت مشغول بود، و در تبع حکایات فن طبابت مسلم زمان ۱۵
 ۵- ملا شعیب، شاگرد آقا حسین خوانساری است، در مدرسه جده واقع اصفهان
 ساکن بود ۱۶

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عہد
شعیب	خواجہ شعیب	۱۰۲۴ھ	جوشقان	عراق عجم	شاہ عباس ماضی والی ایران
شعانی	حکیم شرف الدین	۱۰۲۴ھ	صفهان	"	"
شیع	میرزا شیع	۱۰۲۴ھ	مازندران	طبرستان	شاہ سلیمان صفوی والی ایران
شیع	ملا شیع	۱۰۲۴ھ	بخارا	خراسان	"
شکوی	ملا شکوی	۱۰۲۴ھ	ہمدان	عراق عجم	شاہ عباس ماضی والی ایران
شکوی	محمد رضا	۱۰۲۳ھ	صفهان	"	جلال الدین اکبر والی ہند

۱۰۲۴ھ خواجہ شعیب از قریہ میرزا قریات جوشقان است کہ از توابع صفهان محسوب می شود، ملک الشعرا

دو وزیر شاہ عباس ماضی بود، مثنوی و امین و عذر از دیادگار است ۱۲

۱۰۲۴ھ حکیم شرف الدین حسن مرزے فاضل بود، میرزا قریاداد و ادراعی ستود، دیوان اشعار و مثنوی

موسوم بہ نمک ان حقیقت بطور حدیثہ حکیم سنائی از دیادگار است، در طویر غزل تقلید غنائی شیرازی است ۱۲

۱۰۲۴ھ میرزا شیع، از سادات مازندران است، تاریخی در نہایت بطور اذیت رای آفرینش آدم تا

عہد خود تالیف نموده، مستمع جمیع کمالات صوری و معنوی بود ۱۲

۱۰۲۴ھ ملا شکوی، شاگرد میرزا ابرہیم ہمدانی و معاصر ذکی ہمدانی است ۱۲

۱۰۲۴ھ محمد رضا، ساقی نامہ برای خانخانان در سلک نظم کشید و بصلہ دہ ہزار روپیہ کا میاب گردید

در آغاز سال ہزار و چہارم از ملازمت خانخانان بر فاقظ نظیری نیشاپوری و بلقی بیگ انیسوی، و ملا محمد علی

سندی و شریف کاشی و کاتی سبزواری و ملا باقائی و دیگر جماعہ اہل سخن، عازم لویش کن بود ۱۲

تخلص	نام	سنة و قبا	وطن	ملک	عبد
شکونی	میر حیدر	.	جربا بک	عراق عجم	.
شمس	میرزا شمس الدین	.	شهرستان	"	شاه سلیمان صفوی الی ایران
شمس	شمس الدین	.	بلخ	خراسان	جلال الدین سنجر سلجوقی الی خوارزم
شمس	شمس الدین خالد	.	بغداد	عراق عرب	سلطان سنجر سلجوقی والی خوارزم
شمس	شمس الدین محمد	.	سین	.	.
شمس	شمس الدین	.	ساده	عراق عجم	.
شمس	قاضی شمس الدین	.	نیشاپور	خراسان	.
شمس	شمس الدین	۵۶۶	.	.	.

۱۰ میر حیدر، صلش از گلپایگان نشو و نمایش در هند بوده ۱۲

۱۱ شمس الدین، در سمرقند در خدمت صدرالدوله بود ۱۲

۱۲ شمس الدین خالد، از منسوبان خواجه نظام الملک مداحان سلطان سنجر سلجوقی بود ۱۲

۱۳ شمس الدین محمد، از محققان بود، در مواعد و نصاب نظیر نداشت، کتاب مجمع البحرین

از تصنیفات اوست ۱۲

۱۴ شمس الدین، از اجله سنخوران قدیم بود، مصاحب لاسعی بخاری و صلتی و علی تطرخی و شاکر

حکیم سوزنی است ۱۲

۱۵ قاضی شمس الدین، صلش از نسا، من توالع و شمس الدین است، در نیشاپور بعد از قضا متماز بود ۱۲

۱۶ شمس الدین، ملک کرت (کرد) اول کسی است که از ملک کرد بر سر سلطنت نشست ۱۲

تخلص	نام	سنة وقت	وطن	ملک	عمد
شمس	قاضی شمس الدین	۰	طبرس	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
شمس	قاضی شمس الدین	۴۲۲ هـ	هرات	"	جلال الدین خرم شاه والی خوارزم
شمسی	ملاشمسی	۰	بغشان	"	سلطان حسین میرزا والی خراسان
شوقی	میر محمد حسن	۰	ساده	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
شوکت	محمد اسحاق	۷۰۰ هـ	بخارا	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
شوکتی	ملا ابراهیم	۱۱۱۱ هـ	"	"	"
شوکتی	میرزا ابوالقاسم	۰	سمرقند	"	"
شوکتی	میرزا محمد ابراهیم	۰	صفهان	عراق عجم	"

۱۰ قاضی شمس الدین، پیش از طبرس در کوه سیت از قبل خراسان بود و در هرات متوطن بود در قرن نظم
و شرف قدرت کامل داشت، مرید قاضی منصور فرغانی است که در خراسان بعد از شرفیه مشهور بود معاصر علیشیر بود در وقت
۱۱ قاضی شمس الدین، در هرات نشو و نمایانده، در سمرقند بخدمت صدر الدوله نظام الملک
وزیر سلطان جلال الدین بود، دیوانش و هنر اربیت است ۱۲

۱۱ ملاشمسی، معاصر ملا حاجی است ۱۲

۱۲ میر محمد حسن، بهند آمده مراجعت کرد ۱۳

۱۳ محمد اسحاق، مدتی در صحبت مرزا اسحاق الدین اتم تخلص وزیر خراسان بسر برد، آخر شکر آبی بیان آمد
با صفهان رسیده در مقابل علی بن سبیل مکان اختیار نمود و در اختلاط خلایق بر خود دست نهاد بخافوت شد ۱۴

۱۴ ملا ابراهیم، بهند آمد ۱۵

۱۵ میرزا ابوالقاسم، رخساره هاشم به زیبانش و کمال آراسته بود ۱۶

تخلص	نام	سنة و قات	وطن	ملک	عهد
شهاب	شهاب الدین	۰	رمشیر	خراسان	شاهرخ میرزا والی هرات
شهاب	شهاب الدین احمد	۰	سمرقند	"	سلطان محمود غزنوی فی الی غزنی
شهاب	شهاب الدین	۰	یزد	عراق عجم	"
شهرت	حکیم الملک محمد حسین	۱۱۴۹ هـ	شیراز	فارس	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
شهودی	میر حسین مال	"	صفهان	عراق عجم	"
شهودی	"	"	سبزوار	خراسان	"
شهیدی	مولانا شهیدی	۹۳۵ هـ	قم	عراق عجم	"

له شهاب الدین احمد حلاوت قذا شعارشن در عالم سمرقند از ملاحات افکارش جهان پشاور و

در اوج قلیع طغاج خاں حاکم سمرقند است ۱۲

له حکیم الملک محمد حسین در زمان اوزنگ زیب از شیراز بهند آمد و در عهد شاه عالم پناه

بخطاب حکیم الممالک مخاطب گردید، دیوانش پیش از چهار و پنجاه بیت است، شهرت مرد،

ماده سال وفات است ۱۲

له میر حسین مال نشو و نمایش در صفهان بود، ریاضی میدانست از رمل مستحضر بود ۱۲

له شهودی، از افضل خراسان بود ۱۲

له مولانا شهیدی، در طرینخوری مسلم زمان بود، ملک الشعراء سلطان یعقوب بلی

تبریز است، بهند آمد در گجرات سکونت گزید و هاجنا فوت شد، در سر گنج گجرات مدفون گردید،

صد سال عمر یافته ۱۲

تخلص	نام	سنة وقت	وطن	ملک	عمد
شید	ملا شیدا	۱۰۳۲ هـ	فتح و سیکری	هندستان	صاحبقرانی شاه جهان والی هند
شیخ الاسلام	شیخ الاسلام	.	بلخ	خراسان	

باب صاد

صابر	میر صابر	۱۰۰۰ هـ	اصفهان	عراق عجم	نورالدین جهانگیر شاه والی هند
صاحب	حکیم محمد کاظم	۱۱۰۰ هـ	.	.	اوزنگ نایب عالمگیر والی هند
صادق	میرزا صادق	.	شیراز	فارس	.
صادق	آقا صادق	.	نفرش	عراق عجم	نادر شاه قمران
صلح	امیر محمد صالح	.	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا والی هرات
صالحی	ملا صالحی	.	"	"	جلال الدین اکبر والی هند

به ملا شیدا، در زمان جهانگیر در رفقه احدیان بادشاه نوکر بود، مولدش قندهار و پدرش از مشهده
در هند نشو و نمایافته، بریک تهیده قدسی تا آخر اعراض کرده است به بود شیدا طوطی شکر مقال
ماده سال فات اوست ۱۲

۱۰۰۰ هـ میر صابر، استخوان عقی شیرازی در ۱۰۲۰ هـ به پنج اشرف برود
۱۱۰۰ هـ حکیم محمد کاظم، در عهد عالمگیر به آمد معاصر صیدی طرانی است صاحب قیاس است ماده الف و بیست
۱۱۰۰ هـ میرزا صادق، از سادات دست غیب شیراز است ۱۲
۱۱۰۰ هـ آقا صادق، دانشمند خانی از امرای سلطان حسین میرزا والی هرات از شاگردان حکیم محمد صادق
اردستانی است در شعر صاحب مذاق خوش بود بطور شندی شیخ بهای شوی با گفته، واقام دیگر شعر کرده و در ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
صامت	حاجی محمد صادق	۱۱۰۰	صفهان	عراق عجم	اوزنگتیب عالمگیر والی هند
صائب	میرزا محمد علی	۱۰۸۰	"	"	صاحبقران ثانی شاه جهان الی
صبری	امیر روزبهان	"	"	"	شاه طهماسب صفوی الی ایران
صبوحی	ملا صبوحی	۹۳۶	سمرقند	خراسان	جلال الدین اکبر والی هند
صبوری	ملا صبوری	"	تبریز	عراق عجم	شاه طهماسب صفوی الی ایران

۱۰ حاجی محمد صادق، در عهد عالمگیر هند آمد ۱۲

۱۱ میرزا محمد علی، صلح از تبریز آمد، آباد اجدادش حکیم شاه عباس از تبریز به صفهان ساکن شدند،
 بهین تربیت حکیم رکنای کاشی، فیض صحبت حکیم شافعی صفهانی بدراج کمال رتقایافت، در اول
 شباب بهندوستان افتاد و بتوجه ظفر خاں بلازرت شاه جهان سیده به منصب هزارگی انعام یافت
 روپیہ سرفرازی یافت، و در همان سال با صفهان بازگشت، در خدمت شاه عباس ثانی و شاه سلیمان محترم
 می زیست از اهل حال صاحب اخلاق پسندیده بود، مولف تذکره مجمع الفصحا گوید "صائب طریقی
 شاعری طرز غریب داشت که اکنون پسندیده نیست" کلیات میرزا به صد بیت هزار بیت میرسد
 و اکثر اشعارش منتخب بلند و بیشتر آن مرغوب دلیست، صائب وفات یافت، ماده سال فوت
 اوست، در صفهان مدفون شد ۱۲ (حمید)

۱۰ امیر روزبهان، از اعظم اهل صفهان است، در علوم طبع و صفاتی ذہنی بے مثل بود،
 و از همه علوم بهره داشت، در اول حال فارس تخلص می نمود، صاحب دیوان است اهل عراق
 و در ادب خود شای ثانی میدانستند ۱۲

۱۱ ملا صبوحی، پسر قزایک زرگر است، اشعار آهوار از وی بیادگار مانده ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عبد
صہدري	کمال الدین حسن	۰	همدان	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی ہند
صبوی	محمد ہاشم	۰	خوانسار	"	"
صحبتی	ملا صحبتی	۰	روہ	"	سلطان حسین میر والی ہرات
صحفی	مولانا صحفی	۱۰۲۲ھ	شیراز	فارس	شاہ عباس ماضی الی ایران
صدفی	سلطان محمد	۰	استرآباد	طبرستان	شاہ طہاسب ماضی الی ایران
صفائی	جلال الدین	۰	اصفہان	عراق عجم	"
صفی	صفی الدین	۰	لے	"	"
صفی	شیخ صفی الدین	۰	یزد	"	طغان شاہ بلجوتی والی خوارزم
صفی	صفی قلی بیگ	۰	صفہان	"	شاہ سلیمان صفوی الی ایران
صفی	صفی الدین	۰	"	"	شاہ عباس ماضی الی ایران

۱۰ کمال الدین حسن در عهد اکبر شاہ ہند آمد و در خدمت شاہ اعزاز یافت ۱۲
 ۱۱ ملا صحبتی، باہاتقی و ہلالی مصاحب بود ۱۲
 ۱۲ مولانا صحفی، در صفہان توطن داشت ۱۲
 ۱۳ صفی الدین، بتجمع کمالات جامع محسنات بود، پسر قاسم نور بخش مست ۱۲
 ۱۴ شیخ صفی الدین، از ارباب جدو حال بود ۱۲
 ۱۵ صفی قلی بیگ، از آفران دہای ایران مست ۱۲
 ۱۶ صفی الدین، صاحب لب الالباب گوید "بخدمت دے برسیدم و از کشت
 فضا کش خوشہ ہا چیدم ۱۲

تخلص	نام	سند و قبا	وطن	ملک	عمد
صفی ^{له}	شاه صفی الدین	۰	اردبیل	آذربایجان	سلطان ابوسعید خدری الی فارس
صفی	صفی قلی خاں	۰	عراق	عراق عجم	۰
صلای ^{له}	میر جلال الدین حسین	۰	صفهان	۰	شاه عباس ماضی الی ایران
صوفی ^{له}	سلطان صوفی	۰	شیراز	فارس	۰
صیدی ^{له}	میر صیدی	سند ^{له}	طهران	عراق عجم	صاحبقران ثانی شایجان الی هند
صیرنی ^{له}	صلح الدین	۰	ساوه	۰	جلال الدین اکبر شاه الی هند
صیقلی ^{له}	ملا صیقلی	۰	یزد	۰	شاه عباس ماضی والی ایران

۱۰ شاه صفی الدین قطب نام غوث دوران بود نسبت شاهان صفویه بوی می رسد
مستجمع کمالیات بوده، بعد از آنکه برادرش شاه قوام الدین بقصاص خون امیدی کشته شد گوشه نشین^{۱۱}

۱۱ میر جلال الدین حسین در انشاء شعر کمال قدرت داشت ۱۲

۱۲ سلطان صوفی، هوش از کرمان رفت از بام افتاده فوت شد ۱۳

۱۳ میر صیدی شاعر خوش سخن بود دیوانش اگر چه کم است اما شعرها خوب دارد از صفهان به هند
پنجم ربیع الاول ۹۵۵ هجری بملازمت صاحبقران ثانی سرفراز گشت قصیده ستایش بعضی سنانید و هزار
روپیة جائزه انداخت ۱۴

۱۴ مولانا صلاح الدین از شاگردان ملا محمد شمس کاشی از شعرای مسلم زمان خود بود مدتی
در هند سیاحت کرد ۱۵

۱۵ ملا صیقلی در صفهان مینوی با مولانا شانی صفی مهاجرت داشت هوش از قصیده یزد و جز است
در صفت شمشیرگری کمال قدرت داشت ازین رو صیقلی تخلص کرد ۱۶

باب ضاد

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عهد
ضمیری	کمال الدین حسین	سنه	صفهان	عراق عجم	شاه طهماسب ضعی الی ایران
ضیاء	ضیاء الدین	.	نخشب	خراسان	.
ضیاء	ضیاء الدین	.	طهران	عراق عجم	.

باب طاء

طالب	ملا طالب	سنه ۱۰۳۷ هـ	آمل	طبرستان	نورالدین جهانگیر شاه الی هند
طالب	بابا طالب	.	صفهان	عراق عجم	جلال الدین کبروالی هند
طالب	میرزا طالب	.	گیلان	طبرستان	.
طلح	میرزا نظام الدین احمد	.	دهلی	هندستان	اوزنگ نسیب عالمگیر والی هند

کمال الدین حسین، در فن شاعری یگانه و در استادی مسلم بود، به تقریب هجرت علم ربی ضمیمی تخلص میکرد، شش مثنوی مسمی به راز و نیاز، بهار و غزل، رباعی و مثنوی، و امق و صدرا، حسیه الاخبار و سکنر نامه گفته ۱۲

ملا طالب، معاصر قلی اوددی و خالزاده حکیم رکناسیح کاشی است، اشعارش در کمال غنیه و بلاغت تازگی و روانی و نازکی واقع شده، عمر او کم و فاکر، اعتماد الدوله جهانگیری در اردشک ملازما جهانگیری منظم ساخته بپایه ملک الشعراء را رسانید ۱۲

بابا طالب، محقق و فاضل بود، هندوستان آمده ۱۲

تخلص	نام	سنہ و قات	وطن	ملک	عہد
طاہر	محمد طاہر	.	نصیر آباد	عراق عجم	.
طاہر	شاہ محمد طاہر	۹۵۴ھ	انجuran	"	ہمایوں شاہ والی ہند
طائف	محمد علی	.	اصفہان	"	.
طیخی	ملا طخی	.	قزوین	"	شاہ عباس ماضی الی ایران
طیب	میرزا عبدالباقی	۱۱۷۲ھ	اصفہان	"	محمد شاہ والی ہند
طیبی	کمال الدین حسین	.	سیتا	خراسان	.
طرزی	ملا طرزی افشار	۹۰۲ھ	شیراز	فارس	.
طریفی	میرزا طریفی	.	ساوہ	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی ہند

۱۰ شاہ محمد طاہر از سادات انجuran (از توابع قم) ست درمیان متولد شد؛ درابتداء
 سن در بلکہ کاشان با فادہ و اشعار مشغول می بود، بہند آمدہ در ترویج مذہب اثنا عشری اہتمام
 تمام داشت و ہماںجا فوت شد ۱۲

۱۱ محمد علی، در خدمت آقا حسین خوانساری بہ تحصیل علوم اشتغال داشت ۱۲

۱۲ ملا طخی، معاصر قیام و جدی ست ۱۲

۱۳ میرزا عبدالباقی، در میدان قابلیت گوی از اقران رہوہ، مدتی بہ طبابت

نادر شاہ سرفراز بود ۱۲

۱۴ کمال الدین حسین، طبع خوب و بیان مرغوب دارد ۱۲

۱۵ ملا طرزی افشار، از شعراے زمان صفویہ است، بقع فغانی می کرد و در طریز

اقتراعی کردہ ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عمد
طغرا ^۱	ملا طغرا	سنه ۱۱۵۰	مشهد	خراسان	صاحبقران ثانی شاهجهان الی
طفیلی ^۲	حکیم طفیلی	.	لاهیجان	طبرستان	.
طفیلی ^۳	ملا طفیلی	.	مشهد	خراسان	شاه طهماسب صفی الی ایران
طفیلی ^۴	میر حسین جلایر	.	.	.	سلطان حسین میرزا والی هرات
طلحه ^۵	خواجه طلحه	.	مرو	خراسان	.
طوسی ^۶	ملا طوسی	.	مشهد	"	بابر شاه والی هند
طوفی ^۷	ملا طوفی	.	تبریز	عراق عجم	شاه طهماسب صفی الی ایران
طیان ^۸	حکیم طیان	.	مرغ کرمان	خراسان	.

۱ ملا طغرا، در نظم و شعر دستگاه عالی داشت، در خط کشمیر پاپی همت در دامن غزل کشید.

و به اینجا در گذشت ۱۲

۲ حکیم طفیلی، از اطباء حاذق بود و در انشاکمال مهارت داشت ۱۲

۳ میر حسین جلایر، از امرای سلطان حسین مرزا است، خوش طبع و شیرین کلام در فن

قصیده مسلم است ۱۲

۴ خواجه طلحه، در شاعری و محاسبات دهشت ۱۲

۵ ملا طوسی، از بابر شاه هزار شات بیارفت ۱۲

۶ ملا طوفی از شعرای زمان طهماسب است، اشعارش در کمال غنویت واقع شده، مرقدش

در اردبیل است ۱۲

۷ حکیم طیان شاعر و از قدامی شعر است، اشعارش در کمال فصاحت و بلاغت واقع شده ۱۲

باب ظاء

تخلص	نام	سنه و قات	وطن	ملک	عم
طهوری	نورالدین	۱۰۲۵	ترشیز	خراسان	ابراهیم عادل شاه الی بیجاپور
ظہیر	ظہیر الدین	۵۹۸	فاریاب	خراسان	آتابک ذل ارسلان الی شیراز
ظہیر	ملا ظہیر الدین	.	تفرش	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی الی ایران
ظہیر	ملا ظہیر	.	نہاوند	.	.

۱۔ نورالدین ملک الشعراء در نظم و شعر کمال قدرت داشت و در اقامت سخوری بروش خود
 بی مثل و بی نظیر افتاده، قصائد خوب نیز به بروش دارد، در زمان ابراهیم عادل شاه از ایران بکابل
 و قتی که ساتی نامه را پیش برهان نظام شاه در احمد نگر ارسال داشت، بادشاه کریم چند زنجیر فل بر او تقدیم
 و جنس صندل آن فرستاد، طهوری در قوه خانه تباکوی کشید، فرستاده بار قبض الوصول خواهند، ظلم برداشت
 و بر پاره کاغذ بنگاشت "تسلیم کردند تسلیم کردم"، در دکن فوت شد، ساتی نامه، پنجره، مینا بازار
 نورس، گلزار ابراهیم، سه نشر، از تصنیفات مشهور است ۱۲

۲۔ ظہیر الدین صدر الحکماء، در حکمت و فلسفه یکتای روزگار بود، دولت شاه گوید "اکابر و فضل
 متفق که سخن ظہیر نازک تر و باطراوت تر از سخن انوری است" از خواجہ محمد الدین ہمدانی باب فتوای
 خواستند و حکم کرد که سخن انوری افضل است، ملح آتابک ذل ارسلان والی شیراز است، آخر از وے
 رنجیدہ بخدمت برادرزادہ اش آتابک ابوبکر بن نصر الدین جہاں پہلوان آمد، در تبریز فوت شد، در جوار
 خاقانی در کوہ سرخاب مدفون گردید ۱۲

۳۔ ملا ظہیر الدین، خلف ملا محمد رافضی است، در شعر و انشاست تمام داشت، جامع فنون علم بود ۱۲
 ۴۔ ملا ظہیر، معاصر مرزا طاهر و حمید بود ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عمد
ظہیر	ظہیر الدین محمود	.	سمرقند	خراسان	.

باب ع

عارف	میرزا محمد علی	۱۱۶۴ھ	تبریز	عراق عجم	محمد شاہ والی ہند
عارف	میرزا ابرہیم	.	اصفہان	"	.
عارف	ملا عارف	.	لاہور	ہندستان	.
عاشق	میر کریم اللہ عاقل خاں	۱۱۲۵ھ	دہلی	"	فرخ سیر والی ہند
عاشق	آغا محمد	۱۲۰۰ھ	اصفہان	عراق عجم	نادر شاہ قہرمان ایران
عاقل	نواب عاقل خاں	.	سے	"	اوزنگ نیب عالمگیر والی ہند
عاقل	میرزا عاقل	۱۲۰۰ھ	دہلی	ہندستان	محمد شاہ والی ہند

ظہیر الدین محمد بن علی، در فضیلت ہنرمندی بے مثل بود، محمد عوفی گوید: مدتها صاحب دیوان قلیچ طبعی حال بودہ، ۱۲

ظہیر احمد علی، از ہمسجستان مرزا صاحب بود، و در ملک ملازمان نادر شاہ منتظم، نادر شاہ اورانہ نظم شاہ نامہ خود مامور ساخت، ہمراہ دے بہند آمد و باز رفت، در آخر کہ نادر شاہ از دنا فروش شد میرزا اگر ختم بہند آمد، مدتی با نواب ابوالمنصور خاں صفدر جنگ نیشاپوری کہ صوبہ دار اودہ والہ آباد بود بسر برد، بعد چندی باز قصد ایران کرد لیکن اجل نگذاشت در حوالی سندھ فوت شد ۱۲

ظہیر کریم اللہ عاقل خاں، خلف نواب شکر اللہ خاں خاکسار است ۱۲
ظہیر عاقل ہنرور خاں، چندی در دکن با نواب آصفیہا بسر برد، بسیار خوش فکر بود، صاحب دیوان ۱۲

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عهد
عالی	علامه محمد	۱۱۳۶ هـ	صفهان	عراق عجم	
عالی	میرزا محمد نعمت خان	۱۱۲۱ هـ	شیراز	فارس	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
عباسی	سید عباسی	.	صفهان	عراق عجم	شاه عباس باضی الی ایران
.	شیخ عبد الحمید	.	لاهور	هندستان	صاحب قرائن فی شاهیجان الی هند
.	عبد الوهاب	.	صفهان	عراق عجم	.
.	میر عبد القادر	.	تون	خراسان	.
عبدی	علامه عبدی	.	جانبند	"	سلطان حسین میرزا والی هرات

علامه محمد، در سخن سنجی و نکته شناسی استاد، طبعی در تائیس بلاغت خلک بنیاد داشت اشعار
 سر امر عالی و مضامینش اکثر عالی بود ۱۲

علامه میرزا محمد مخاطب بیکم دانشمند خاں شیرازی الاصل است؛ پدرش حکیم فتح الدین هندی در میرزا
 در هند متولد شد؛ و با پدرش شیراز رفته اکتساب علوم کرد و باز به هند مراجعت کرد و در زمزمه ملازمان خلدی مکان
 منتظم گردید. رفته رفته بختاب نعمت خاں و ارونکی باو چرخانده، و در آخر عهد بختاب مقرب خاں و
 خدمت جوهر خاں امتیاز یافت؛ و بعد فوت خلدی مکان در ملازمت شاه عالم بختاب دانشمند خاں سرافرا
 شد و بتحریر شاه نامه فرمان یافت، اما هنوز با تمام نرسانیده بود که وفاتش در رسید، قطعه که بتقریب
 که خدائی کاملان خاں موزون کرده بود، انمودی از شوخیهای دست، علامه آزاد بگرامی شمس تینی
 بر آن قطعه نوشته است ۱۳

علامه شیخ عبد الحمید، شاگرد ابو الفضل اکبر آبادی است؛ در عهد شاه جهان تحریر شاه جهان نامه ناموده شد
 اما بوجه کبر سن توفیق اتمام نیافت ۱۴

علامه میر عبد القادر، وزیر ولایت خراسان بود ۱۵

تخلص	نام	سند و قفا	وطن	ملک	عمد
۰	شیخ عبدالخالق	۰	غجدوان	خراسان	سلطان مجنوز شاه الی خوارزم
۰	عبدلنسی	۰	طهران	عراق عجم	ناصرالدین شاه قاجار الی ایران
عبید	خواجہ عبید	۵۵۵	زاکان	۰	شاه ابواسحق انجو و الی شیراز
عثمان	محمد عثمان	۰	بخارا	خراسان	۰
عجبی	شمس الدین	۰	جرجان	طبرستان	۰
عجری	حسن بیگ	۰	تبریز	عراق عجم	شاه عباس مسمی الی ایران
عراقی	شیخ فخر الدین ابراهیم	۵۸۵	همدان	۰	علاء الدین بلبن الی ہند
عرشی	طہاسپ قلی بیگ	۰	صفہان	۰	شاه طہاسپ ماضی الی ایران

۱۲ شیخ عبدالخالق، از خلفای اربعہ شیخ نجم الدین گبری است
 ۱۳ خواجہ عبید، فضل عظیم الشان بود، رسالہ در علم معانی و بیان نام شاہ ابوسحق حموی تصنیف
 کرده خواست کہ بگزرازد میرنشد، قصہ موش و گربه از تصنیفات است، با خواجہ سلیمان وغیرہ
 صحبت ہا داشت ۱۲

۱۴ شمس الدین، معاصر حکیم سنائی است، در بحر سام بن حین تہیہ مصدقہ بلغت سبب گفتہ ۱۲
 ۱۵ شیخ فخر الدین ابراهیم، معاصر مولانا تمس تبریزی کمال مجتہد فی تفسیر شیخ بہار الدین ذکر الہیاتی است
 تصانیف خوب از وی یادگار ماند، از انجملہ لغات است کہ بطور سوال شیخ محمد غزالی تعلیم آورده دیوان غرضش
 مشہور است، در دمشق بقی پوشت و در صالحیہ زیر پای شیخ ابن عربی مدفون شد ۱۲
 ۱۶ طہاسپ قلی بیگ، در اول حال عمدی تخلص میکرد، از شتران غزالی زمان

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عبد
عرفی له	سید محمد جمال الدین	۹۹۹هـ	شیراز	فارس	جلال الدین الکبریا شاهی
غزنی	خواجه باقر	.	شیراز	"	شاه سلیمان صفوی الی ایران
غزنی	شیخ عبدالغفر	۱۰۸۹هـ	هرات	خراسان	اوزنگ زیب عالمگیر الی هند
غزنی	خواجه غزیر الدین	.	شروان	آذربایجان	ابوالمظفر منوچهر شروان شاه والی شروان
غزنی	ملا محمد موسی	.	فیروز آباد	فارس	.
غزنی	ملا غنی	.	یزد	عراق عجم	.
عسجدی	حکیم عبدالغفر	۱۱۱۱هـ	هرات	خراسان	سلطان محمود غازی الی غزنی

له سید محمد جمال الدین، اول که بقصه رسیده پیشتر از نیمه شیخ فیضی آشنا شد، شیخ نیم با او خوب پیش آمد، آخر در میان شکرتاب با افتاد، او به حکیم ابوالفتح ربط پیدا کرد و بتقریب سفارش حکیم موصوف جانها مرتبط شد، عرفی چنگی معانی و دشتگی الفاظ، و غدوبت کلام، و نازکی ادا، و نازکی مضمون، با هم جمع نموده است مولف جمع گفته ها گوید که دیوان عرفی مرکز نظر رسیده، سیاق اشعارش پسندیده الی این یازمست "سی و شش سال عمر افت و در لاهور فوت شد ۱۲

له خواجه باقر، مدتی تجارت پیشه بود، از ایران به هندوستان تردد میکرد ۱۲

له شیخ عبدالغفر، صاحب فضل و کمال داتا دوزنگ زیب عالمگیر است ۱۲

له خواجه غزیر الدین، صاحب حکیم خاقانی و ابوالعلا و سید ذوالفقار بود ۱۲

له حکیم عبدالغفر، شاعر غنوی است ۱۲

له از توابع شیراز است ۱۲

تخلص	نام	سند و قفا	وطن	ملک	عبد
عشرت ^{۱۱}	آقا علی	۰	صفهان	عراق عجم	۰
عشرت ^{۱۲}	بلا عشرت	۰	شیراز	فارس	۰
عشق ^{۱۳}	میرزا عبداللہ	۰	۰	۰	شاہ سلیمان صفوی والی ایران
عصری ^{۱۴}	ملا عصری	۰	تبریز	عراق عجم	۰
عصار ^{۱۵}	ملا محمد	۵۷۷ھ	"	"	سلطان اویس ایکانی والی آذربایجان
عصمت ^{۱۶}	خواجہ عصمت اللہ	۵۸۲ھ	بخارا	خراسان	امیر تیمور گورکان والی سمرقند
عطارت ^{۱۷}	شیخ فرید الدین	۵۷۷ھ	نیشاپور	"	جلال الدین خوارزمشاه والی خراسان

۱۱ آقا علی از اہالی قریہ فروشان (از توابع صفیان) است استفادہ علوم از ملا شوستری نمونہ کتب طبیبی
 بخیرت حکیم شرفائی دیدہ بہند آمدہ مراجعت کرد در مشہد وفات یافت و ہجائید فون ۱۲ شہد
 ۱۲ میرزا عبداللہ خلف میرزا محمد شیف مستوفی موقوفات است در زمان شاہ سلیمان
 صفوی فوت شد ۱۲
 ۱۳ ملا عصری در مرو نشو و نمایافتہ و در اصفہان سکونت داشت ۱۲
 ۱۴ ملا محمد مصنف شہودی مہروماہ، و مداح سلطان اویس ایکانی است ۱۲
 ۱۵ خواجہ عصمت اللہ، مداح سلطان خلیل ابن میران شاہ، اشعار بسیار دارد ۱۲
 ۱۶ شیخ فرید الدین گمانہ اتفاق و قدوہ عشاق بود، در مراتب سخن کمال قدرت داشت دیوان
 غزل و شہادت بسیار از وی یادگار است از انجملہ جوہر ذات، منطق الطیر، منظر العجائب، مصیبت نامہ
 اشتر نامہ بی سزنامہ گل بلبل، قصائد و رباعیات نیز بسیار دارد، مشہرت کہ اشعار شیخ یکصد ہزار بیت است
 صاحب آتشکہ گوید کہ من بچاہ ہزار بیت اورا دیدہ ام در واقعہ چنگیزی شہید شد ۱۲

تخلص	نام	سند و مقام	وطن	ملک	عهد
عطارزی	حکیم عبدالرحمن	.	فراه	.	سلطان محمود غزنوی والی غزنی
عطائی	قاضی عطار الله	.	س	عراق عجم	شاه طهماسب قاضی والی ایران
عظیم	ملا محمد عظیم	۱۱۱۱ هـ	پیشاپور	خراسان	صاحبقرانی شاه جهان والی هند
علا	شیخ علاء الدین	.	اجپهن	هندستان	.
علی	حاجی محمد علی	.	اصفهان	عراق عجم	.
علی	خواجہ علی شطرنجی	.	سمرقند	خراسان	جلال الدین منیر بلوچی والی خوارزم
علی	مولانا علی	.	.	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
علی	علی قلی بیگ کمان	.	مازندران	طبرستان	نورالدین جهانگیر شاه والی هند

سید حکیم عبدالرحمن از اجداد احسان سلطان محمود غزنوی است، اشعارش نایاب است ۱۲
 سید قاضی عطار الله در صلی شاه طهماسب سلطان مراد غنجد کار و دم قطع نظم آورده که ماده تاریخ

الصالح خیر یافتہ ۱۲
 سید ملا محمد عظیم خلیف ملا قیدی و برادرزادہ ملا نظیری پیشاپوری است، در سخوری کمال قدرت
 داشت، سخوری موسوم بہ فوز عظیم از دست ۱۲

سید خواجہ علی از یک تازان معرکہ سخوری است، بالامی بخاری و شمس خاں صاحب بود و ہمہ گزاف
 حکیم سوزنی بوده اند ۱۲
 سید علی قلی بیگ ابن سلطان خلیفہ است، در زمان جهانگیر ہند آمد ۱۲

تخلص	نام	سنة و قبا	وطن	ملک	عمد
علی له	ناصر علی	۱۱۰۸	سمرهند	هندستان	اوزنگ نیب عالمگیر والی هند
علی له	خواجہ علی غزیزان	۱۱۵۰	رشتین	خراسان	علاء الدین خلجی والی خوارزم
علی له	علی بن الیاس	.	بخارا	.	سلطان محمود غزنوی والی غزنی
علی له	ملا مقسیم	.	کاشان	عراق عجم	صاحبقرانی شاهیجان الی هند
علوی له	مولوی عبداللہ خان	۱۲۶۲	مونیخ آباد	هندستان	ابوظفر بہادر شاہ

سہ ناصر علی مرید شیخ معصوم خلف الصدیق حضرت مجدد الف ثانی قدس سرہست در آغاز حال
بلازمت میرزا قیصر اللہ مخاطب بسید خاں بغرت اصرارم کرانید و بعد فوت بیف خاں باذوالفقار خاں
پسر اسد خاں وزیر عظم خلد کھان صحبتش خوش آمد در مدح او غزلے طرح کرده دیک بخیر فیض نقد گرانایہ صلہ یافت
اما از کمال و ارشادگی بہرہ را بر مردم رخصت خود ملوث بدری نشد، بسیار متغیانی نہی زبست، سخن سنج والا
فکرت مست در آخر عمر از دکن بہ شاهیجان آباد آمدن فوت شد و در حوالی مرقد حضرت نظام المشائخ سلطان
قدس سرہ الغریزید فون گردید، شہسوی او مشہور و مطبوع ہست ۱۲

سہ خواجہ علی لقب غزیزان از اعظم اولیاست حضرت مولوی معنوی شاردہ باحوال او کردہ ہست ۱۲
سہ علی بن الیاس، باذقی ہم صحبت بودہ ۱۲

سہ ملا مقسیم دتہ در ہند در خدمت دارالشکوہ میبود، توفیق زیارت حرمین یافتہ در مکہ فوت شد ۱۲
سہ مولوی عبد اللہ خاں مولد شش متو قانم گنضلع فرخ آباد است، بد صغیرین با پدر بہر پی رفت
و کسب علوم و تکمیل فزون از علمای نامدار آن یار نمود، جامع اکثرے از فضائل بود و در انشاء و نحوری قدرت تمام
داشت، امام بخش صہبائی و محمد حسین مجور ناظم اندوز، و مولوی امین الدین خاں امین ہلوی از شاگردان و ہند
باشیخ ابراہیم ذوق، مومن خاں کمال اتحاد و ارتباط داشت، انشای صغیر طبل و صحت نامہ از مصنفات
شریفہ دوست، بقربابت قریبہ خاں مولف خاکسار بود، در آخر عمر بوطن مراجعت نمود و پانجا فوت شد ۱۲

تخلص	نام	سنه و قفا	وطن	ملک	عهد
عماد ^{۱۰}	فقیه عماد الدین	۵۴۳ھ	کرمان	خراسان	شاه شجاع والی فارس
عمادی ^{۱۱}	میر عماد الدین	۵۴۷ھ	عراق عجم	عراق عجم	سلطان طغرل سلجوقی والی خوارزم
عمر ^{۱۲}	حکیم عمر خیام	۵۹۷ھ	نیشاپور	خراسان	جلال الدین خوارزمی والی خوارزم
عمیق ^{۱۳}	شهاب الدین	۵۴۲ھ	بخارا	"	"
عمید ^{۱۴}	عمید الدین	۵۷۹ھ	دیلم	گیلان	سلطان محمد بن فیروز گیلان
عمید ^{۱۵}	خواجہ عمید عطار کاتب	۶۹۱ھ	عراق عجم	عراق عجم	سلطان ابراهیم دلی غزنوی
عنصری ^{۱۶}	حکیم ابو القاسم حسن	۶۳۱ھ	بلخ	خراسان	سلطان محمود غزنوی والی غزنی
<p>۱۰ فقیه عماد الدین از دانشمندان کامل بود در تصوف صاحب سلسله هست اشعار خوب از وی ضبط کرده اند در شیراز مدفون است ۱۲</p> <p>۱۱ میر عماد الدین از پهلوانان معروف صاحب ست مداح عماد الدوله دلی است عمادی را غزنوی نیز گفته اند و بعضی او را بر خاری گفته با عمادی شهرای یکی دانسته اند و الله اعلم ۱۲</p> <p>۱۲ حکیم عمر خیام بنحیدر مدح و ستایش از وی و تحیام لقب شد فنون متداوله علیہ الکتاب منوّه جلال الدین خوارزمی را با بغایت محترم میداشت رباعیات و مشهور مقبول بلایع است صاحب جمیع فنون تخلص او خیام خوانده است ۱۲</p> <p>۱۳ استاد شهاب الدین جمیع سخنوران بآبادی و اقرار داشته اند موسیقی شیخی استغنی که با حق معاصرانده ۱۴</p> <p>۱۴ عمید الدین از افاضه فضل بود اشعارش اکثر مضموع است مسعود سعد سلیمان مرثیه گفته است ۱۵</p> <p>۱۵ حکیم ابو القاسم حسن ملک الشعراء عهد محمود غزنوی است بر چهار صد شاعر که هر یک گایه زمان بود سروری نمود و یکی بر بستی ای غزاف داشتند گویند شبیه هزار بیت شعر گفته شنوی و اتمی و عذرا از دست در غزنی مدفون است ۱۶</p>					

تخلص	نام	سند و قاف	وطن	ملک	عمد
عنوان عبدی عیشی عیسی عین القضاة	محمد رضا چلیپی قاضی عبدالرزاق قاضی سیح الدین میر عیسی ابوالفضل عبداللہ	۸۵۶ھ ۸۵۶ھ ۸۵۶ھ ۸۵۶ھ ۸۵۶ھ	تبریز ساده یزد ہمدان	عراق عجم خراسان عراق عجم " "	جلال الدین اکبر شاہ والی ہند سلطان یعقوب تیمکان الی آذربایجان شاہ طہاسب صفوی الی ایران جلال الدین بخر سلجوقی والی خوارزم

باب غ

غافل	محمد تقی		طائفتان	شاہ عباس ثانی والی ایران
غافل	ملک حمزہ خاں		سیستان	خراسان
غالب	نیر اللہ خاں	۱۲۸۵ھ	دہلی	ہندستان
غردہ شری	میر ربان		کاشان	عراق عجم
				جلال الدین اکبر والی ہند

۱۱ محمد رضا چلیپی معاصر میرزا طاهر نصیر آبادی است ۱۲
 ۱۳ قاضی عبدالرزاق قاضی نور اللہ شوشتری مصاحب ہمدانی و در شعر صاحب دیوان است
 ۱۴ قاضی سیح الدین از فضلاى عالمی مرتبہ بود اشعار بامزہ دارد کہ بے تامل و فکر و مقولہ گفتگو
 ۱۵ بزرگ بشیر جاری ہمیشہ دین کمال مرتبہ صفائی طبع است ۱۶
 ۱۷ ابوالفضل عبداللہ از اقران حسین بن منصور خلج است بابا طاهر عریان صحبت و ہم نشین
 ۱۸ جامع جمیع فضائل و علوم بود ۱۹
 ۲۰ میر ربان در ہند فوت شد ۲۱

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عبد
غزوری	طاغوری		شیراز	فارس	شاه عباس رضی الی ایران
غریب	شاه غریب میرزا		هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
غزالی	میر اسلام		"	"	میر انعم بیگ گوجانی ولی سمرقند
غزالی	مولانا غزالی	۹۸۰	مشهد	"	جلال الدین کبیر والی هند
غضائری	ابو یزید محمد	۱۲۲۶	عراق عجم	"	سلطان محمود غزنوی الی غنی
غضنفری	مولانا غضنفر		گلچار	"	سلطان حسین میرزا والی خراسان

۱۰ شاه غریب میرزا، از اولاد سلطان حسین میرزا والی خراسان است، در انشای نظم و شعر عدیل ندرشته ۱۲
 ۱۱ میر اسلام، از نوادگان یار و شاگرد حیدر کلچر پست، بهمن آمده با مولانا غزالی شهیدی
 به تشریف تخلص مشاجرات کرد، طریقت مشوخ طبع بود ۱۲
 ۱۳ مولانا غزالی ملک الشعراء، از مشایخ شعرای زمان همای صغری بود، کلیاتش بهفتاد و نه بیت است
 و مثنویات متعدد دارد، از انجمله مثنوی شجاعت حبیت و اسرار المکتوبات و نقش مدیحت با شیخ فیضی
 صحبت داشت، در سیر حال بدکن افتاد اما در انجا کارشش وفق نگرفت، بعد مقتول شدن خانزاد خان
 رو بهاستان اکبری آورد و بخطاب ملک الشعراء سر فراز گردید، در گجرات فوت شد ۱۲
 ۱۴ ابو یزید محمد، از اعظم شعراء اکابر بلخاست، بخد مت سلطان محمود غزنوی آمده گوی شهرت
 از شعرای پای تحت در بود ۱۲
 ۱۵ مولانا غضنفر، از مشایخ فضلا و معارف بلخاست گلچار، قریه ایست از قلم غضنفری اکثر
 اوقات در کاشان بسر میبرد ۱۲

تخلص	نام	سنة دفن	وطن	ملک	عمد
غنی	غنی بیگ		بهمن	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند
غنی	میر عبد الغنی		تفرش	"	"
غنی	محمد طاهر	۱۰۴۹	کشمیر	هندستان	صاحب قرآن فی شاهجهان والی هند
غنی	محمد اکرم	۱۰۵۰	کنجاوه	"	اورنگ زیب عالمگیر والی هند
غواصی	مولانا غوصی	۱۰۵۰	یزد	عراق عجم	شاه بهاسنی صفوی الی ایران
غیاث	غیاث الدین منصو	۹۲۸	شیراز	فارس	سلطان حسین شیرازی الی خراسان
غیرتی	ملا غیرتی		"	"	جلال الدین اکبر والی هند

۱۰ غنی بیگ بسیار عالی طبع بود بهمن آمده مدتها بسر کرده ۱۲

۱۱ میر عبد الغنی از سادات جلیل القدر تفرش است از اعمال قم ۱۲

۱۳ محمد طاهر از مردم کشمیر بود، محبت میرزا صاحب ابوطالب کلیم و حاجی محمد جان قدسی دریافته، درستی زبان روانی الفاظ و لطافت معانی او مقبول همه بود از خط کشمیر مثل او کسی بر نداشت،

دیوانش قریب دو هزار بیت است ۱۲

۱۴ محمد اکرم، از مردم لاهور بود، ثنوی قصه غزیر و شاه بافره گفته ۱۲

۱۵ مولانا غوصی، قصه در موج آمده یکصد هزار بیت گفته ۱۲

۱۶ غیاث الدین منصو حلوانی، پسر میر عبد الدین شیرازی است که صاحب اشعار و تجرید و حریف و مقابل علامه دانی بود، شاگرد نظام دست غیب است. در اواسط حال از شیراز باصفهان آمد و از نوادگان

آنجا محبت بسیار دیده در آنجا متوطن شد، شبیه از بام افکند و جان بختی سپرد ۱۲

۱۷ ملا غیرتی، در شاعری پهلوان بوده ۱۲

تخلص	نام	سنه و قافا	وطن	ملک	عبد
غیور ^{له}	میرزا حسن غیور	.	کرمان	خراسان	.
باب فا					
فاتح ^{له}	میرزا رضی	.	رشت	گیلان	فرخ میرزوالی هند
فاخر ^{له}	ملافاخر	.	بهبهان	فارس	شاه سلیمان صفوی والی ایران
فارغی ^{له}	شیخ ابوالوحد	سنه ۹۴۰	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا والی هرات و بهاولپور شاه والی هند
فارغی	امیر فارغی	سنه ۱۰۰۰	شیراز	فارس	جلال الدین اکبر والی هند
فارغی	.	.	هرات	خراسان	.
فارغ ^{له}	چلبی بیگ	.	تبریز	عراق عجم	.
<p>له میرزا حسن در مقام علیه شعر مهارتش بحد کمال بود، شعرش کمال رتبه چاشنی دارد، مشنوی خوبی در بحر مشنوی مولوی معنوی گفته، در کرمان فوت شد ۱۲۰۰</p> <p>له میرزا رضی در ایام انقلاب ایران به هند آمد، دیوانش قریب به چهار هزار بیت میرسد، مشتمل بر صفات و معارف، درویش صاحب حال معنی آگاه بود، در میان قصبه سمرقند و بلده آجین از دست قطاع الطرق شربت شهادت چشید ۱۲۰۰</p> <p>له ملافاخر بصفات حمیده مصطف بود، در خدمت زماں خاں حاکم کیلیه بصری کرد ۱۲۰۰</p> <p>شیخ ابوالوحد از شعرای جلیل القدر است، در هند و بهاولپور به تالیف و کتب شاهانه معاصر مولوی حاجی چلبی بیگ مشهور علامه تبریزی، در شیراز تحصیل علوم نمود، از شاگردان فاضل میرزا جان بهشت^{است}</p>					

تخلص	نام	سند و وفات	وطن	ملک	عمر
فاضل	ملا فاضل	۰	کاشان	عراق عجم	
فانی	میر علی شیر نظام الدین	۹۰۶ هـ	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
فانی	شیخ محمد محسن	۱۰۸۰ هـ	کشمیر	هندستان	صاحبقران فی شاهجهان لی هند
فاضل	ملا محمد نصیر	۱۱۳۲ هـ	ابهر	عراق عجم	شاهجهان لی هند
فاضل	میرزا محمد فاضل	۱۰۳۶ هـ	نطنز	ر	نورالدین جهانگیر شاه والی هند
فاضل	میرزا باقر	۱۱۲۸ هـ	مازندران	طبرستان	شاه سلیمان صفوی والی ایران
<p>۱- ملا فاضل، نواده میرشانه، مرد درویش بود، شعرش از حدیث برایت تجاوزست ۱۲</p> <p>۲- میرعلیشیر نظام الدین، بسوزبان شعر میفرمود عربی فارسی و ترکی، تخلص می در ترکی نوایی، و در فارسی فانی است، از فضائل علوم بهره وانی داشت، وزیر سلطان حسین میرزا بود، در خدمت مولوی جامی ارادت تمام داشت، او نیز رحمت ماده تیغ فوت اوست ۱۲</p> <p>۳- میرزا محسن، شاگرد ملا یعقوب کشمیری و استاد ملا طاهر غنی و حاجی محمد اسلم سالم کشمیری است، از فضیلت کشمیر بود، دیوانش قریب چهار بیت است ۱۲</p> <p>۴- ملا محمد نصیر، از ارشد تلامذه میرزا اصحاب است، تخلص هم از ویافته، در نحو و زبانی زات او گوی، می ربود، وقتیکه محمود خان افغان هفتان را محاصره کرد با جل طبعی فوت شد ۱۲</p> <p>۵- میرزا احمد فاضل، بلازمت صاحبقران فی سرفراز بود، خطوط خوب می نوشت، در گجرات فوت گردید، که در قدیم کشته رحمت و اهل، ماده تیغ وفات اوست ۱۲</p> <p>۶- میرزا باقر، از کمنه شاعران بود، بقیع اطوار میرزا اصحاب میکرد، شعرش همواره خالی از تمانت نبود، غیر از غزل چیزی ننیکفت، در بلده بار فرودش مازندران رحلت کرد ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنه و قفا	وطن	ملک	عمد
فائق	محمد امین	۰	اصفهان	عراق عجم	اوزنگ نوب علیگیر والی هند
فائق	سید محمد	سنه ۱۰۰۰	هرات	خراسان	جلال الدین اکبر والی هند
فتح	شاه فتح الله	سنه ۹۹۹۶	شیراز	فارس	نورالدین جهانگیر والی هند
فتح	ملا فتح الله	سنه ۱۰۲۶	اصفهان	عراق عجم	سام میر اصفوی والی ایران
فتحی	ملا فتحی	سنه ۱۰۲۵	اردستان	»	سلطان سنجر سلجوقی والی خوارزم
فتحی	حکیم اشیرالدین	۰	مرو	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
فتوری	میرزا نوری	۰	هرات	»	سلطان سنجر سلجوقی والی خوارزم
فخری	شمس الدین	۰	»	»	سلطان طغرل سلجوقی والی خوارزم
فخر	فخرالدین محمود	۰	نیشاپور	»	
فخر	فخرالدین اسعد	۰	جرجان	طبرستان	

۱۰ شاه فتح الله در علم حکمت دستگاه عالی داشت، هند آمده درگذشت ۱۲
 ۱۱ حکیم اشیرالدین محمد عوفی گوید که مشاعرات مناظرات و بی بالانوری مشهور است ۱۲
 ۱۳ میرزا نوری مدت در هرات فتح الاسلام بود، در کمال زهد و پرستشگری عمر گذراند
 در هرات فوت شد ۱۲
 ۱۴ فخرالدین محمود، مستجمع جمیع کمالات بود، تصانیف عالیہ در بعضی علوم از دیوانی است
 در خدمت بهرام شاه غزنوی کمال حرمت داشت ۱۲
 ۱۵ فخرالدین اسعد از قدماے شعراست، مثنوی دیس در امین از ویادگار ۱۲

تخلص	نام	سند و مقام	وطن	ملک	عهد
فرقتی ^{له}	ابوتراب بیگ	۱۰۲۶	کاشان	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
فروغ ^{له}	میرزا محمد علی	.	.	.	نادر شاه قهرمان ایران
فروغی ^{له}	ملاحسن	۱۰۴۰	کشمیر	هندستان	شاه جهان والی هند
فرید ^{له}	فریدالدین احو	.	اصفهان	عراق عجم	اتابک سعید زنگی الی فارس
فرید ^{له}	فریدالدین کاتب	.	باجرم	خراسان	سلطان سنجر سلجوقی الی خوارزم
فوسنی ^{له}	محمود بیگ	.	تبریز	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند
فصیحی ^{له}	میر فصیحی	۱۰۳۱	هرات	خراسان	شاه عباس ماضی الی ایران

له ابوتراب بیگ، از اهالی انجuran است، اما در کاشان نشو و نما یافته، اول کامی تخلص میگردد
آخر فرقتی قرار داد، دیوان یک هزار بیت دارد ۱۲

له میرزا محمد علی تولدش در سنه یک هزار و صد و نهمیل هجری است اشعار خوب از آن حمیده سال سرزده ۱۳
له ملاحسن چون صاحبقرانانی شاه جهان به کشمیر آمده فروغی و دشمنی زاده طبع خود بعضی سانسید
پسند افتاد، و هزار و پویه ضلله یافت ۱۲

له فریدالدین احو، از شعرائ فصیح و طبع بود و خواجگانای را خدمت کرده است و با همجوگر خصوصیت داشت ۱۱
له فریدالدین کاتب، از شعرائ مان بنمای دوران بود، و محمد غنی گوید که در سخا را خدمت فرموده و بسیار هم
له محمود بیگ، مجموعه کلمات صوری و معنوی بود، در سخنوری یگانة اتفاق و در علم سیاق و حساب
و تاریخ طاق، بهند آمده ملازم اکبر شاه و جهانگیر شاه بغیرت تمام بود ۱۲

له میر فصیحی، از سخنوران فصیح بیان است، میان او و حکیم شفقانی مشاعر است و

مهاجرات بود ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
فیضی	میر فیضی	.	تبریز	عراق عجم	شاه طهماسب صفوی دالی ایران
فضلی	حکیم فضلی	.	جرباقان	عراق عجم	امام قلی خان الی شیراز
فضلی	ملا فضلی	۹۸۶ هـ	بغداد	عراق عجم	شاه طهماسب صفوی الی ایران
فطرت	میر معزالدین	۱۱۰۱ هـ	قم	عراق عجم	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
فغانی	بابا فغانی	۹۲۵ هـ	شیراز	فارس	شاه بهمن صفوی الی ایران
نفقور	حکیم محمد حسین	۱۰۳۰ هـ	لاهیجان	طبرستان	نورالدین جهانگیر والی هند

له ملا فضلی از شعراي شهنشاهان است در عربی و فارسی و ترکی صاحب نگاه بود دهره زبان
اشعار آید دارد ۱۲

له میر معزالدین فاعلی مجنون خان از علم سادات موسوی قم است در صفهان تحصیل علوم
پرداخت بدراج فضل و کمال رسید از پیشگاه اوزنگ زیب به خطاب خانی و دیوانی دکن سرفراز گردید و میر
فطرت تخلص میکرد بعد از آن موسوی اختیار کرد، وفاتش در سرزمین دکن روداد ۱۲

له بابا فغانی جهند فن سخوری است، پیش از وی احدی بدین روش شعر نگفته پاینده سخنوری
را بجای رسانید که اکثر استادان مثل وحشی ایزدی، نظیری نیشاپوری، ضمیری صفهانی، حسین ثنائی،
عربی شیرازی، صفائی اصفهانی، حکیم رکناسیح کاشی و مختشم کاشی و غیره مقلد و شاگرد و
نوشته چمن غرس طراز اویند صاحب یوان است قصاید صاف دارد اما بغزل سرائی نابل است ۱۲
له حکیم محمد حسین در اوایل حال در ایران رنجی تخلص میکرد بعد از آنکه بهند آمده ملازمت
سلطان پرویز ابن جهانگیر شاه اختیار نمود و نفقور تخلص کرد ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
فقیر	میر شمس الدین	۸۳۳ هـ	دهلی	هندستان	محمّد شاه والی هند
فکری	قاضی احمد	۸۳۳ هـ	اسفراین	خراسان	شاه طهماسب قاضی والی ایران
فکری	سید محمد	۹۶۳ هـ	مشهد	"	جلال الدین اکبر والی هند
فکری	سید محمد رضا	۱۰۲۰ هـ	اصفهان	عراق عجم	شاه عباس قاضی الی ایران
فکری	غیاث الدین منصور	"	"	"	اوزنگ نایب عالمگیر والی هند
فکری	استاد نجم الدین محمد بن	۱۰۲۰ هـ	شروان	آذربایجان	سلطان نوح پسر شاه الی ایران
<p>۱۰۲۰ هـ میر شمس الدین دلاور شاه جهان آباد در سنه هزار و یکصد و پانزده دی داد از اعیان آن ملکه فاخته دیوانش به هفت هزار بیت میرسد، دو ششوی در سلک نظم کشیده ۱۲</p> <p>۱۰۲۰ هـ قاضی احمد از فضایل شهید اسفراین است، در کتبه فنی حاضر جوابی گمانه بود ۱۲</p> <p>۱۰۲۰ هـ سید محمد لقب جامه باف و مشهور به میر رباعی از شعری مقرر در کار بود در زمان اکبر شاه هند آمد و در مدح وی اشعار گفت سه گفتا خود که میر رباعی سفر نمود، ماده تاریخ فوت او است ۱۲</p> <p>۱۰۲۰ هـ سید محمد رضا، ذوق شاعری بسیار داشته، بدکن آمد، در علم سیاق صاحب قوف بود، معاصر شرفائی اصفهانی است ۱۲</p> <p>۱۰۲۰ هـ میر غیاث الدین منصور، هند آید دیوانه ترتیب ۱۲</p> <p>۱۰۲۰ هـ استاد نجم الدین محمد مومن، با حکیم خاقانی در خدمت ابوالعلاء گنجوی تحصیل مراتب نظم نموده مشهور آفاق بود، در شامی که مولد او است مدفون شد ۱۲</p>					

مخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
فغانی	میر کمال الدین حسن	۰	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
توبجی	ملا مقیما	۰	نیشاپور	»	شاه جهان والی هند
فوقی	ملا فوقی	۰	یزد	عراق عجم	»
فهمی	ملا فهمی	سنه	کاشان	»	شاه عباس ماضی والی ایران
فهمی	حکیم محمد الدین	۰	بخارا	خراسان	»
فیاضی	عبد الرزاق	۰	ایرجان	طبرستان	عباس ثانی والی ایران

۱۰۳۰ میر کمال الدین حسن در مخوری یگانه و به بهمنمندی افسانه بود ۱۲
 ۱۰۳۱ ملا مقیما، پسر ملا فیزی و برادر نظیری نیشاپوری است، در وطن خود
 وفات یافت ۱۲
 ۱۰۳۲ ملا فهمی، صاحب دیوان است، دشتی یزدی را بجزریک گفته، با حاتم کاشی دیگر معاصرین
 مهاجرات و مشاعرات بسیار نمود ۱۲
 ۱۰۳۳ عبد الرزاق، از افضل عصر و اعظم دهر است، مشهور بر قیامت، شاکر مولانا
 صدر الدین ابراهیم شیرازی و بهنگ ملا حسن کاشی است، جامع علوم عقلیه و نقلیه بود،
 کتاب گوهر مراد و مشرعی در فارسی بر خصوص شیخ ابن عربی از دست، دیوانش نیز اندک از
 ده از ده هزار بیت است ۱۲

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عبد
فیضی	ابو الفیض	سنه ۱۲۸۴	اگره	هندستان	جلال الدین اکبر والی ہند

بابق

قافی	۱۲۸۵	ناصر الدین شاہ قاجار والی ایران			
قاسم	۱۲۸۶	ملاح محمد قاسم	اردستان	عراق عجم	
قاسم	۱۲۸۷	محمد قاسم دیوانہ	مشہد	خراسان	شاہجہاں الی ہند

ابو الفیض پیر شیخ مبارک و ازاولاد شیخ احمد ناگوری است صاحب تصانیف عدید بود
از ان جمله تفسیر و اطع الالہام کہ بہ صنعت اہمال تاملی قرآن مجید را تفسیر کردہ کہ بر عزارت علم ادب و زبان
ساطع تواند بود، صاحب تذکرہ مجمع الفصحی نوشتہ کہ "مسموع افتادہ کہ شیخ فیضی نیمہ قرآن مجید را
بے نقط تفسیر کردہ، کلفتی بے حاصل کشیدہ،" عجب از مولف تذکرہ کہ چہ قدر راہ تعصب فتنہ است
و خون انصاف برگردن گرفتہ و عجب ترا نکہ جنس تفسیر را کہ از عجائب روزگار است یک نظر ندیدہ و
خبر نگرفتہ کہ تمام قرآن مجید را تفسیر کردہ است یا نیمہ آن را، شیخ فیضی دیوان قصائد و غزل و مثنویات
دارد، خاصہ مثنوی نلدین گلدرستہ ریاحین فصاحت است ۱۲

۱۲ ملا محمد قاسم، معاصر تقی اوحدی است ۱۲

۱۲ ملا محمد قاسم دیوانہ، در اوایل عمر مدتها در اصفہان تحصیل علوم مشغول بود
از ان جا بہندوستان آمد باضافہ دیوانہ مشہور شد، دیوانش متداول است، شاگرد
میرزا صاحب بود ۱۲

تخلص	نام	سنة و قبا	وطن	ملک	عبد
قاسم	سید معین الدین	۸۳۴	تبریز	عراق عجم	شاهرخ میرزا دالی هرات
قاسم	نواب قاسم خاں	۸۳۶	جوئن	خراسان	جہانگیر والی ہند
قاسمی	میرزا قاسم	.	گونا باد	"	شاہ اسماعیل صفوی الی ایران
قاسم	ملک قاسم	.	قزوین	عراق عجم	.
قاسم	مولانا قاسم	.	دہلیم	"	.
قاسم	قاسم خاں	.	.	.	جہانگیر شاہ والی ہند
قاسمی	شیخ ابوالقاسم	.	گادرون فارس	.	.

۱۔ سید معین الدین قاسم انوار، مرید شیخ صدر الدین خلیف شیخ صفی الدین اردبیلی است
از شیخ خود قاسم انوار لقب یافته، بہ صحبت سید نعمت اللہ کرمانی رسیدہ، چہار بار پیادہ حج کردہ
بدتے در ہرات سکونت داشت، از اصحاب شاہرخ مرزا توہم نمودہ بہر قدر خشت از مرزا انج بیگ
تلمظ نہادید، در جام متوقف گردید و ہا بخافوت ہر شد ۱۲

۲۔ میرزا قاسم جامع کمالات صوری و معنوی بود، در ریاضی ریاضت تمام کشیدہ شد آمد
سرداران این علم گردید، بتبع محمد شیخ نظامی کردہ است، شاہنامہ اش کہ فتوحات شاہ اسماعیل
نظم نمودہ است بہتر از سایر منظومیات است ۱۳

۳۔ مولانا قاسم در طبابت ہمارت خوب داشت، بہند آمدہ در تہران بہر برد، و عظم از تلمذ و توفیق
۴۔ قاسم خاں ہمدان جہانگیر شاہ است، محمد طاهر نصیر آبادی احوال او مذکورہ
خود مفصل نوشتہ است ۱۴

۵۔ شیخ ابوالقاسم، از شیخ زادگان گادرون شاگردان میرزا جان شیرازی است ۱۵

تخلص	نام	سنة و قافا	وطن	ملک	عمر
قاضی	شمس الدین عابد	۰	قزوین	عراق عجم	سلطان حسین میرزا والی هرات
قاضی	قاضی سنجان	۰	سنجان	خراسان	رد والی خراسان
قانع	آقا مسیب	۰	کاشان	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی الی ایران
قبول	میرزا عبدالغنی بیگ	۱۱۳۹	کشمیر	هندستان	فرخ سیروالی هند
قدری	ملا قدری	۹۸۹	شیراز	فارس	جلال الدین اکبر والی هند
قدسی	میر حسین کر بلانی	۰	هرات	خراسان	"
قدسی	حاجی محمد جان	۱۰۵۶	مشهد	"	شاه جهان والی هند
قدسی	حکیم مصطفیٰ	۰	گیلان	طبرستان	شاه عباس ثانی صفوی الی ایران

سنة قاضی سنجان از اولاد شاه سنجان است، مشنوی منظر الابصار از منظومات دست که

در تتبع مخزن اسرار بنام میر علی شیر گفته ۱۲

سنة میرزا عبدالغنی بیگ در فن شعر از میرزا داراب جوایز بیت یافته است در زمان محمد فرخ میر

بادشاه بدیع آمده معروف امرای عظام شد و در اواخر جلوس شاه عالم پناه درگذشت ۱۲

سنة ملا قدری باغی و قیدی و غیرتی و طبعی و طبعی بود قبل از غنی با اتفاق قیدی بهند و قیدی بهند ۱۲

سنة میر حسین کر بلانی گویند در سنه دار توطن نمود، مدت در هرات بسر کرد و با محمد خان حاکم آنجا

کمال ارتباط داشت ۱۲

سنة حاجی محمد جان از فصیحای زمان است بهند و تان آمد و از مقربان درگاه شاه جهان شد

بنصب ملک الشعرائی سرفراز شد شاهنامه که بنام صاحبقران ثانی نوشته نام تمام ماند ۱۲

سنة حکیم مصطفیٰ، معاصر نقی اوجندی است، بهند آمد ۱۲

تخلص	نام	سند و قفا	وطن	ملک	عهد
قراری	حکیم نورالدین محمد	.	گیلان	طبرستان	شاه عباس ماضی الی ایران و جلال الدین اکبر شاه الی هند
قرنی	ملاقربی	.	دماوند	خراسان	شاه جهان والی هند
قرنی	ملاقربی	.	گیلان	طبرستان	.
قنبت	ملا محمد قاسم	.	مشهد	خراسان	شاه سلیمان صفوی الی ایران
قیسی	قاسم بیگ افشار	.	.	.	شاه طهماسب صفوی الی ایران
قطران	حکیم قطران	۳۶۵	تبریز	عراق عجم	سلطان سنجر سلجوقی والی خوارزم
قطب	ملا قطب الدین	.	شیراز	فارس	اتابک ابوبکر والی شیراز
<p>۱- حکیم نورالدین محمد برادر حکیم ابوالفتح گیلانی است، در جودت طبع، تیزی فهم، علوم سنی و کمالات انسانی صاحب کمال بود ۱۲</p> <p>۲- ملا قربی، در شاعری کمال قدرت نهایت مهارت داشت، مدت ها در بغداد بسر نموده به کمال روزگار رسید در شمیم گدز انیده همانجا فوت شد، معاصر تنی اوجدی است ۱۲</p> <p>۳- قاسم بیگ افشار، شاه گرد و جشی با فنی است ۱۲</p> <p>۴- حکیم قطران، پهلوان عرصه سخنوری است، محمد عوفی او را تبریزی دانسته، دولت شاه و غیره ویران رندی نهشته اند و اشعارش ابهام رودکی خوانده اند، اگر چه در روش و طرز هر دو متحدند اما محرومین ایشان از زمان تفاوت بعید است، گویند حکیم انوری در فن شعر تمیذا و است، دیوانش هزار بیت میرسد ۱۲</p> <p>۵- ملا قطب الدین از شعرای زمان بوده، معاصر سعدی شیرازی است ۱۲</p>					

تخلص	نام	سنه و قفا	وطن	ملک	عمد
قمری ^{۱۰}	سراج الدین	۶۸۰	قزوین	عراق عجم	سلطان ابوسعید خاندانی فارس
قوامی ^{۱۱}	میر قوام الدین	۶۹۵	اصفهان		شاه طهماسب صفوی الی ایران
قیری ^{۱۲}	شیخ قیری	.	بغداد	عراق عرب	.
قیدی ^{۱۳}	ملاقیدی	۶۹۹	شیراز	فارس	جلال الدین اکبر شاه الی هند
قیدی ^{۱۴}	ملاقیدی	.	کرمان	خراسان	شاه سلیمان صفوی الی ایران
قیصری ^{۱۵}	ملاقصری	۱۰۲۲	همدان	عراق عجم	صاحبقرانی شاه جهان الی هند
قیلان	قیلان بیگ	.	بدخشان	خراسان	نور الدین جهانگیر شاه والی هند

۱۰ سراج الدین مولف تذکره صبح صادق نوشته که گاهی سراج هم تخلص میکرد در اصل مولدش خلاف کرده اند بعضی او را خوارزمی و بعضی هر جانی و بعضی آملی و دیگران قزوینی دانسته اند ۱۲

۱۱ میر قوام الدین بسیار عظیم القدر و بلند مرتبه بود، در زمان ولایت اسماعیل صفوی بشغل صدرالکلیه^{۱۲}

۱۲ شیخ قیری، از قریب داکلاش راجع غنیمت نام جان میرسد، از شایخ کرام سلسله علیه صوفیه بود ۱۳

۱۳ ملاقیدی، شاعر فاضل و مجموعه کلمات هنرمندی است، با عرفی صحبتها داشت بخیریت اکبر شاه رسید، در هند فوت شد ۱۴

۱۴ ملاقیدی، در دیش خصال دپسندیده افعال بود، در اصفهان در در سلسله ملا عبداللہ سکونت داشت ۱۵

۱۵ ملاقصری، بسیار خوش صحبت و خوش مزاج بود بهند آمده در گجرات فوت بهماچنا در فون گردید ۱۶

بَاب ۴

تخلص	نام	سند و قفا	وطن	ملک	عهد
کاتب شاه	یوسف شاه	.	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا دالی هرات
کاتب شاه	محمد بن عثمان	.	بلخ	"	سلطان محمود غازی دالی غنی
کاتبی شاه	محمد بن عبد الله	۸۳۹ هـ	نیشاپور	"	امیر تیمور گورکان دالی سمرقند
کاشف	.	.	بخارا	"	.
کاشف شاه	آقا اسماعیل بیگ	.	اصفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی دالی ایران
کاشفی شاه	لاحسن اعظم	۹۱۰ هـ	میرزاوار	خراسان	سلطان حسین میرزا دالی خراسان

۱۲ یوسف شاه، از خطاطان مشهور هرات است، با امیر علی شیر معاصر بود
 ۱۲ محمد بن عثمان، معاصر حکیم عنصری بلخی و شاگرد ابوالفضل سمری است
 ۱۲ محمد بن عبد الله، در مدح امیر تیمور صاحبقران شاه رخ مرزا داد مخوری داده،
 و فائش در طاعون استرآباد واقع شد، قصه نادر منظور را در مثنوی موسوم به مجمع البحرین که
 ذو بحرین ذوقافیتین است نظم کرده ۱۲
 ۱۲ آقا اسماعیل بیگ، مثنوی در بحر حقه العراقرین دارد ۱۲
 ۱۲ ملا حسین اعظم، صوفی کامل و درویش خداپرست بود، در علوم عربیه و
 فنون علمیه کمال قدرت مهارت داشت، اخلاق کریمه، اخلاق محسنی، انوار سهیلی،
 لب لباب (خلاصه مثنوی مولانا روم)، تفسیر حسینی، و مخزن الانشا از تصنیفات شریفه
 اوست ۱۲

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عہد
کاشفی	ملا کاشفی	.	بخشاں	خراسان	صاحبقرانی شاہجہاں الی ہند
کاشی	آقا حسن	۹۹۹ھ	آمل	طبرستان	شاہ طہاسب صفی دالی ایران
کاظم	سید کاظمی	.	قبریز	عراق عجم	سلطان حسین میراوالی خراسان
کافی	ملا طفر الدین	.	ہمدان	"	جلال الدین ملکشہ سلجوقی دالی ایران
کافی	میرزا کافی	.	اردو باد	آذربایجان	شاہ عباس باضی دالی ایران
کا کا	ملا کا کا	۹۸۰ھ	قزوین	عراق عجم	شاہ طہاسب باضی صفوی دالی ایران
کامل	قوام الدین عبد اللہ	.	شیراز	فارس	.

۱۔ ملا کاشفی، در ۳۳۰ھ وارد ہندوستان شدہ ۱۲

۲۔ سید کاظمی، صلش از تبریزت چون ہمیشہ اوقات در کاشان گذرانیدہ کاشی مشہو شد ۱۲

۳۔ ملا طفر الدین، محمد عوفی توصیف جلالت شان بسیار کردہ، در عہد ملک شاہ آوازہ شاعری اور عالم را فرا گرفت ۱۲

۴۔ ملا کا کا، معلوم نیست کہ لفظ کا کا اسم یا تخلص یا لقب باشد، از شعرای زمان طہاسب، و اشعارش مقبول انام بود ۱۲

۵۔ قوام الدین عبد اللہ، داغستانی گوید کہ تقی اوحدی نوشتہ کہ دی سپر کا دلی طبع است کہ در شیراز بود، ہمہ آمد و رفت ملازمت کرد، از علوم بے بہرہ بود، اما ذہن سلیم و طبع متین و اثرش، تقی اوحدی اورا دیدہ ہست ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عم
کامل	ملک سعید	.	خلخال	اذربجان	.
کامی	ملاکامی	.	سبزوار	خراسان	سلطان حسین شیرازی هرات
کامی	امال الدین شاه حسین	.	همدان	عراق عجم	"
کامی	ملاکامی	.	لاهیجان	طبرستان	.
کرمی	بهارالدین	.	یزد	عراق عجم	.
کرمی	بهارالدین عبدالکریم	.	سمرقند	خراسان	ملک شمس الدین کرت الی هرات
کسانی	حکیم محمدالدین ابونقی	.	مرو	"	سلطان محمود غزنوی الی غزنی
کسری	محمد قاسم	.	کاشان	عراق عجم	.
کسونی	ملاکسونی	.	یزد	"	.

۱. ملک سعید از اعظم خفایاست، در شیراز سکونت داشت اوقات خود را بباطا العتبات
 و کتب تصوف مصروف میداشت مستجمع جمیع علوم بود ۱۲
 ۲. ملاکامی، روزی چند در خدمت مولانا جامی علیه الرحمۃ مشغول تحصیل کمالات بود ۱۲
 ۳. بهارالدین بیشتر در کاشان بسر می برد ۱۲
 ۴. حکیم محمدالدین معاصر رودکی بود، حکیم ناصر خسرو زمان او را دریافته است گویند که
 عمرش از حد طبیعی درگذشته بود، محمود غزنوی را دریافته و مع و کس کرده است ۱۲
 ۵. محمد قاسم، از اولاد اهلی شیرازی است ۱۲

تخلص	نام	سند و قات	وطن	ملک	عمد
کفری ^{۱۱}	میر حسین	۱۰۸۵	ترت	خراسان	جلال الدین کبر شاه دالی هند
کفشگر ^{۱۲}	ملا کفشگر	.	گادرون	فارس	.
کلامی	مصطفی الدین	.	لار	"	.
کلامی ^{۱۳}	ملا کلامی	.	اصفهان	عراق عجم	سلطان ابیم ابن مستوشاه الی عز
کلام ^{۱۴}	امیر خواجه کلان	.	کرمان	خراسان	ظہیر الدین بابر شاه الی هند
کلیبی ^{۱۵}	کلیبی بیگ و القدر	.	.	.	نور الدین جهانگیر شاه الی هند
کلیم ^{۱۶}	ابوطالب	۱۰۶۱	همدان	عراق عجم	"

۱۱ میر حسین از خوشن خیلان مان بود، بعلو فطرت صفائی ذہن نظیر نداشت، در
هندوستان مدت گذرانید، با ملا نوعی خوشانی مصاحب بود ۱۲

۱۲ ملا کفشگر، در شاهراه بخوری آمینس قدم بود ۱۲

۱۳ ملا کلامی، برادر سلامی ست، تقی اوحدی دیر دیده ست، از شعرائ مان د بود ۱۲

۱۴ امیر خواجه کلان، از ماوراءالنهر ست، از بیم طماعت گریخته به سنده رفت ۱۲

در عهد بابر شاه حاکم قندهار بود ۱۲

۱۵ کلیبی بیگ و القدر، در عهد جهانگیری بسیرتند فرامید و به شاه نواز خاں ابن میرزا ارستم صفوی

۱۶ ابوطالب، در عهد جهانگیری بسیرتند فرامید و به شاه نواز خاں ابن میرزا ارستم صفوی
مربوط گشت و در خدمت صاحبقران ثانی معزز بوده ملک الشعرا گردید، در کشمیر قالب تپی کرد ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
کمال	کمال الدین سمیع	۵۶۳۵	اصفهان	عراق عجم	جلال الدین خوارزمشاه الی خوارزم
کمال	کمال الدین مسعود	۵۷۹۳	نخجند	خراسان	امیر تیمور صاحبقران الی سمرقند
کمال	کمال الدین زیاد	.	اصفهان	عراق عجم	.
کمال	کمال الدین	.	زرنجان	خراسان	جلال الدین خوارزمشاه الی خوارزم
کمال	کمال الدین عبدالرزاق	۵۸۸۵	هرات	"	سلطان حسین میرزا الی خراسان
کمال	استاد کمال الدین	.	بنجارا	"	سلطان بخرسلجوقی والی خوارزم

کمال الدین سمیع، لقب خلاق المعانی، استاد مسلم الثبوت فن عذریب گشتن سخن است،

از خاک مردم خیز اصفهان برخاست، مرید قدوة المشایخ شیخ شهاب الدین سهروردی بود، در بارگاه

جلال الدین خوارزمشاه بمنصب الای ملک الشعراء سرافرازی داشت ۱۲

کمال الدین مسعود، از اکابر نخجند است، اشعارش در کمال رتبه و عذوبت است، معاصر

خواجه حافظ است، وفاتش در یزد به ظهور رسید ۱۲

کمال الدین زیاد، صاحب مضامین بلند و اشعار دلپذیر است، محمد عوفی در تائیش و کمالی نکرده ۱۲

کمال الدین، معاصر نصیر الدین طوسی است، و مداح خواجه شمس الدین صاحب یون، در مدح

خواجه نصیر الدین شعر با گفته است ۱۲

کمال الدین عبدالرزاق، بوفور کمال از جهانیان ممتاز بود، در انشای شعر دست تمام داشت ۱۲

استاد کمال الدین عمیدی، از نصحای زمان است در نحو و رتبه عالی داشت، معاصر

میر معزی، و حکیم انوری است ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عم
کمال له	ملک کمال کتبه پائی
کمالی له	.	سنة ۲۰	سبزوار	خراسان	شاه عباس ماضی والی ایران
کمالی	مولانا کمال	.	نیشاپور	"	امیر تیمور والی سمرقند
کوشری له	میر عقیل	.	همدان	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
کوکب له	میرزا مهدی	.	مازندران	طبرستان	نادر شاه والی ایران
کوکبی له	قباد بیگ	.	ماورالنهر	خراسان	جهانگیر شاه والی هند
کیفی له	ملا کیفی	.	سیستان	"	"

باب گ

گرامی	میر عبد الرحمن	سنة ۱۲۲۴	خواف	خراسان	.
-------	----------------	----------	------	--------	---

له ملک کمال کتبه پائی، در فن سخنوری و بلاغت گسری ید طولی داشت در خدمت

فخر الملک می بود ۱۲

له کمالی مشهور به فصیح سبزواری ست، از شعرای صاحب قدرت زمان شاه عباس ست

شاهنامه بهجت آن بادشاه در غایت تحفگی و خوبی گفته است ۱۲

له میر عقیل صاحب مثنوی فرماد شیرین است ۱۲

له میرزا مهدی از مستعدان و زکات و صاحب کمالات الامتداد بود، اشعارش از مثنوی تصانیف و نایب و نایب

له قباد بیگ، در زمان جهانگیر بنده آمده در گوشت ده می بود ۱۲

له ملا کیفی جوان می بود از سیستان پسر و آرد با سلام مشرف گردید و در آخر بنده آمد اشعار خوب است ۱۲

تخلص	تامم	سنه و قاف	وطن	ملک	عبد
گلخنیه	مولانا گلخنی	.	قم	عراق عجم	سلطان حسین میرزا والی خراسان
گلشنیه	شیخ سعد الله	۱۱۴۰ هـ	دهلی	هندستان	محمد شاه والی هند
گیانی	آقا بابا گیانی	.	همدان	عراق عجم	.

بابل

لا ماعیه	میرزا نور	.	همدان	عراق عجم	.
لامعیه	حکیم لامعی	.	جرجان	طبرستان	سلطان خجربوقی والی خوارزم
لبیبیه	ملایببی	.	ارد فرود	خراسان	امیر نصیر ابن احمد سامانی والی سمنان
لذتی	مهدی علی	.	کشمیر	هندستان	جلال الدین اکبر والی هند

۱۰ مولانا گلخنی، صاحب اشعار بلند و افکار ارجمند است، همیشه زاده شهیدی قمی و از زندگان خاص سلطان حسین مرزا بود ۱۲

۱۱ شیخ سعد الله، اشعار بسیار گفته است، کلیاتش قریب بصد هزار بیت است ۱۲
 ۱۳ میرزا نور، خلفت قاضی نصیر الدین همدانی است، در حدود صدی دوازدهم بوده است، با امرای عصر مصاحبت داشت ۱۲

۱۴ حکیم لامعی، از اعظم شعراء کابر بلخاست، بابر هانی و ابوالکمالی و فخر گرگانی، عمیق بخاری و سوزنی سمرقندی معاصر بود، شاگرد امام حجة الاسلام غزالی است ۱۲
 ۱۵ ملایببی، معاصر رودکی بخاری است، وطنش محقق نشد که ارد فرودی است یا مروزی ۱۲
 ۱۶ مهدی علی، در آگره می بود، نسبت استاد بی شیخ فیضی داشت ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عبد
لسانی	ملا عبد العزیز	۹۴۱ھ	شیراز	فارس	شاه طهماسب ماضی الی ایران
لسانی	ملا سانی	.	کاشان	عراق عجم	.
لطیف	مولانا لطف الله	۹۸۱ھ	نیشاپور	خراسان	امیر تیمور گورکان الی سمرقند
لطیف	ملا لطفی منجم	.	تبریز	عراق عجم	"
لطیفی	ملا لطیفی	.	مشهد	خراسان	.
لولوی	حکیم لولوی	.	"	"	سلطان ابراهیم ابن مسعود دالی غزنی

له ملا عبد العزیز، مداح امیر نجم وزیر شاه اسماعیل صفوی بود، شریف تبریزی از شاگردان او است
دیوان قریب بدوازده هزار بیت دارد ۱۲

له قبل از لسانی شیرازی بوده است ۱۲

له مولانا لطف الله ساکی است آگاه، با سید نعمت الله کرمانی ارادت داشت و بشیخ
آذری ملاقات نموده، در مشهد فوت شد ۱۲

له ملا لطفی منجم، رصد بنده مطرب معانی بوده است ۱۲

له ملا لطیفی، از شعراى لطیف مشهد بود ۱۲

له حکیم لولوی، لالی نظمش تنگی آبدار، و تاج طبعش غیرت گوهر شهراست، معاصر

مسعود سعد سلمان، موثق بخاری، و سعدی شیرازی است ۱۲

باب م

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
مانی	شیخ ابوجان	۱۰۸۰	شیراز	فارس	شاه اسماعیل صفوی قاضی الی رین
ماهر	علی قلی خاں	۱۰۸۰	دامغان	خراسان	
ماهر	میرزا محمد علی	۱۰۸۰	اکبر آباد	هندستان	شاه جهان الی هند
مبدع	ملا مبدع	۱۰۸۰	شیراز	فارس	
متین	مرزا عبدالرضا	۱۱۵۵	اصفهان	عراق عجم	محمد شاه والی هند
مجرشه	محمد الدین همگر	۱۱۸۳	شیراز	فارس	ابا قاجان والی شیراز

۱۰ شیخ ابوجان از صدوزی امرا سیما میر نجم ثانی وزیر شاه اسماعیل کشته شد و در سرخاب دفن گردید
 ۱۱ علی قلی خاں، اشعار خوب از وی سرزده ۱۲
 ۱۲ میرزا محمد علی با قاضی و کلیم دیگر شعرای عهد جاگیر و شاه جهان عالمگیر صحبت داشت،
 دیوان و دشنوی او خالی از کیفیت نیست ۱۲
 ۱۳ میرزا عبدالرضا، از دیار خود سرکنبد کشید و بابر بان الملک سعادت خان نیشاپوری ناظم صوبه
 او در روزگاری که زاینده صاحب دیوان است ۱۲
 ۱۴ محمد الدین همگر، معاصر سعدی شیرازی است، قطعه در حکایت ترجیح انوری و تلمیح نوشته است
 مداح خواجہ شمس الدین صاحب دیوان قدیم خواجہ بهارالدین صاحب دیوان حاکم شیراز بود
 اول با آتابک سعد بن ابوبکر مصاحبت بهرسانید و بخطاب ملک الشعرائی بلند آوازه گردید ۱۲

تخلص	نام	سند و قات	وطن	ملک	عمد
مجله	قافنی مجیدالدین	.	نساء	عراق عجم	.
مجله	میرزا مجید	.	شوشتر	فارس	محمد شاه والی هند
مجرم	میرزا محمد	.	یزد	عراق عجم	.
مجنون	ملا مجنون	.	مشهد	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان
مجیر	خواجہ مجیر الدین	۷۷۵	سیلکان	آذربایجان	سلطان سنجری سنجوقی والی خوارزم
مجی	ملا مجی	.	لار	فارس	شاه طهماسب صفی الی ایران
مختشم	ملا مختشم	سنه ۷۷۵	کاشان	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند

له قافنی مجیدالدین از افضل زمان قافنی قصیده نساء بود ۱۲

له میرزا مجید، بهند آمده مدتی گزرا نیند ۱۲

له ملا مجنون، پسر کمال الدین رفیق معاصر ملا جامی است ۱۲

له خواجہ مجیر الدین، شاگرد خاقانی و معاصر شرف الدین سمرقانی، و ظہیر فاریابی و قوی

و نظامی گنجوی است، امیر خسرو و مجیر را بر خاقانی ترجیح داده است ۱۲

له ملا مجی، از تلامذہ علامہ دوانی است، در سلک شعرای سلطان یعقوب انظام داشت

در او اہل حال بشیر آزاد و نظم و شعر مشہور آن یار گردید، کمال فضیلت داشت، قصیدہ ابن فارض

را شرح کرده، مثنوی مسمی بہ فتوح اکھرین بنام سلطان مظفر ابن محمود شاہ گفته، آخر در وطن

فوت شد ۱۲

له ملا مختشم مداح طہاسب صفوی است، در اکثر فنون نظم کمال مہارت داشت

سیما در قصیدہ و غزل، مرثیہ اش کہ بہت سید الشہداء گفته مشہور است ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عبد
محسن ^{۱۱}	میر محمد حسن	۱۰۰۰	کے	عراق عجم	جلال الدین کبروالی ہند
محمود ^{۱۲}	میر ابو تراب	۱۰۰۰	۰۰	۰۰	شاہ عباس افغانی الی ایران
محمود	ملا محمود	۰۰	شیراز	فارس	۰۰
محمود ^{۱۳}	محمد حسین خطاط	۰۰	اصفہان	عراق عجم	۰۰
محمود ^{۱۴}	میر غیاث الدین	۱۰۲۰ھ	بہران	۰۰	جلال الدین کبروالی ہند
محمد	محبان بیگ افشار	۰۰	داغستان	خراسان	شاہ عباس صفوی الی ایران
محمود ^{۱۵}	محمد وراق	۰۰	ہرات	۰۰	بہرام شاہ ابن سلطان مسعودی الی غزنوی
محمد ^{۱۶}	محمد حسین	۹۲۲ھ	یزد	عراق عجم	۰۰

۱۱۔ محمد محسن در تہاد ہند بودہ ثنوی شیریں خرد از دست دربارن داعی اجل را لیکت اند ۱۲۔
 ۱۲۔ میر ابو تراب، پسر قاضی سعید رازی است، بقلم و دانش مشہور بود ۱۳۔
 ۱۳۔ محمد حسین خطاط خلف ملا غیاث الدین شیخ الاسلام تبریزست، پو نو فضل و کمال مشہور بود ۱۴۔
 ۱۴۔ میر غیاث الدین از شعرای زمان است، اکثر شعارش رباعی است، بہند آمدہ مراجعت نمود، تخلص دیگران ہم محوی بود لیکن محوی ہمدانی از ہمہ ممتازست، در آرد بیل ہم بودہ است ۱۵۔
 ۱۵۔ محمود وراق، با محمد بن طاہر دولہیین و سلاطین طاہریہ و صفادیہ معاصر بود ۱۶۔
 ۱۶۔ محمد حسین برادر مومن مرزا شہید و معاصر عرفی شیرازی است، سرآمد تلامذہ میرزا جان شیرازی است، ہمہ جاراتش خلاف رای استاد کردہ آخر ترک تحصیل علوم کرد، در شیراز با مولانا عرفی بر سر شعر فنی مباحثات کرد بعد از ان اورا مذاقی شاعری ہم رسید و اشعار خوب گفت، اکثر آن رباعی است، رباعیات مولانا محمد حسین مادہ تاریخ وفات اوست ۱۲

تخلص	نام	سنة فوت	وطن	ملک	عبد
محمد ^۱	ملا محمود	.	گیلان	طبرستان	جلال الدین اکبر شاه الی هند
محمد ^۲	حاجی محمد علی	.	اصفهان	عراق عجم	.
محمد ^۳	شیخ سعد الدین	۷۲۰	شبستر	"	سلطان ابوسعید خانی فارس
محمد	حکیم محمد رضا	.	مشهد	خراسان	.
محمد	میرزا احمد	.	دولت آباد	هندستان	.
محمد	محمد صالح زکری	.	شیراز	فارس	شاه سیلان صفوی الی ایران
محمد ^۴	نجم الدین محمود	.	.	.	شاه شجاع والی شیراز
محمد	ملا محمد	.	خراسان	عراق عجم	.

له ملا محمود، در زمان اکبر شاه زمین هند را بقدم مساحت نمود ۱۲
 له حاجی محمد علی، از گیلان به اصفهان آمد و از ملا محمد باقر قرآنی اکتساب علوم نموده در شاعری علم
 اقرار گردید، میرزا صاحب میفرمود اگر چه شعر کم دارد اما آنچه دارد منتخب است ۱۲
 له شیخ سعد الدین، از شاه میر فضلادشاه زمان خود است، مرجع خاص عام و شهرت برایش تمام
 بود، مثنوی گلشن از ش کتابت شود انگیزه نسخه است در دخیز، میر حسین سادات پردی هفده بیت
 مشتمل بر هفده سوال بایران فرستاد، شیخ محمود هر سوال را به بیته جواب برگاشت و بعد چند
 بران ابیات و مطالب افزوده ربط داد و مثنوی گلشن را از هاشم نهاد، فضلاد بر آن شرح گاشته اند
 افضل آن شرح شیخ محمد باجی نوری است، دیوان مختصر دارد، با کمال اصفهانی قرابت داشت،
 شبستر جانیت هفت فرخ از تبریز ۱۲

له نجم الدین محمود ابن ملک الطاهر کن الدین محمد المشهور به صاحب لوح است ۱۲

تخلص	نام	سند و قضا	وطن	ملک	عهد
محمد شاه	محمد ابن بدیع	.	نار	خراسان	جلال الدین فتح ازیر شاه الی خوارزم
محمد شاه	ملا محمد صوفی	۱۰۳۵ هـ	مازندران	طبرستان	جہانگیر شاه والی ہند
نعمانی	ملا عثمان	۱۰۵۴ هـ	رشت	خراسان	سلطان ابراہیم مسعودی غزنوی
مخفی	ملا مخفی	.	.	طبرستان	شاہ عباس ماضی صفوی الی ایران
مخلص	اندرام	۱۱۶۴ هـ	دہلی	ہندستان	محمد شاہ والی ہند
مخلص	میرزا محمد	.	کاشان	عراق عجم	سلطان حسین صفوی الی ایران

شاه محمد ابن بدیع، از امامجد و میر بود، در عهد عادل الدین گئی دیوان انشا بوی سپرد بود، اورا ترمذی ست شہد^{۱۱}
 شاه ملا محمد صوفی، مردی حکیم مجرب، صاحب تذکرہ ست، بابو حیان و ملا حسن علی یزدی ہند آمدہ
 در کشمیر توطن گردید و بخوابش جہانگیر بدلی رفت، در سترہ ہند وفات یافت، صاحب تذکرہ اشکدہ نقشب
 را تخلص دانستہ اورا اصفہانی خواندہ غلط کردست مجرب دانہ کی شد بحق محمد صوفی، مصرعہ تیغ
 فوت اوست ۱۲

شاه ملا محمد عثمان ابن محمد، بعد از سلطان ابراہیم در رکاب بہرام شاہ ہند آمد و باز عود نمود و از
 سلطان ارسال سلجوقی نواز شہا یافت ۱۳

شاه اندرام، وکیل وزیر الممالک اب قمر الدین خاں بہادر ست، از جامعہ ہنود دریں جزو زبان
 کسی بخوش محاورگی او نیست ۱۴

شہ میرزا احمد، معاصر عزیز اصفہانی ست، قصائد درج اعتماد الدولہ محمد موسی خاں گفتہ بدگر گاہ اوزن
 خاں مذکور را بہ اصفہان طلبید و عاتقہا مبدول داشت، مدتی در اصفہان ماند و ہمانجا در گذشت،
 دیوانش سہ ہزار بیت می رسد ۱۵

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
۱۰۰۰ بدبوش	سید مبارک خاں	۱۰۰۰	حویزه	.	جلال الدین اکبر والی هند
۱۰۰۰ مرثیہ	مرثی قلی بیگ	۱۰۰۰	اصفهان	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
۱۰۰۰ مرشد	ملا مرشد	۱۰۳۰	یزد	»	جلال الدین اکبر والی هند
۱۰۰۰ مرشدی	محمد مرشد	۱۰۲۰	زواره	»	شاه عباس ماضی صفوی والی ایران
۱۰۰۰ مروی	خواجه حسین	۹۶۹	سمنان	خراسان	جلال الدین اکبر والی هند
۱۰۰۰ مستغنی	محمد امین	.	کشمیر	هندستان	.
۱۰۰۰ مسرور	آقا رضی	.	قزوین	عراق عجم	.
۱۰۰۰ مسهود	مسعود ابن سعد	۱۰۲۰	جرجان	طبرستان	سلطان ابراهیم والی غزنی

۱۰۰۰ سید مبارک خاں قامت قابلیش به شرف کمالات صوری معنوی آراسته بود، در عقیدت
شاکر مولانا عصام، در شرعیات تلمیذ شیخ ابن حجر بود، بهند آمده در سلک امرای بایونی و اکبری
منسلک گردید ۱۲

۱۰۰۰ مرثی قلی بیگ صاحب تذکره آشکده در خلف حسن خاں شامو نوشته ۱۲
۱۰۰۰ محمد مرشد، برادر سپهری است، درست طبیعت صاحب فهم بود ۱۲
۱۰۰۰ خواجه حسین، در زمان بایون شاه بهند آمد، صاحب قصیده تولد شاهزاده
سلیم است ۱۲

۱۰۰۰ مسعود بن سعد ملای معاصر ابوالفرج رونی است، آوری و ادیب، و صابر و
جمال الدین عبدالرزاق مداح اویند ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عبد
سلج	حکیم رکن الدین	۵۷۰	کاشان	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند
مشاق	نصیر الدین	.	اصفهان	"	.
مشرقی	میرزا ملک	.	مشهد	خراسان	شاه عباس ماضی والی ایران
مشرقی	ملا مشرقی	.	تبریز	عراق عجم	.
مشقی	ملا مشقی	۹۹۵	بخارا	خراسان	جلال الدین اکبر والی هند
مشقی	ملا مشقی	.	لار	فارس	.
مشهور	زمانا	.	شیراز	"	.
مشهور	منظفر حسین میرزا	.	تبریز	عراق عجم	شاه صفی صفوی والی ایران
منظفر	ملا مظفر	.	یزد	"	.

۱- حکیم رکن الدین مشهور به حکیم رکن، شهسوار عرصه سخنوری، ویکه تاز میدان هنر پروری بود، استاد میرزا صاحب ست، صاحب شعر العجم سال وفاتش یک هزار و شصت و شش نوشته ۱۲

۲- نصیر الدین، شاگرد آقا حسین خوانساری ست ۱۲
 ۳- میرزا ملک، از نیتان شاه عباس بود، صاحب تصانیف ست ۱۲
 ۴- ملا مشقی، در زمان عبداللہ خاں رزبک ملک الشعراء ترکستان بود، به بہت یاد آمد ۱۲

۵- زمانا، از شیریں زبانان مشہور زمان، و جادو دمان معروف دوران بود ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
منظر ۱	حکیم سیف الدین	۱۰۳۵ هـ	کاشان	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
منظر ۲	مولانا منظر الدین	۱۰۱۸ هـ	کشمیر	هندستان	جلال الدین اکبر والی هند
منظر ۳	مولانا منظر جانجالی	۱۱۹۵ هـ	دهلی	هندستان	محمود شاه والی هند
منظر	منظر الدین	.	قوشچ	خراسان	.
معنی ۴	علی قلی	.	بلخ	"	.
معجزی ۵	لما معجزی	.	یزد	عراق عجم	.
مفری ۶	امیر عبداللہ محمد	۵۲۲ هـ	نیشاپور	خراسان	مغل الدین ملک سلجوقی والی خوارزم

۱- حکیم سیف الدین از ارباب سلوک طریقت بود ۱۲
 ۲- منظر الدین از خویشان ملا حیدر علی اهری است، با مختصر کاشی و خوشی و شیدائی هندی معا بود
 ۳- مولانا منظر جانجالی خورشید اوج عرفان است، در فارسی استفاده نیز ابیل
 دارد، پدر آنجناب در عهد عالمگیر از منصب نیاداری چشم همت پوشید، جناب مرزا منظر
 اتم سخوری است ۱۲

۴- علی قلی، با حکیم شقای مشاعرات و مباحثات داشت ۱۲

۵- لما معجزی، معاصر قلی اوحدی بود ۱۲

۶- امیر عبداللہ محمد بن عبدالملک، از فصحاء زمان خود است، در عهد سلطان سنجر
 امیر الامرا و ملک الشعرا بود، قوت خفطش در مرتبه بود که قصیده را یک شتندین حفظ میکرد،
 و قاتش در مرد اتفاق افتاد ۱۲

تخلص	نام	سنة و قافا	وطن	ملک	عهد
معروف	ملا معروف	.	اصفهان	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
معصوم	میرزا معصوم	.	تبریز	"	شاه جهان والی هند
معصوم	میر معصوم	۱۰۵۲ هـ	کاشان	"	
معصوم	ملا معصوم	.	شوشتر	فارس	
معلوم	محمد حسین بیگ	.	تبریز	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی والی ایران
معین	خواجه معین الدین	۷۳۳ هـ	چشت	خراسان	شهاب الدین غوری والی هند
معین	معین الملک حسین	.	.	.	جلال الدین خوارزمی والی خوارزم
معین	معین الدین	.	اصفهان	عراق عجم	شاه عباس ثانی صفوی والی ایران
مغربی	ملا شیرین	۱۰۸۰ هـ	ناب	"	امیر تیمور والی سمرقند
<p>۱۰ میر معصوم، در زمان شاه سلیمان دوسه بار هند آمدن مراجعت نمود ۱۲</p> <p>۱۱ میر معصوم، برادر کاشی دولت میر حیدر معالی است ۱۲</p> <p>۱۰ حضرت خواجه معین الدین چشتی سلطان الاولیا و برهان الاصفیاء رحمته الله علیه</p> <p>چون خورشید نیروز احوالش از آن دشمن ترست که محتاج ذکر باشد، خواجه قطب الدین و سلطان شهاب الدین غوری، و مولانا ضیاء الدین بلخی از مریدان اویند ۱۲</p> <p>۱۰ معین الملک حسین، ابن علی، از کاتب مقرر و مقرب سلطان خجربود ۱۲</p> <p>۱۰ ملا محمد شیرین، مولدش قریه نائن است، معاصر کمال خجندی و مرید شیخ اسماعیل سنائی بود</p> <p>کلامش از مشرب نقره قافا خاص ارد، صاحب دیوان است، در زمان شاه رخ ابن امیر تیمور گورگانی در تبریز وفات یافت و بهانجام فلان شد ۱۲</p>					

تخلص	نام	سند و قضا	وطن	ملک	عهد
مفرد	محمد علی	.	اصفهان	عراق عجم	.
مفید	لامفید	۱۰۸۵	بلخ	خراسان	اوزنگ نیک عالمگیر والی هند
مفلسی	لامفلسی	.	مشهد	"	.
مقبول	میر مقبول	.	قم	عراق عجم	سلطان حسین میرزا والی هرات
مقصود	لام مقصود	.	کاشان	"	شاه عباس ماضی صفوی والی ایران
مقصودی	لام مقصودی	.	ساده	"	.
مقیم	میرزا مقیم	۱۱۳۱	بخارا	خراسان	فرخ سیر والی هند
مقیم	حسن بیگ	۱۱۰۰	تبریز	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی هند

۱۰ محمد علی از خوش خیالان است از فطرت حجاب شعر در اب کس نمیخواند ۱۲
 ۱۱ لام مفید، در زبان عالمگیر بنده آمد و در تلمان در گذشت، لامفید بلخی مرد به تخریب لفظ آه
 ماده سال رحلت اوست ۱۲
 ۱۲ لام مقفلسی از غنیمت زبانی او لای دوران بوده ۱۲
 ۱۳ میر مقبول از شعرای زمان سلطان حسین مرزاست بیاد خوش فکر بود در کاشان رحلت کرد
 ۱۴ لام مقصود خرد فروشن معاشره خشم کاشی است چندی در خدمت صدرالدین محمد خلف
 میر غیاث الدین منصوب مشغول بود، با خشم خصومت آغاز نهاد، آخر در یزد شهید شد ۱۲
 ۱۵ حسن بیگ، از بزرگان سلسله ترکمان است، در تها در هند بود و بهمانجا
 در گذشت ۱۲

تخلص	نام	سنہ و قبا	وطن	ملک	عہد
مکتبی شاہ	ملک تہسبی	.	شیراز	فارس	
ملا شاہ	خواجہ ملا	.	گازرون	"	
ملک شاہ	ملک	۱۰۲۶ھ	قم	عراق عجم	ابراہیم عادل شاہ الی بیجاپور
ملک	ملک محمد	۱۰۲۷ھ	تول	خراسان	جلال الدین اکبر والی ہند
ملک	ملا ملک	.	جرجان	طبرستان	
ملک شاہ	ملک طیفور	.	انجدران	عراق عجم	شاہ عباس صفوی والی ایران
ملہم	میزراہم	۱۰۲۶ھ	تبریز	"	شاہ عباس صفوی والی ایران
ممتاز	افضل بیگ	.	گرجستان	خراسان	شاہ عباس صفوی والی ایران

شاہ ملا مکتبی، در فضیلت ہنرمندی یگانہ زمان بود، از مکتب ایران شیراز است، مشنوی
لیلی و مجنون بہ تتبع نظامی گفته است ۱۲

شاہ خواجہ ملا، در فضیلت ہنرمندی بے مثل بود ۱۲

شاہ ملک، بہند آمد و از سلاطین دکن خصوصاً براہیم عادل شاہ رعایت عنایت فراوان پدید
ملا طہوری خویشاوند است، دوسہ مشنوی خوبی گفته است ۱۲

شاہ ملک طیفور ہم تخلص ملک قہر است، بر یک بیت اور دماں گفتند کہ این نسبت

از ملک قہر است دملک در آن وقت بغیریت بہند برآمدہ بود ملک طیفور از پئے اور وال شد
و در حدود دآر اور ادبیات و بر اثبات بیت خود از دو شیعہ گرفتہ باز گشت، برادر ہتر

ملا داعی انجدرانی است، و شاگرد شیخ عبداللہ و مولانا فتح اللہ، اول حال کسری

تخلص می کرد ۱۲

تخلص	نام	سند و قاف	وطن	ملک	عهد
منجینک ^{۱۰}	حکیم ابو الحسن علی	.	ترمذ	آذربایجان	سلطان محمود الی غزنوی
منشور	حاجی محمد شریف	.	صفهان	عراق عجم	شاه سلیمان صفوی الی ایران
منشوری ^{۱۱}	ابو سعید احمد	.	سمرقند	خراسان	سلطان محمود الی غزنوی
منشی ^{۱۲}	اسکندر	.	اصفهان	عراق عجم	شاه عباس ماضی الی ایران
منصور ^{۱۳}	منصور بن علی	.	.	.	مجدد الدوله دیلمی
منطقی	ابو محمد نور بخشی	.	ری	عراق عجم	.
منعم ^{۱۴}	منعم حکاک	.	شیراز	فارس	اوزنگ نیب عالمگیر والی هند
منوچهری ^{۱۵}	حکیم احمد بن یعقوب	۵۳۲ھ	دماغان	خراسان	سلطان محمود غزنوی الی غزنوی
منیر ^{۱۶}	ابو البرکات	۵۴۵ھ	لاهور	هندستان	اوزنگ نیب عالمگیر والی هند
<p>۱۰ حکیم ابو الحسن علی، معاصر ابو المعالی نجاشی و ابو الفاضل رازی است و منجینک تریست بشرقی ترمذ</p> <p>۱۱ اسکندر، مصنف تاریخ عالم آرای عباسی است ۱۲</p> <p>۱۲ منصور بن علی، مداح سلاطین یالمه است و شاگرد بیع الزمان سجداتی، معاصر صاحب بن عباد بود</p> <p>۱۳ منعم حکاک، در عهد شاهجهان بهند آمد و در اوائل جلوس عالمگیر فوت شد، مشنوی خوبی</p> <p>در تعریف اکبر آباد گفته است ۱۴</p> <p>۱۵ حکیم احمد بن یعقوب، مشهور به شصت کلمه است، از حکماء و فضلا و شعرای زمان سلطان محمود غزنوی است، بعضی او را از بدیع و نهسته اند، منوچهری تخلص خاقان منوچهر شروان شاه، و یکی دیگر نیز بوده است ۱۶</p> <p>۱۷ ابو البرکات، در نظم و شعر قدرت داشت ۱۲</p>					

تخلص	نام	سند و قفا	وطن	ملک	عهد
موجی	علی جان بیگ	.	اصفهان	عراق عجم	
مولی	آقا عبدالمولی	ش ۱۱۶۰	"	"	سلطان حسین صفوی الی ایران
مولوی	مولانا جلال الدین	ش ۶۶۲	قونیه	روم	علاء الدین کیقباد الی خوارزم
مولوی	حاجی احمد	.	سیستان	خراسان	شاه عباس یاضی الی ایران
مومن	میر محمد مومن	.	استرآباد	طبرستان	
مومن	آقا میرزا مومن	.	اصفهان	عراق عجم	جهاگیر شاه والی هند
مهری	خاتون مهری	.	بهرات	خراسان	"
مشتی	خاتون مستی	.	گنجه	آذربایجان	سلطان نجر سلجوقی الی خوارزم

۱۰ آقا عبدالمولی، بامیرزا تورس و میرنجات به صحبت بود ۱۲
 ۱۱ مولانا جلال الدین پیرنخاندان معانیست از عارفان محقق بوده، هفتاد و پنج سال
 در قونیه روم سکونت داشت دیوان و مثنوی و مرصعات و جلالت و شفاست، مولانا گاهی تخلص خود
 خورشید گاهی خاموش و گاهی مولوی میفرمود، نورالله مرقد، ماده تاریخ رحلت او است ۱۲
 ۱۳ حاجی احمد، باولی دشت بیاضی شاعرات و مباحثات داشت ۱۲
 ۱۴ میر محمد مومن، معلم سلطان حیدر مرزا صفوی است در آخر بهمن آمد ۱۲
 ۱۵ آقا میرزا مومن، بهمن آمد در خدمت جهاگیر نوکر شد ۱۲
 ۱۶ خاتون مهری، ضمیمه زمان و شاعره دوران خود بود ۱۲
 ۱۷ خاتون مستی، نظیر نظر سلطان نجر سلجوقی بود صاحب کمره داغستانی گوید که یک شب با او
 که با هزار دیوان شعر باری میکند را قلم حروف نامشش ماه در دود خود کرده بود ۱۲

تخلص	نام	سنة و قبا	وطن	ملک	عمد
میرکله	مولانا میرک	.	سبزوار	خراسان	.
میرکله	ملا میرک جان	۱۰۱۶هـ	بلخ	"	شاه عباس ماضی الی ایران
میرم	خواجہ ضیاء الدین	.	قزین	عراق عجم	سلطان حسین میرزا الی هرات
میلکله	میرزا محمد قلی	۹۸۳هـ	هرات	خراسان	جلال الدین اکبر والی هند
میر	میرزا میر	.	کرمان	"	ارغون خان الی فارس
میر	خواجہ میرکلاں	.	ماوراءالنهر	"	.

باب

نابی	ملا ناجی	.	تبریز	عراق عجم	.
نادری	نادی شیر	.	سمرقند	خراسان	جلال الدین اکبر والی هند
نادم	شہسوار بیگ	۱۱۱۶هـ	گیلان	طبرستان	جہانگیر والی هند

۱۰ مولانا میرک شیخ الاسلام سبزوار بود ۱۲
 ۱۱ ملا میرک جان در خدمت شاه عباس ماضی کمال عزت داشت ۱۲
 ۱۲ میرزا محمد قلی، با ملاولی مطارحات می نمود ۱۲
 ۱۳ میرزا میر، از شعرای زمان بود، با سلمان ذناصر بخاری و مظفر مریدی معاصر بود ۱۲
 ۱۴ نادی شیر، بعد بنیایوں شاه بهند آمده مداحی و سیه میکرد ۱۲
 ۱۵ شہسوار بیگ، شاگرد نظیری نیشاپوری ست، اگر چه کم شهرت لیکن اکثر اشعارش بلند و جسته
 واقع شده و داد اعلیٰ حال بهند آمده بود، در حال هارون ولایت اصفهان فوت و مدفون شد ۱۲

تخلص	نام	سده و قات	وطن	ملک	عهد
ناصر ^{۱۰}	ناصر سلجوقی	.	نسا	خراسان	سلطان محمد سلجوقی دلی خوارزم
ناصر	خواجیه مشرقی هندو	.	بنجارا	"	جهانگیر والی هند
ناصر ^{۱۱}	ابوالعین ابن خسرو	۳۳۱ هـ	غزنی	"	سلطان محمود والی غزنی
ناصر	قاضی میر ناصر	.	بنجارا	"	سلطان عبدالغفر فیاض والی بنجارا
ناصر	ناصر ابن منوچهر
ناصر ^{۱۲}	ناصر الدین	.	سرخس	"	.
ناطقی ^{۱۳}	ملانا طقی	.	استرآباد	طبرستان	جلال الدین اکبر شاه الی هند
ناظم ^{۱۴}	ملانا نظم	۳۱۰ هـ	هرات	خراسان	شاه سلیمان صفوی الی ایران

۱۰ ناصر سلجوقی، در ملک شعرای محمد بن محمود سلجوقی انتظام داشت ۱۲

۱۱ ابوالعین بن خسرو علوی، جامع جمیع علوم ظاهر بنی باطنی بود، در ابتدای حال ایشخ ابوحسن غرقانی استفاده نموده، گویند که با حکیم فارابی مباحث کرده و با شیخ الرئیس خصوصیت داشت ۱۲

۱۲ ناصر الدین پیر قطب الدین نرخی ست، مجموعه کلمات بوده، محمد عوفی ادرادیده است ۱۲

۱۳ ملانا طقی از شعرای عالی طبیعت بود، اشعار خوب از زبانهاست، در عهد اکبر شاه هند آمد دربار رس فوت و سهانجام فون گردید ۱۲

۱۴ ملانا نظم، مجموعه کلمات بود، در خدمت عباس علی خان بکریگی شاه سلیمان صفوی بر می برد، ششوی یوسف زینا بفرمان خان مذکور گفته و او سخنوری داده، در مدت چهارده سال با تمام رسانید ۱۲

تخلص	نام	سنة و تقا	وطن	ملک	عبد
ناظم	خواجہ محمد صادق	۰	تبریز	عراق عجم	.
نامی	میر معصوم خان	۱۰۱۵ھ	ترند	خراسان	جلال الدین اکبر شاہ ولی ہند
نامی	میرزا نامی	.	کشمیر	ہندستان	.
نامی	عبد القادر
نثاری	ملانثاری	۰	تبریز	عراق عجم	شاہ طہاسب باضی صفوی الی ایران
نجابت	میر عبد العالی	.	اصفہان	.	سلطان حسین صفوی الی ایران
نجائی	میرزا نجائی	.	گیلان	طبرستان	شاہ عباس باضی الی ایران
نجم	شیخ نجم الدین کبری	۶۱۵ھ	خوارزم	عراق عجم	سلطان محمد خوارشاہ الی خوارزم

۱۰ خواجہ محمد صادق تقی اودھی نوشتہ کہ در سنہ یک ہزار و سی و ہفت ہجری صحبت و

رسیدم، شنوی گفتہ موسوم بہ فیروز شہباز ۱۲

۱۱ میر معصوم خان از امرای اکبری است، با حکیم شفقانی و فکری و تقی اودھی صحبت داشتہ و

اشعار بسیار گفتہ و تتبع خستہ نظامی کردہ ۱۲

۱۳ میر عبد العالی، موطن او اصفہان است، منشی ممتاز بود و در سلک نشیان سلیمان صفوی انتظام

داشت، کلیاتش بدہ ہزار بودہ باشد، مرزا طاهر وحید برآں دیباچہ نوشتہ است ۱۲

۱۴ میرزا نجائی، صاحب شنوی ناز و نیاز است ۱۲

۱۵ شیخ نجم الدین کبری، از مشائخی کہ منظور نظر ایشان بود شیخ نجم الدین بغدادی و شیخ سعد الدین

حموی، و بابا کمال جندی و شیخ رضی الدین علی لالا، و شیخ سیف الدین باغری و غیر ہم است، گاہی شعر

می فرمود، آخر در قتبہ چنگیز خانی شہید شد ۱۲

تخلص	نام	سنة و قافا	وطن	ملک	عهد
نجم ۱	شیخ نجم الدین	۴۵۴	عراق عجم	سلطان مجنوزم شاه الی خوارزم	
نجم ۲	ملا نجم الدین	.	سمنان	خراسان	.
نجم ۳	ملا نجم	۹۸۸	کشمیر	هندستان	جلال الدین اکبر شاه والی هند
نجیب ۱	شیخ نور الدین	.	کاشان	عراق عجم	سلطان حسین صفوی الی ایران
نجیب ۲	نجیب الدین	.	جرباقان	"	.
نجیب ۳	ملا نجیب	.	استرآباد	طبرستان	شاه اسماعیل صفوی والی ایران
نجیب ۴	ملا نجیب	.	مرو	خراسان	.
نخلی ۱	ملا نخلی	.	بخارا	"	امام قلی خان الی بخ
ندیم ۱	میرزا ذکی	۱۱۵۲	اصفهان	عراق عجم	سلطان حسین صفوی والی ایران

۱- شیخ نجم الدین معروف به دایه، از مردیان شیخ نجم الدین کبری است، معاصر مولیسن

جلال رومی بود ۱۲

۲- ملا نجم الدین، از شعرای زمان افاضل دوران بود ۱۲

۳- شیخ نور الدین، در انشاء نظم و شعر خالی از قدرت و لطیف نبود، در زمان سلطان حسین صفوی

به ملک الشعرائی متنازع دید ۱۲

۴- نجیب الدین، از شعرای مشهور زمان است، مداح سلاطین سبقتی بوده، بعد از کمال اسماعیل

در عراق بعرضه ظهور آید ۱۲

۵- ملا نخلی، در خدمت امام قلی خان بصری بود ۱۲

۶- میرزا ذکی، مثنوی موسوم به بدر نجف در ملک نظم کشیده ۱۲

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
نزاری ^{۱۰}	حکیم نزاری	۸۳۴هـ	قائن	قستان	.
نزاری	ما نزاری	.	گیلان	طبرستان	.
نسبتی ^{۱۱}	ملا نسبتی	۸۸۵هـ	تھانیر	هندستان	اوزنگ نایب عالمگیر والی هند
نسبتی ^{۱۲}	ملا نسبتی	.	مشهد	خراسان	شاه هلماسپاضی الی ایران
نسیمی ^{۱۳}	ملا نسیمی	.	بهرات	"	شاه رخ میرزا والی سمرقند
نشانی ^{۱۴}	علی احمد	۱۰۲۰هـ	دهلی	هندستان	نورالدین جهانگیر والی هند
نشاط	آقا عبد الوهاب	۱۱۹۰هـ	تبریز	عراق عجم	نادر شاه والی ایران
نصر ^{۱۵}	حمید الدین نصر قند	.	.	.	سلطان مسعود بن ابراهیم

۱۰ حکیم نزاری از حکمای عالی طبیعت بود، گویند در قستان شیخ سعدی بخانه او وارد شد مدتی شیخ را نگاه داشتند

۱۱ ملا نسبتی، دیوانش قریب به شش هزار بیت است، اشعار بافره دارد ۱۲

۱۲ ملا نسبتی، مدتی در آذربایجان ساکن بود و آخر در اردبیل مدفون شد ۱۳

۱۳ ملا نسیمی صاحب دیوان است، معاصر ملا کاتبی نیشاپوری بود ۱۴

۱۴ علی احمد فخر کن، از فرقه اولیا و زمهره اصفیا بود، با شیخ فیضی مباحثات مشاعرات بسیار داشت

و مکرر کنایات بوی فرموده اند، از کلام مولانا کمال قدرت طبع میتوان یافت؛ بسیاری طالبان حق از حدتش بمنزل مقصود رسیده هدایت یافته اند ۱۵

۱۵ حمید الدین نصر قند، فارس میدان بخوری مبارز مکرر بلاغت گسری بود، نشان زمان از

کلام بلاغت نظامش استفاده نموده اند، بلغت فارسی نازی تالیفات ابیات خوب دارد، ترجمه

کلیله و دمنه از دست، حاجی سلطان مسعود بن ابراهیم کرده ۱۶

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عهد
نصیبی	بابا نصیبی	۹۲۲ هـ	گیلان	طبرستان	سلطان یعقوب گمانی سمرقند
نصیر	ابو نصر نصیر الدین	۷۸۵ هـ	همدان	عراق عجم	جلال الدین اکبر شاه والی هند
نصیر	نصیر الدین چایچوب	۷۵۴ هـ	دهلی	هندستان	سلطان فیروز شاه بارک
نصیر	خواجه نصیر الدین	۷۶۲ هـ	طوس	خراسان	هلاکو خان والی خراسان
نطقی	ملا نطقی	.	نیشاپور	.	.
نطقی	نطقی ابن غازی بیگ	.	تبریز	عراق عجم	.
نظام	نظام الدین ابوالاعلا	۹۲۷ هـ	استرآباد	طبرستان	سلطان حسین میرزا والی هرات

۱۰ ابو نصر نصیر الدین برخانی اصل همدانی مولد است ۱۲
 ۱۱ خواجه نصیر الدین ابن امام فخر الدین محمد رازی است در طوس نباه جامدی الاول ۷۵۵ هـ
 متولد شد و همنجا کتب کمالات کرد، در حکمت شاگرد همن یار و او شاگرد شیخ بوعلی سینا است،
 شرحی بر اشارات شیخ بوعلی و در پنجم شرحی بر صد کلمه بطلمیوس و در عقائد متن تجرید و در سلوک
 اوصاف الاشراف از تصانیف اوست، در کالمین مدفون شد ۱۲

۱۳ ملا نطقی، باجای محمد جان قدسی معاصر بود ۱۲

۱۴ نطقی ابن غازی بیگ از سنخوران زمان بوده ۱۲

۱۵ نظام الدین ابوالاعلا، معاصر میر حسین معانی نیشاپوری است ۱۲

تخلص	نام	سنه و قفا	وطن	ملک	عهد
نظام ۱	میر نظام دغیب	.	شیراز	فارس	شاه عباس قاضی الی ایران
نظام ۲	ملا نظام	.	تبریز	عراق عجم	.
نظام ۳	نظام الدین اعرج
نظام ۴	حکیم نظام الدین علی	سنه ۱۰۰۰	کاشان	خراسان	شاه طهماسب قاضی الی ایران
نظام ۵	چنی نظام الدین علی	.	قزوین	عراق عجم	ارغون خان الی فارس
نظامی ۶	ابو محمد الیاس	سنه ۹۷۲	گنجه	آذربایجان	سلطان نصیرت الدین چالوچان الی شیراز
نظمی ۷	محمد میرک نظمی	.	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا و الی هرات
نظیر ۸	ملا نظیر	.	مشهد	ر	ابراهیم عادل شاه و الی بجا پور

۱- میر نظام دست غیب در اندک وقتی بکمال شاعری مشهور گردید، از سخنوران شهسو است و یوانش بسبب عزت میرسد، در جوانی فوت شد، و در پهلوی خواجه حافظ مد فون شد ۱۲

۲- حکیم نظام الدین علی، پدر حکیم رکنای کاشی است ۱۲

۳- قاضی نظام الدین عثمان، بعضی اوقات معاصر بکاتو خان نیستند و برخی ملازم حضور ارغون خان گفته، بهر حال مملکت نظم را منظم داشت ۱۲

۴- ابو محمد الیاس، اگرچه در گنجه می بود اما مولدش در شهر قم است، چنانکه در اقبال نامه میگوید: چه در گنجه در بحر گنجه گم، و ای از کستان شهر قم - بهر عزت از قصائد و

غزلیات و قطعات در باعیات سوای خمسه دارد ۱۲

۵- ملا نظیر، از شعرا مقرر زمان بوده ۱۲

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عبد
نظیری ^{۱۱}	میرزا محمد حسین	۱۰۲۱	نیشاپور	خراسان	جلال الدین اکبر والی هند
نعمی ^{۱۲}	سید فضل الله	.	تبریز	عراق عجم	شاهرخ میرزا والی سمرقند
نعمت الله ^{۱۳}	شاه نعمت الله	۸۳۳	کرمان	خراسان	شاهرخ میرزا والی خراسان
نفیسی	ملا نفیس	.	کاشان	عراق عجم	.
نقی ^{۱۴}	شیخ علی تقی کره	۱۰۳۱	کره	.	.

۱۱ میرزا محمد حسین، شاعر نعل سری شیرین بان بود، از خراسان بعراق آمده باشعرا آنجا مشاعرا نمود و از آن جا هندوستان آمده در خدمت اکبر و جهانبگیر ترقیات نمود، غزلیات و بسیار ست و اشعارش امتیاز دارد، در احمد آباد گجرات مدفون شد ۱۲

۱۲ سید فضل الله، از متقن عارفان است، در سائر فنون شریفه یگانه حساب بود، تصانیف عالیه دارد ۱۲

۱۳ شاه نعمت الله نور الدین، صاحب مرتبه بلند و مقامات ارجمندست، مقدمات علوم نزد شیخ رکن الدین شیرازی، و علم بلاغت نزد شیخ شمس الدین بکی تحصیل کرده، و علم کلام و الهیات در خدمت سید جلال خوارزمی، و اصول نزد قاضی محمد الدین خوانده، از فضلاء آن عهد سید محمد واعظ مشهور به شاه داعی الی الله، و شیخ ابوالحسنی بهرامی و سبحان الطعمه شیرازی، و شیخ کمال الدین نجفی و شاه قاسم زوار، و خواجہ صائمان الدین علی ترک، و مولانا شرف الدین علی یزدی، و جماعت کثیر از مریدان سید بوده اند، پس از یک صدمه و پنج سال در موضع مایان وفات یافت ۱۲

۱۴ علی نقی، از محافل شریع غلام کره (از توابع اصفهان) بود، بیشتر اوقات در کاشان می بود، اشعار عاشقانه دارد ۱۲

تخلص	نام	شده وقت	وطن	ملک	عهد
نورش	محمد حسین	۰	دماوند	خراسان	سلطان حسین صفوی والی ایران
نوری	قاضی نورالله	۱۰۱۹	شومتر	فارس	جلال الدین کبرشاه والی هند
نوری	قاضی نورالدین	۱۰۱۹	اصفهان	عراق عجم	شاه اسماعیل ثانی صفوی والی ایران
نوعی	محمد رضا	۱۰۱۹	جنوشان	خراسان	جلال الدین کبر والی هند
نویدی	علیدی بیگ	۰	شیراز	فارس	شاه سیاهان صفوی والی ایران
نیکی	زین الدین مسعود	۰	خیابند	خراسان	براهم ابن مسعود شاه والی غنی
نیازی	ملانیازی	۰	مخ	"	جلال الدین کبرشاه والی هند

۱۰ محمد حسین در اصفهان بشاعری خوشنویسی بمری برد، چندی صحبت میرزا صاحب دریافت

معاصر میرنجات اصفهانی است ۱۲

۱۱ قاضی نورالدین از افاضل زبان بود، در فن شاعری کمال قدرت داشت ۱۲

۱۰ محمد رضا از شعرای زبان است، مثنوی سوز و گداز و مساتی نامه از دست، شاعر و محقق کاشی

است، در برهان پور فوت شد ۱۲

۱۱ علیدی بیگ از اکابر زادگان شیراز است، در علم سیاق کمال مهارت داشت و در ملک نظم

رایت شهرت افراخت، در جواب غمسه نظامی مثنویات خوب دارد ۱۲

۱۰ زین الدین مسعود، پسر علی اصلاح اصفهانی است، اکثر به تجارت می گزرانید، مثنوی در بر

مخن اسرار نظامی گفته است ۱۲

۱۰ ملانیازی، پسر مولانا سید علی بخاری است، از شعرای مقرر زبان بود ۱۲

باب و

تخلص	نام	سنة وفات	وطن	ملک	عهد
واثق	میرزا حسین بیگ	.	.	.	اوزنگ زیب عالمگیر والی هند
داوود	ملا محمد علی	.	قم	عراق عجم	.
دارالشمس	امام قلی بیگ چکنی	۱۲۵۰ هـ	ایران	"	شاه جهان بادشاه والی هند
دارثی	ملا دارثی	.	اردبیل	آذربایجان	.
واصل	محمد امین	.	لایجان	طبرستان	.
واصف	میرزا امین	.	یزد	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
داصف	مولانا سید حسین شاه	۱۲۸۵ هـ	بخارا	خراسان	ابوظفر بادشاه والی هند

له ملا محمد علی، صلش از قم ست، اما در اصفهان بسر برد، شنوی در کمال خوبی گفته، در سبک خوش نویان سرکار شاه سلیمان انتظام داشت ۱۲ -

۳۰ امام قلی بیگ چکنی، هند آمده، در عهد شاه عباس صفوی باز بایران رفته و همانجا فوت شد ۱۳
 ۳۱ مولانا سید حسین شاه، صلش از بخارا ست، فاتحه و فرغ علوم در خدمت قدوة العلماء مفتی عنایت احمد کاکوری خواند، سالها در علیگنده و کانپور هنگامه درس تدریس گرم داشت، پس به بھوپال رفته چندی بتعلیم و تربیت رئیس بھوپال پرداخت، و همانجا بگراے عالم باقی گردید، خاکسار مولف، مبادی علوم عربیه پیش او خوانده است، کتاب خلعت النمود در جواب اندر من

از یادگار ست ۱۴

تخلص	نام	سنه وفات	وطن	ملک	عبد
واضح	میر مبارک ارادت	۱۱۱۲	دهلی	هندوستان	اوزنگ نسیب عالمگیر والی هند
واضح	آقا زمان	.	اصفهان	عراق عجم	شاه طهماسب صفوی الی ایران
واعظ	میرزا محمد رفیع	۱۱۱۹	قزوین	عراق عجم	شاه عباس ثانی والی ایران
واقف	شیخ نور العین	۱۱۱۹	لاهور	هندستان	محمد شاه والی هند
واقف	ملا واقف	.	خلخال	آذربایجان	شاه سلیمان صفوی والی ایران
واقفی	خواجہ علی	.	مشهد	خراسان	.
واله	میرزا یوسف	.	قزوین	عراق عجم	"
واله	ملا والہ	.	ہرات	خراسان	.
والہ	جمال الدین	.	شیراز	فارس	.

۱۱. میرزا مبارک ارادت خاں شاکر محمد زمان راسخ بہت ۱۲

۱۱. میرزا محمد رفیع، فن شعر و انشا را بہ آئینے کہ باید ضمیمہ دیگر کلمات ساخته بود، کتاب ابواب الجنان ترجمہ احادیث اہل بیت از دست در مراتب نظم دیوانے قریب بہفت ہزار بیت ترتیب دادہ ۱۲

۱۱. ملا واقف از ارباب فضل و عرفاں بود، در زمان شاه سلیمان صفوی بر دم فوت و ہجائی فوت شد ۱۲
۱۱. خواجہ علی، برادر زادہ خواجہ محمد جان قدسی بہت، بعلوم رحمیہ خصوص تفسیر مرہوما بود، نشوونمای او در ہرات بود بدکن آردہ براتب ایالت رسید ۱۲

۱۱. میرزا یوسف برادر میرزا طاہر و حدیث، مجموعہ کلمات و محسنات بود ۱۲

تخلص	نام	سنه و قاف	وطن	ملک	عمد
واله	علی قلی خان	۱۱۰۰	داغستان	خراسان	محمد شاه بادشاه والی هند
والی	امیر والی	.	قم	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران
دایم	میرزا حسن	.	اصفهان	"	"
دبدان	میر معصوم علی خانی	۱۱۶۰	سمرقند	هندوستان	محمد شاه والی هند
وحدت	حکیم عبداللہ	.	گیلان	طبرستان	.
وحشی	ملا وحشی	۹۹۱	باقق	عراق عجم	شاه طہماسپ صفوی والی ایران
وحید	میرزا محمد طاہر	۱۱۰۵	قزوین	"	شاه سلیمان صفوی والی ایران
وصاف	شرف الدین	۱۱۱۹	شیراز	فارس	سلطان محمد خدا بندہ والی ایران

۱۰ علی قلی خان در غفوان جوانی از اصفهان بہند آمد و ہما نجافوت شد، شعر بسیار گفتہ صاحب دیوان و تذکرہ موسوم بہ ریاض الشعراست ۱۲

۱۱ امیر والی از استادان فصیح بیان و شیوای شیریں زبان ست، اشعار رنگین و انکار رنگیں بسیار دارد، در ۱۱۶۰ در عرصہ حیات بود ۱۲

۱۲ میرزا حسن در شاعری و تالیف گوی مہارت و قدرت تمام داشت ۱۲
 ۱۳ ملا وحشی، از باقی کہ قصبہ ایست از مصافات یزد، چون اکثر اوقات در یزد بسر برد بہ یزدی شہرت یافت، از شعراے شیریں زبان است، سہ شنوی دارد، یکی در بحر خمر و اسرار سیمی بہ خلد بریں، یکی در بحر خسرو و شیریں موسوم بہ ناظر و منظور، و یکے دیگر نیز در بحر خسرو و شیریں کہ تا نام ست مسمی بہ فرہاد و شیریں ۱۴
 ۱۵ در شاه سلیمان صفوی بودہ و دای دیوان نوید مرادیت دارد ۱۲
 ۱۶ صاحب تالیف و صاف ست و دانشی نظم و نثر مسلم زبان و بیگانہ دوران بودہ ۱۲

بابها

تخلص	نام	سنه و ق	وطن	ملک	عهد
پانقی	ملا عبداللہ	۹۲۵ھ	جام	خراسان	سلطان حسین میرزا والی ہرات
ہادی	میرزا ہادی	.	شہرستان	عراق عجم	شاہجہاں والی ہند
ہادی	میرزا ہادی	.	لار	فارس	.
ہارون	خواجہ ہارون	.	جوئن	خراسان	سلطان اباقا خان والی خراسان
ہاشمی	امیر ہاشمی	۹۹۹ھ	قندہار	"	جلال الدین لکبر والی ہند
ہلاکی	ملا ہلاکی	۱۲۰۰ھ	ہمدان	عراق عجم	سلطان حسین میرزا صفوی الی ایران
ہلالی	نور الدین	۹۳۶ھ	اشترآباد	طبرستان	سلطان حسین میرزا والی ہرات

۱. ملا عبداللہ ہمیشہ زادہ مولانا عبدالرحمن جامی ست چہار کتاب باذان خمسہ نظامی نظم کردہ است

۲. میرزا ہادی پسر میرزا رفیع الدین شہرستانی است در او اہل حال محسوب ملک بود، در زمان شاہ

سیلطان ہند آمدہ بہ مناصب بلند سرفراز گردید ۱۲

۳. خواجہ ہارون پسر شمس الدین صاحب دیوان ست دانشمند و فاضل بود، با سہ صدی

اخلاص و اثرات، وزیر اباقا خان بودہ ۱۳

۴. ملا ہلاکی، بہ اکثر فنون شعری مربوط بود، اشعار آید بسیار دارد ۱۴

۵. نور الدین معاصر ملا جامی ملا نرسی است گاہی در عراق دگاہی در خراسان می بود، ششوی

لیلی مجنون و صفات العاشقین، دشاہ درویش از دیباچہ نگار ست دیوان قصائد و غزلش شہور ست،

سیہ سالہ گشت، مادہ تاریخ فوت او ست ۱۵

تخلص	نام	سنہ وفات	وطن	ملک	عہد
ہمام	میر ہمام	۱۰۴۳ھ	تبریز	عراق عجم	آٹابک ابوبکر والی شیراز
ہمایوں	امیر ہمایوں	۹۲۰ھ	اسفراین	خراسان	سلطان حسین میرزا والی خراسان

باب یا

یاری	ملایاری	۹۵۲ھ	یزد	عراق عجم	
سیحی	قاضی سیحی	۱۰۵۲ھ	لاہجان	طبرستان	صاحب قرآن فی شاہجہاں الی ہند
سیحی	امیر سیحی	۹۰۱ھ	قزوین	عراق عجم	جلال الدین اکبر والی ہند
سیحی	میر سیحی	۱۰۶۴ھ	کاشان	فارس	شاہجہاں والی ہند
یقینی	قاضی عبداللہ	.	لاہجان	طبرستان	"

۱۱۔ میر ہمام، معاصر و صاحب سعدی شیرازی ست؛ دشاگرد حق طوسی ۱۱

۱۲۔ امیر ہمایوں، از ندای خاص مجلس سلطان یعقوب ترکمان بود ۱۲

۱۳۔ قاضی سیحی، از افضل زمان بود، مدتے مدید در کاشان سکونت داشت پس بہند آمد، شاہجہاں در حق وی تفضلات فرمود، باز کاشان رفت، وہاںجا وفات یافت ۱۲

۱۴۔ امیر سیحی، از اناجہ فضلای نامدار ست، مورخ بے بدل بود، کتاب لب التواریخ از دست ۱۲

۱۵۔ میر سیحی مشہور بہ کاشی شیرازی الاصل ست، در کاشان طرح توطن اندوخت، و در شاہجہاں بہند آمد ۱۲

۱۶۔ قاضی عبداللہ عم قاضی سیحی لاہجی ست، در فضیلت کمال گمانہ آفاق بود، در لاہجان شہید شد ۱۲

تخلص	نام	سنه و قبا	وطن	ملک	عمد
یغما	.	.	قم	عراق عجم	.
یقینی ^{له}	ملا یقینی	.	هرات	خراسان	سلطان حسین میرزا والی هرات
یمینی ^{له}	مولانا یمینی	.	سنان	"	شاه پهلوا صفوی والی ایران
یمینی ^{له}	محمد بن عثمان	.	غزنی	"	سلطان محمود والی غزنی
یوسف	محمد یوسف	.	گادرون	فارس	.
یوسف ^{له}	محمد یوسف	.	جرباقان	عراق عجم	شاه عباس ماضی والی ایران

۱۱ ملا یقینی، امیر علی شیر گوید که در ترکی دغاری شعری گفت، مدفنش در ده دوبرادران است

۱۲ مولانا یمینی، از تازه خیالان نادره گویان عصر بود ۱۲

۱۳ محمد بن عثمان، در عهد سلطان محمود غزنوی صیت فنش از گراں به گراں رسید تا پنج منی

که مشتمل بر احوال محمود دست، با تصانیف دیگر از دست ۱۲

۱۴ محمد یوسف، گاهی یوسف و گاهی یوسفی تخلص میکرد، قبل از اکر بود ۱۲

التماس ضروری

براہ کرم قبل از مطالعہ مندرجہ ذیل مقامات پر مصرعہ ذیل اصلاحاً فرمائی جائیں۔

صفحہ	سطر	۹	میں بجائے فرابی	خرابی
"	"	۱۸	" " " " بہنہ	مہنہ
"	۶	۱۵	" " " " خوانی	خوانی
"	۸	"	" " " " بمعرض	بمرض
"	۱۱	۱۱	" " " " ارضی	رضی
"	۱۳	"	خانہ ۳ میں بجائے شیراز	.
"	"	"	" " " " قارس	شیراز
"	"	"	" " " " ۵	قارس
"	"	۸	" " " " مشہد	.
"	"	"	" " " " خراسان	مشہد
"	"	"	" " " " ۵	خراسان
"	۲۲	۱۵	میں بجائے ارو	ازو
"	۲۹	۱۶	" " " " حاجی	جامی
"	۴۸	۱۳	" " " " تبارزہ	تبارزہ
"	۵۲	۱۲	" " " " عزیز	عزیز
"	۵۴	۱۵	" " " " خواف	خواف
"	۵۶	۱۳	" " " " نجیسی	نجیسی
"	۵۸	۱۰	" " " " تبارزہ	تبارزہ

صفحہ	۶۱	سطر	۱۸	میں بجائے عبدالحسین	عبدالحسین
"	۶۶	"	۴	" " " ملا بر	جلال بر
"	۷۲	"	۱۵	" " " قرآن	اقرآن
"	۷۴	"	۱۲	" " " بطور	"
"	"	"	۱۶	" " " بلقی	بلقی
"	"	"	۱۷	" " " کاتی	کامی
"	۷۷	"	۹	" " " سمرقند	سر
"	۷۹	"	۱۶	" " " علوم	علو
"	۸۴	"	۱۳	" " " کلام درفن	کلام و درفن
"	۸۵	"	۱۱	" " " تسلیم کردند	تسلیم کردند
"	۹۲	"	۱۰	" " " بدری	بدری
"	۹۷	"	۱۲	" " " مشغولی خوبی	مشغولی خوبے
"	۱۰۱	"	۱۵	" " " بخارا	بخارا
"	۱۰۶	"	۱۷	" " " ہمدان	ہمدان
"	۱۱۶	"	۸	" " " اور مرو	مرو
"	"	"	۱۵	" " " ابوالمحالی	ابوالمحالی
"	۱۱۹	"	۱۲	" " " سفردہ	شفردہ
"	۱۲۳	"	۱۷	" " " ابو الفرج	ابو الفرج
"	۱۲۴	"	۱۵	" " " نیستان	نشیان
"	۱۲۵	"	۱۱	" " " میرزا بیدل	امیرزا بیدل
"	"	"	۱۲	" " " مرزا مظہر	مرزا مظہر

حوازل العرب

علم دوست اصحاب و طلباء کے لیے ایک نعمت

یہ کتاب بھی جناب مولف صاحبؒ نے ان کی تالیف ہے جس میں عربی کے تمام متعارف محاورات کو مستند ترین کتب لغات سے اخذ کر کے اس ترکیب کے ساتھ جمع کیا ہے کہ پہلے خانہ میں عربی محاورات مع مصادر و اشارہ ابواب ثلاثی و رباعی، دوسرے میں حروف صمدہ تیسرے میں عربی محاورہ کا فارسی ترجمہ اور چوتھے میں سلیس و با محاورہ اردو ترجمہ درج ہو گا۔ التزام کے ساتھ تمام کتاب تقریباً پچاس ہزار محاورات پر مشتمل ہے کسی محاورہ کے کتب لغات سے تلاش کرنے میں جو زحمت ہوتی ہے وہ طالبان علم سے پوشیدہ نہیں ہے۔ ایسی صورت میں یہ کتاب تحقیقت ایک نعمت غیر مترقبہ شمار ہونے کے لائق ہے۔ کتاب کی خوبی کا ایک ثبوت یہ بھی ہے کہ اس کا تہذیبہ عالی جناب مولانا مولوی محمد حبیب الرحمن خاں صاحب شردانی جیسے فضلاء جو ہر شے ناس نبرگ قوم نے اپنے نام نامی کے ساتھ منظور فرمایا ہے۔ اور بعض نامور مسلمان اہل قلم نے اس کو ”بہت عمدہ“ اور ”بے کام کی“ اور ایک فاضل یورپین مشتشرق نے ”نہایت مفید“ بتایا ہے۔ قیمت ایک روپیہ عہ علاوہ محصول ڈاک تاجران کتب کو معقول کمیشن دیا جائیگا جو خط و کتابت سے طے ہو سکتا ہے۔

ملنے کا کہ

مینجر صاحب انسٹی ٹیوٹ پریس علی گڑھ

بفضلِ خُدا

انسٹیٹیوٹ پریس میں (جو سرسید علیہ الرحمۃ کا قائم کردہ اور محسن کالج کی ملک ہونے کی وجہ سے حقیقی معنوں میں ایک قومی پریس ہے) لوہے اور تھر دونوں قسم کے چھاپوں میں اُردو، انگریزی کا ہر قسم کا کام بہت صحت اور کفایت سے ہوتا ہے اور وقت پر دیا جاتا ہے۔ مطبع کو اس کے قدیم و اہل نظر سرپرستوں کی جانب سے جو اطمینان بخش اسناد حاصل ہوئی ہیں اُن کی نقل عند الطلب دانہ کی جاسکتی ہے۔ اہل ذوق و ضرورت کم از کم ایک بار ضرور امتحان فرمائیں۔ نسخ زبانی یا بذریعہ خط و کتابت طر ہو سکتا ہے۔

علی گڑھ انسٹیٹیوٹ گزٹ نامی ایک اخبار بھی اس دفتر سے نکلتا ہے جو کالج کا سرکاری اخبار ہے اور جو سرسید علیہ الرحمۃ نے کالج کی بنا سے بھی قبل جاری کرنا شروع کیا تھا اور جس میں کالج کی خبروں کے علاوہ دلچسپ اور مفید مضامین شائع ہوتے ہیں جنکو ایک نہایت نامور فاضل بزرگ نے ”معتد بہ ادبی خوبی والا“ تسلیم کیا اور ان پر ”ما شاء اللہ و جزاک اللہ خیراً“ فرمایا ہے۔ قیمت سالانہ ۴ روپے، ہفتہ وار ۲ روپے آگے۔ اشتہارات کا نرخ زبانی یا خط و کتابت سے طر ہو سکتا ہے۔

مفید و دلچسپ کتابوں کا بھی ایک خاصہ ذخیرہ اس پریس میں فراہم رہتا ہے جو قابل دید ہے۔ فہرست طلب کئے پر روانہ کی جاسکتی ہے۔ ہر قسم کی خط و کتابت اور درخواستوں کے لیے پتہ منیجر صاحب انسٹیٹیوٹ پریس علی گڑھ

فب
 ۱۹۱۵۵۱۰۹
 CALL NO. [غامت ش ACC NO. ۱۳۶۴۳
 AUTHOR غنى 'محمد عبدالغنى خاں
 TITLE تذكرة الشعراء

T 10.07.91
 ۱۹۱۵۵۱۰۹ غامت ش
 ۱۳۶۴۳
 تذكرة الشعراء
 Date No. Date No.
 T 10.07.91.
 ۶۱۹۱۶

THE TIME



MAULANA AZAD LIBRARY
 ALIGARH MUSLIM UNIVERSITY

RULES :

1. The book must be returned on the date stamped above.
2. A fine of **Re. 1-00** per volume per day shall be charged for text-books and **10 Paise** per volume per day for general books kept over-due.

